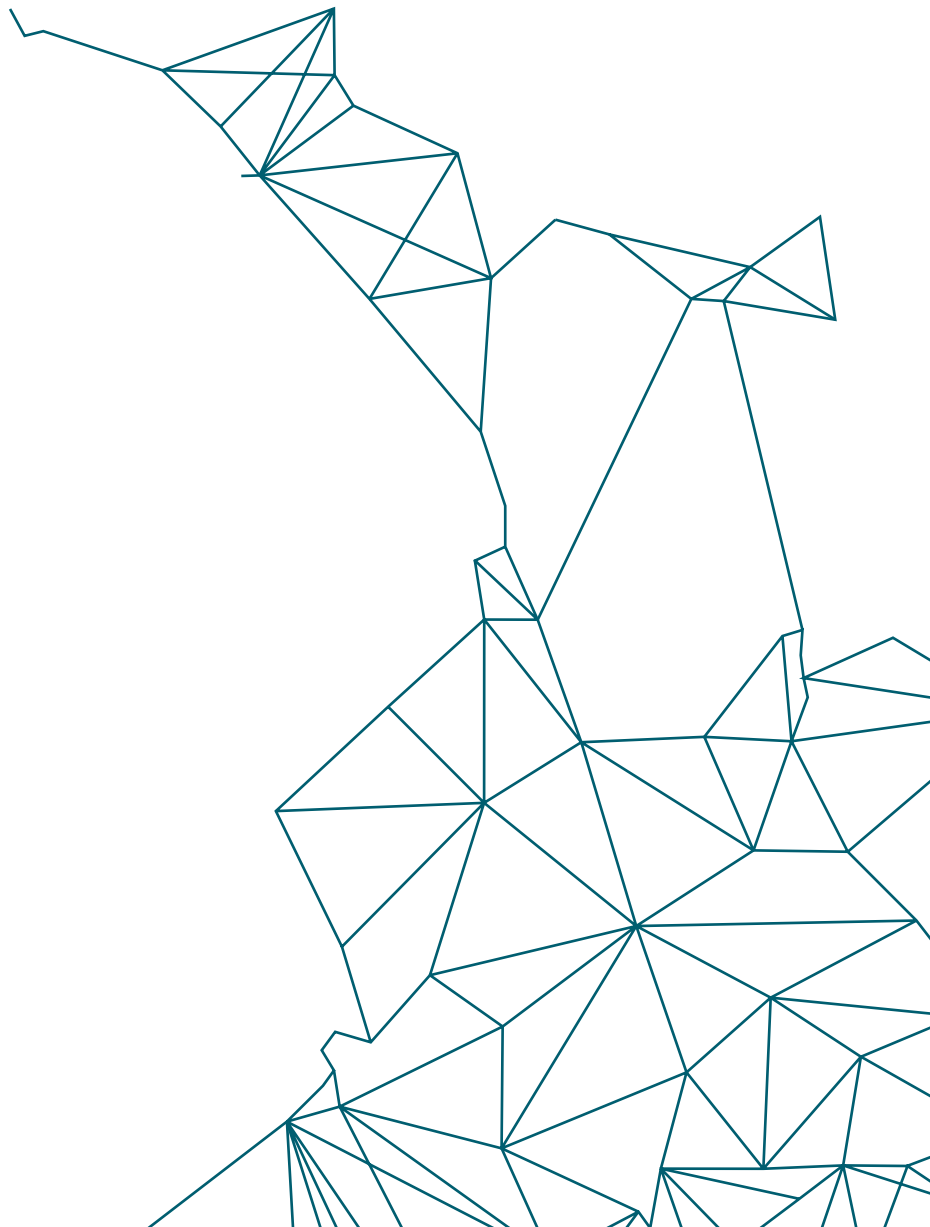

elearning
ÜHENDAME ENERGIAD

Majandusaasta aruanne 2012

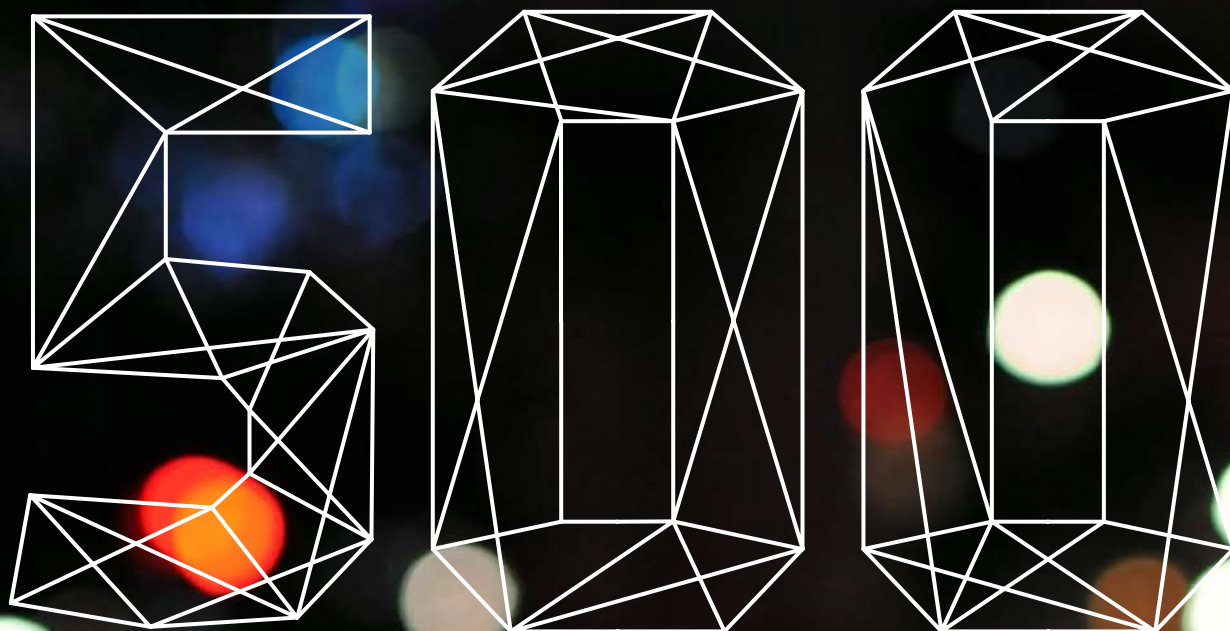
Majandusaasta aruanne **2012**

Eleringi majandusaasta aruande tegevusaruanne

Ohutuse esimehe pöördumine.....	5
Eleringi lühitutvustus.....	8
Eesti elektrisüsteemi põhinäitajad	10
Majandusaasta kokkuvõte	13
Elektrivõrgu arendamine 2012. aastal	17
Elektrituru arengud 2012. aastal	21
Eesti elektrisüsteemi reaalaajas juhtimine.....	27
Elering energeetika kompetentsikeskusena	33
Maagaasi ärisuuna arengud 2012. aastal	37
Ühiskondlik vastutus.....	41
Hea ühingujuhtimise tava	45

miljonit eurot on Eleringi viie aasta investeringute maht. Finantseeringu edukas korraldamine ja juhtimine on märk kolme aastaga toimunud kvalitatiivsest muutusest ettevõtte juhtimises.

TAAVI VESKIMÄGI
juhatuse esimees

Juhatuse esimehe pöördumine

Teekond: kvalitatiivne muutus

Tänaseks on olnud kolm aastat iseseisvat Eleringi. Aeg on kinnitanud langetatud otsuse õigsust luua Eesti Energiast eraldamise kaudu iseseisev süsteemihaldurist põhivõrguettevõtte. Eleringi loomine oli alus elektrituru avamiseks vabale konkurentsile Eestis. Oleme tajunud oma missioonina luua turureeglite väljatöötamise, süsteemijuhtimise, ühenduste ehitamise kui ka infosüsteemide loomise kaudu eeldused konkurentsipõhise elektrituru tekkimisele Eestis osana ühtselt Põhjamaade-Balti elektriturust koos Nord Pool Spot elektribörsiga. Seoses jaeturu täieliku avamisega konkurentsile 1. jaanuarist 2013. aastal oli 2012. aastal lisaks tavapärasele tegevustele oluline ülesanne avalikkuse regulaarne harimine energiasüsteemide igapäevasest toimimisest ja Eesti energiamajanduse strateegilistest valikutest.

2012. aastal sisenesime ettevõtte ajaloo intensiivseimasse investeringute perioodi, mille tulemusena kasvab Eleringi varade maht ligi 800 miljoni euroni. Investeringute hüppeline kasv, mille tulemusena rahavoog investeerimistegevusse ületab lühiajaliselt oluliselt äritegevusest teenitud tulu, muudab eriti oluliseks soodsatel tingimustel võõrkapitali kaasamise. Investeringute soodsaks finantseerimiseks viis Elering edukalt läbi 225 miljoni euro suuruse eurovõlakirjade emissiooni, mille tulemusena on antud perioodi investeringute finantseerimine valdavas enamuses korraldatud.

Tulenevalt investeeringute koormuse hüppelisest tõusust ning organisatsiooni väljaarendamise kulude kasvust perioodil 2011-2014, on Eleringi väljakutseks säilitada olemasolev majandusliku lisandväärtuse loomise võimekus. 2012. aasta omakapitali tootluse taset 16,8% võib nendes tingimustes pidada suurepäraseks tulemuseks, mis saavutati suuresti just tänu finantseerimise edukale korraldamisele ja pidevale tööle ettevõtte kuluefektiivsuse parandamisel.

Viie aasta investeeringute mahu – ligi 500 miljonit eurot – efektiivne juhtimine ja edukas finantseerimise korraldamine on kindlad märgid kolme aastaga toimunud kvalitatiivsest muutusest ettevõtte juhtimises. Eleringist on saanud kõrgeima reitinguga ettevõtte Eestis. Eleringile seadusega pandud ülesanded ja kuulumine riigile tähendavad kõrgendatud ootusi ühingujuhtimisele. 2012. aastal said vastavalt parimatele ühingujuhtimise ja Enterprise Risk Management põhimõtetele lõplikult paika Eleringi sisemised protseduurid, mis annavad kindlustunde nii omanikule, võlakirjainvestoritele kui klientidele ettevõtte tõhusa ja läbipaistva juhtimise osas.

Lähtuvalt Eleringi kohustusest tagada Eesti tarbijatele igal ajahetkel kvaliteetne elektrivarustus, oleme madala riskitaluvusega ettevõtte. Eelnevast tulenevalt jääb Eleringi riskiprofiil väga selgeks – oleme tegutsenud 100% reguleeritud äris ja nii jääb see ka tulevikus.

Euroopa Liidu energiamajanduse visioon – ühtne võrk, ühtne turg – töötab Eesti energiasüsteemi huvides ja see arenguvaade on aluseks Eleringi strateegiale. Eesti energeetika tulevikuvõimalused peituvad energiasüsteemide võrgustumises. Energiavõrkude liitmine ja energiaturgude liberaliseerimine loob eeldused nii energiapuuduse kui varustuskindluse tugevdamiseks läbi kasutatavate kütuste mitmekesisuse, elektritootmise perspektiivide avardumise kui ka süsteemide juhtimise paindlikkuse suurenemise.

Tuleviku varustuskindluse vaade on regionaalne vaade. Eesti ja Balti riikide elektrisüsteem on üha enam integreeritud naabersüsteemidega – Soomega ühendusvõimsust 1000 MW (2014), Rootsiaga 700 MW (2016), Poolaga 500 MW (2015) ja 1000 MW (2020), Venemaa ja Valgevenega 2600 MW. Seetõttu on oluline käsitleda tootmise-tarbimise arenguid laiemas, regionaalses kontekstis. Tootmisressursside piisavuse regionaalne

käsitlus ühtse Põhjamaade-Balti elektrituru põhiselt võimaldab saavutada tarbimisvajaduse rahuldamise madalama ühiskondliku kogukuluga ja annab tootjatele võimaluse maksimaalselt rakendada tõhusamaid tootmisvõimsusi.

Tulevikus tuleks Eesti elektrimajanduse arendamisel kaaluda võimalust, et tipukoormus ei pea, aga võib olla (turupõhiselt) kaetud kohalike elektrijaamadega. Seega neil vähestel tundidel, kui süsteemis on tipukoormus, võib sõltuvalt turuolukorrast arvestada tipukoormuse katmiseks ka välisühenduste ja ühtses Põhjamaade-Balti turupiirkonnas asuvate tootmisressursside kasutamise võimalusega. Seda olukorras, kus Eesti elektrisüsteemi koormus viimase nelja aasta arvestuses on olnud vaid keskmiselt 13 protsenti aasta tundidest üle kahe kolmandiku tipuvõimsuse suhtes.

Elering on turu usku ettevõtte. Usume, et tarbijate pikaajalist energiaravustuskindlust on kõige odavam tagada läbi toimivate energiaturgude. Eleringi üks strateegiline tegevuste pakett on suunatud ühtse Põhjamaade-Balti elektrituru lõplikule väljakujundamisele ja selle tõhusa toimimise tagamisele. 2010. aastal avati elektriturg Eestis suurtarbijatele, 2013. aasta algusest kõigile tarbijatele. Eleringil oli turu avamisel keskne roll läbi Andmelao kui keskse infosüsteemi arendamise. Andmelattu koondatakse elektritarbijate ja võrguettevõtjate elektri mõõteandmed ning selle kaudu saavad müüjad andmeid mõõdetud elektrikooste kohta tarbijate kaupa. Andmeladu kasutavad andmevahetuseks võrguettevõtjad ja elektrimüüjad. 31. detsembri 2012 keskööks oli ligi 65% elektritarbijatest sõlminud müüjatega lepingud, ülejäänud kliendid jäid esialgu üldteenuse tarbijateks. Võrreldes teiste riikide turuavamise statistikaga on see väga kõrge aktiivsus elektrimüüjate valikul.

Eesti elektriturg on osa ühtsest Põhjamaade-Balti elektriturust. Nord Pool Spot elektribörsi laienemine kõigisse Balti riikidesse ja Eesti-Soome teise ühenduse EstLink 2 ning Leedu-Rootsi ühenduse NordBalt valmimine loovad eeldused efektiivseks elektrituru toimimiseks, mis tagab tarbijatele parimad hinnad ja tarnijatele parema võimaluse oma majandustegevust arendada. Uued ülepiirilised ühendused, mis kindlustavad energia takistusteta liikumise naabersüsteemide ja -turgude vahel, moodustavad olulise osa meie investeerimiskavast.

Raha, mida Elering tarbijatelt kogub, läheb investee- ringutena elektrivõrku. Ja tegelikult palju enamgi veel. Näiteks 2013. aastal ületavad investeeringud saada- vaid võrgutasusid mitu korda. Kuna kogu sissetulev raha läheb elektrisüsteemi arendamisse, siis tariifile hinnangu andmiseks tuleb asuda arutama, kas inves- teeringud, mida Elering teeb, on vajalikud või mitte. Olgu etteruttavalt öeldud, et Eleringi intensiivne inves- teeringute periood kestab veel kaks aastat ja 2015. aastast surve tariifi tõusule kaob.

Eleringi teine strateegiline tegevuste pakett tugineb Euroopa Ülemkogu 2010. aasta veebruari lõppjärel- dusele ja Balti riikide peaministrite poolt ühiselt seatud eesmärgile desünkroniseerida Balti riikide elektri- süsteemid ühendatud Venemaa elektrisüsteemist ja minna sünkroontööle Kesk-Euroopa sagedusalaga. See on järgmise 10-15 aasta Eesti ja teiste Balti riikide energiamajanduse suur väljakutse. Antud arusaam peab olema keskne lähtekoht Eesti uue pikaajalise energiamajanduse arengukava koostamisel. Sisuliselt on see järgmine samm sammude reas Euroopa Liidu, NATO, OECD, rahaliidu ja teiste võrgustikega liitumi- sel, mis tagavad tasakaalu Venemaa ja meie huvide vahel. Energiavõrkude liitmine Kesk-Euroopa vasta- vate süsteemidega on järgmine pikk samm idast ära, läänega kokku. Sarnaselt euroalaga liitumisele on ka selle sammu tähendus palju laiem, olles mitte ainult majandus- ja rahanduspoliitiline, vaid omades laiemat julgeolekupoliitilist, Euroopa poliitikas osalemise ja ühtsesse väärtusruumi kuulumise tähendust.

Eesti valitsus kohustas 2010. aasta otsusega Ele- ringi lisaks elektrilasele pädevusele arendama välja gaasialane kompetents. Eleringi kolmas selgepiiriline tegevuste pakett tugineb antud suunisele. Eesti riik on seadnud sihiks gaasituru liberaliseerimise. Selleks võttis riigikogu 2012. aasta juunis vastu maagaasisea- duse muudatused, mille kohaselt tuleb 2015. aasta alguseks lahutada gaasi ülekandesüsteemi haldamine omandiliselt tarne- ja müügitegevusest. Eleringi eesmärk on omandada majanduslikel alustel maagaasi ülekandevõrk. Elektri- ja maagaasivõrgu koos hal- damine võimaldab suurendada ettevõtte väärtust ja pakkuda ühiskonnale sotsiaal-majanduslikku kasu läbi madalamate võrgutasude. Oluline on siin rõhutada, et maagaasi ärisuuna arendamine ei muuda ette- võtte riskiprofiili ning Elering jääb täielikult regulee- ritud ärisse analoogselt elektri põhivõrguettevõtja majandustegevusega.

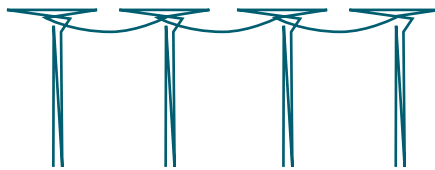
Tegevussuund, mis uues, 2012. aastal kinnitatud Eleringi strateegias on tõstetud senisest oluliselt enam esile, on laiem energiaalase kompetentsi süsteemne arendamine. Näeme Eleringi kui energiee- tika kompetentsikeskust osana ülikoole, riigiasutusi, teiste riikide süsteemihaldureid hõlmavast võrgusti- kust. Kompetentsikeskuse raames oleme alustanud koostööd Tallinna Tehnikaülikooli ja 2012. aastal Tartu Ülikooliga. Koostöö hõlmab nii stipendiumiprogramme kui konkreetset teadustööd ja praktikaväljundeid. Lisaks koondab Elering ka Eesti ekspertide parimad teadmised läbi ettevõtte juurde loodud elektrituru ja elektrivõrgu arendamise nõukodade.

Eleringi lühitutvustus

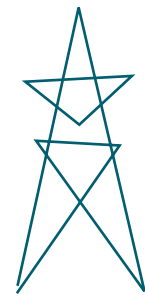
Elektrisüsteemihaldur Elering juhib reaalajas Eesti elektrisüsteemi ning vastutab selle toimimise eest. Meie ülesandeks on tagada tarbijatele igal ajahetkel kvaliteetne elekter. Selleks loome tingimused elektrituru toimimiseks ning ehitame ülepiirilisi ühendusi.

146
alajaama

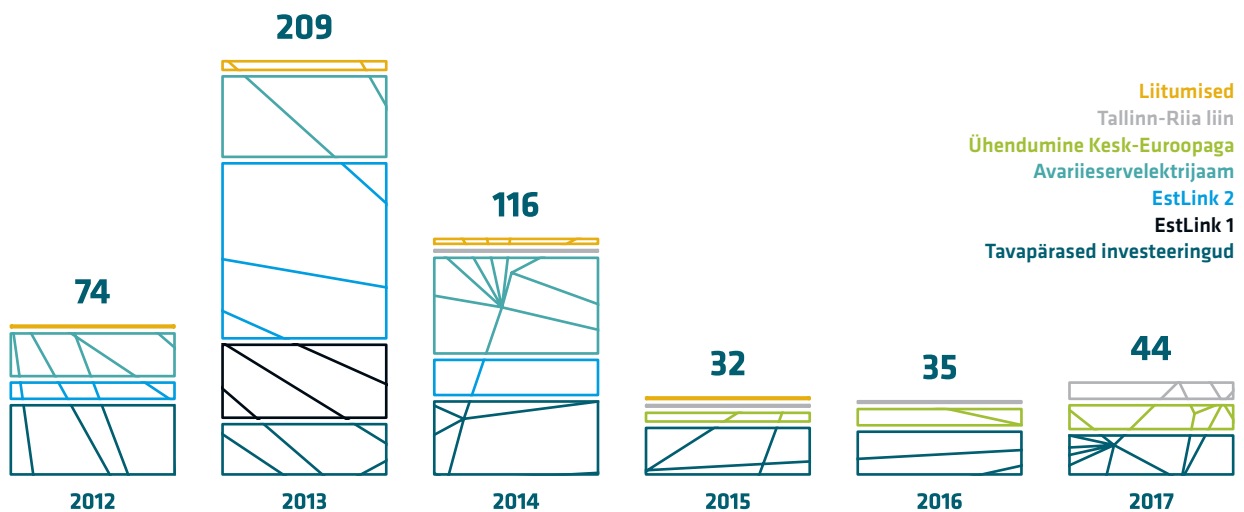

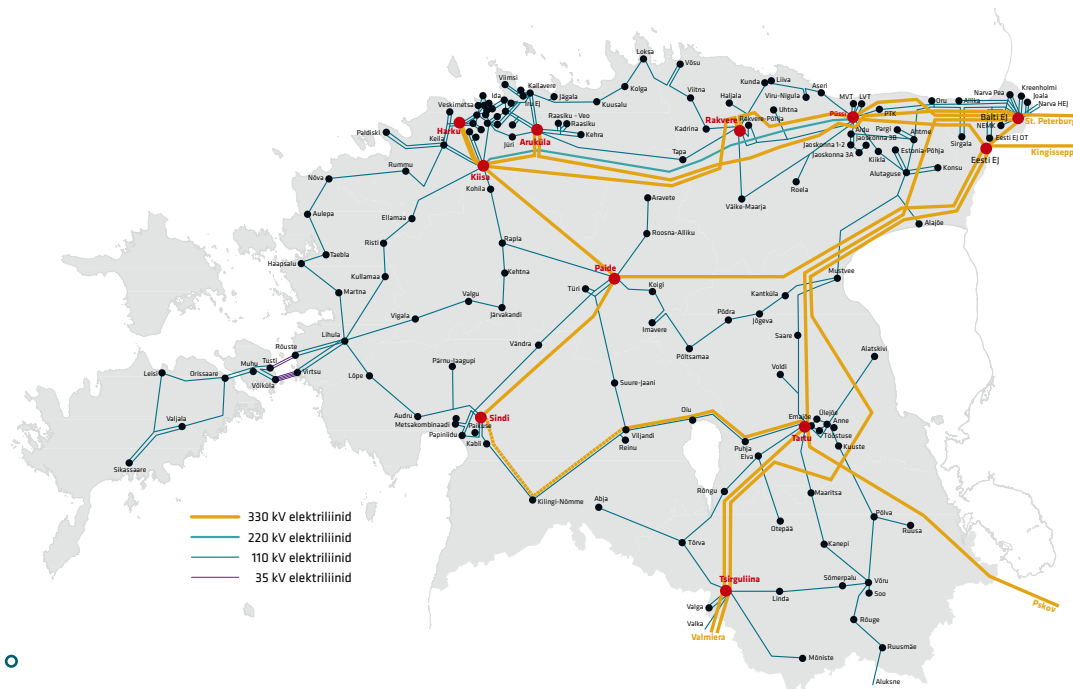
ülepiirilised ühendused
Soome, Läti ja Venemaaga

5223
km kõrgepinge õhu-
ja kaabelliine

Eleringi investeeringud põhivarasse 2012-2017 (MEUR)

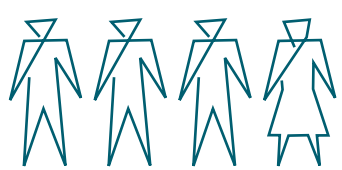

350

MW Eesti- ja Soomevahelise EstLink 1 kaabelühenduse võimsus

keskmine vanus **42**
keskmine tööstaaž **15**

145

töötajad, millest naiste osakaal 26%

Finantsnäitajad (MEUR)

	2012	2011	2010	2009
Tulud	109	94	89	76
Ärikasum	41	29	21	20
Tulumaks	0	0	0	8
Puhaskasum	35	21	14	5
Omakapital	225	190	160	141
Varad	516	486	419	368
EBITDA	64	50	44	40
Investeeringud	76	78	27	31
Dividendid	0	0	0	31

Suhtarvud

ROE	16,8%	11,7%	9,0%	3,4%
Omakapital/Varad	44%	39%	38%	38%
Neto Laenuid/EBITDA	3,3	4,0	3,3	4,7

$$ROE = \frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Aasta keskmine omakapital}}$$

Neto laenuid = intressikandvad kohustused - raha ja raha ekvivalendid
EBITDA = Ärikasum + kulum

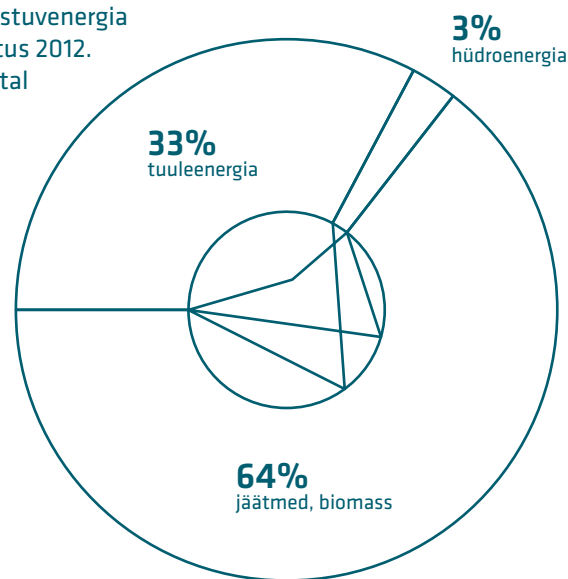
Eesti elektrisüsteemi põhinäitajad

Elektribilanss

2012. aastal moodustas Eestis elektri tarbimine koos võrgukadudega kokku 8,1 TWh, mis on 4% suurem võrreldes eelneva aastaga. Elektri tarbimise kasvu soodustas nii külmem õhutemperatuur talveperioodil võrreldes aastataguse perioodiga, kui ka 2012. aasta majanduskasv (esialgsetel andmetel SKP kasv 3,2%).

2012. aastal moodustas Eestis elektri tootmine kokku 10,5 TWh, mis on 8% vähem kui eelneval aastal. 2012. aastal toodeti Eesti elektrisüsteemis elektrienergiat sisemisest tarbimisest 29% rohkem moodustades süsteemi aastaseks bilansiks 2,3 TWh.

Taastuenergia jaotus 2012. aastal

Elektribilanss (GWh)

	2012	2011	Muutus
Elektri tootmine Eestis	10 459	11 387	-8%
Eleringi võrku antud elektritootmine	9 200	11 179	-18%
Taastuenergia tootmine Eestis	1 367	1 159	18%
Välisliinidelt võrku antud elektrienergia	2 585	1 499	72%
• sh võrku sisenenud elektrienergia Soomest	1 458	460	217%
• sh võrku sisenenud elektrienergia Läti ja Venemaa liinidelt	1 127	1 039	8%
Võrku antud elektrienergia kokku	13 044	12 886	1%
Elektritarbimine Eestis	8 139	7 824	4%
Eleringi sisemine ülekandeteenus tarbimiseks	7 545	7 261	4%
Eleringi võrgukaod	352	356	-1%
Välisliinidele võrgust väljunud elektrienergia	4 905	5 062	-3%
• sh võrgust väljunud elektrienergia Soome	393	1 734	-77%
• sh võrgust väljunud elektrienergia Läti ja Venemaa liinidele	4 512	3 328	36%
Võrku läbinud elektrienergia kokku	13 044	12 886	1%
Bilanss	2 320	3 563	-35%

Piiriülene elektrikaubandus

2012. aastal moodustas Eesti elektrikaubanduse koguekspordist eksport Lätti 49%, Leetu 42% ja Soome 9%.

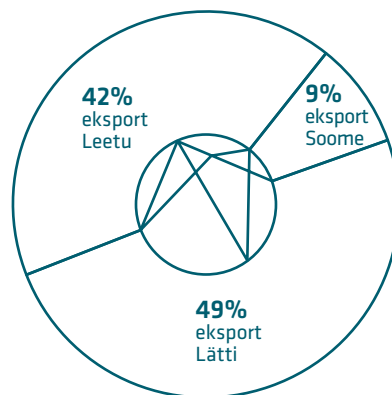
Eesti elektrikaubanduse koguimportidist moodustas samal perioodil import Soomest 61%, import Leedust 20% ja import Lätist 19%.

Piiriülene elektrikaubandus (GWh)

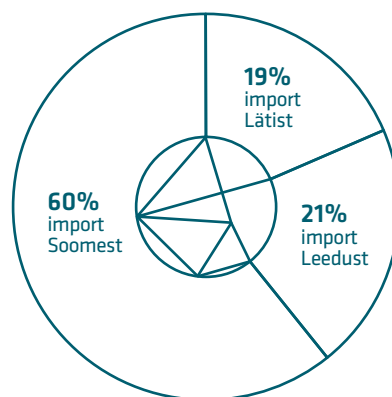
	2012	2011	Muutus
Eksport kokku	4 841	5 172	-6%
eksport Lätti	2 391	2 011	19%
eksport Leetu	2 022	1 464	38%
eksport Soome	428	1 697	-75%
▪ sh eksport läbi elektribörsi	3 547	3 769	-6%
▪ sh eksport kahepoolsete lepingutega	1 294	1 403	-8%
Import kokku	2 652	1 627	63%
import Lätist	496	752	-34%
import Leedust	545	374	46%
import Soomest	1 611	501	222%
▪ sh import läbi elektribörsi	2 391	1 053	127%
▪ sh import kahepoolsete lepingutega	261	574	-55%
Bilanss	2 189	3 545	-38%

* Piiriülene elektrikaubandusbilanss moodustub bilansihaldurite poolt bilansiplaanidega esitatud määratud tarnetest ning elektribörsi korraldaja poolt esitatud tarnetest. Piiriülene elektrikaubandusbilanss ei sisalda süsteemi eabilanssi ja piiriüleseid reguleerimistarneteid.

Elektrikaubanduse ekspordi jagunemine 2012. aastal

Elektrikaubanduse impordi jagunemine 2012. aastal

Elektribilansid Põhjamaades ja Baltikumis

2012. aastal kasvas Põhjamaades elektri tootmine võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 7%, elektri tarbimine kasvas 2%. Põhjamaade elektri-tootmise kasvu taga on keskmisest kõrgem hüdroreservuaaride tase, mis suurenes võrreldes eelmise aastaga 20%. Kokku eksporditi 2012. aastal Põhjamaadest elektrienergiat 15,8 TWh ulatuses. Põhjamaades elektri tootmise kasv soodustas ka Soomest Eestisse elektrienergia importi – 2012. aastal imporditi Soomest Eestisse elektrienergiat enam kui kolm korda rohkem võrreldes aastataguse perioodiga. Siinjuures Soome enda elektribilanss oli aasta kokkuvõttes elektrienergiat importiv 17 TWh ulatuses.

Elektri tootmine vähenes Baltikumis 2012. aastal kokku 5% võrra. Baltikumi elektrienergia defitsiit oli 2012. aastal kokku 5,9 TWh, mis suurenes võrreldes eelmise aastaga 36%. Baltikumist enim importis elektrienergiat Leedu, importides 2012. aastal ligi 65% oma tarbimise katmiseks vajalikust elektrienergiast.

Reitinguagentuur Moody's kinnitas
Eleringi pikaajaliste võlakohustuste
krediidireitingu tasemel

PEEP SOONE
juhatuse liige

Majandus- aasta kokkuvõte

Kuigi Eesti SKP kasv kahanes aastal 2012 võrreldes varasema aastaga tunduvalt - 8,3%-lt 3,2%-ni esialgetel andmetel, on see siiski oluliselt parem tulemus kui Euroopa Liidus tervikuna, kus prognoositakse väikest majanduslangust. Ka aastaks 2013 prognoosib Eurostat Eesti majanduskasvuks olulisemalt kõrgemat numbrit kui eurotsoonis keskmiselt, vastavalt 3,1% ja 1,4%. Nende numbrite taustal on energeetikavaldkonnas oluline arvestada ka ilma mõju. Eriti suurt rolli mängib see külmema kliimaga riikides nagu Eesti, sest suur osa energiast, sh elektrist läheb hoonete kütteks. Aasta 2012 oli mõnevõrra külmem kui 2011, kuid sealjuures siiski soojem paljude aastate keskmisest. Kokkuvõttes suurenes elektri ülekande kodumaiseks tarbimiseks 3,9%.

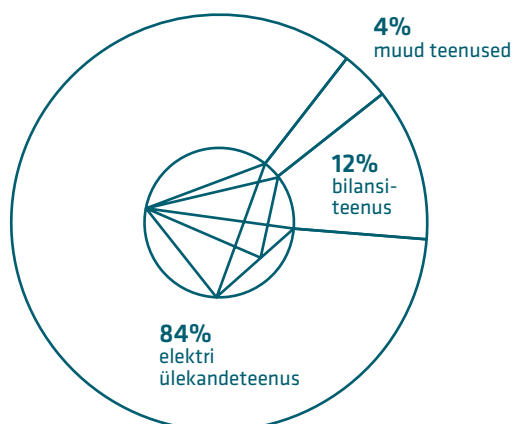
Olulisim tegevusala on võrguteenuse pakkumine

Eleringi jaoks on konkurentsituatsioonist olulisim tegevusala võrguteenuse pakkumine, mille osa ettevõtte tuludes on 84%. Võrguteenusest omakorda tuleb 93% elektri ülekandest kodumaistele klientidele, mis on seadusega reguleeritud tegevusala. Elering kooskõlastab võrgutasud Konkurentsiametiga vastavalt viimase poolt kehtestatud metoodikale. Võrguteenuse kliente on Eestis kokku 26, neist kuus jaotusvõrguettevõtjat, kuus suurtarbijat ning 14 elektritootjat. Lisaks laekub veel võrguteenuse tulusid piiriülese ülekandevõimsuse oksjonitelt, Eestit läbiva elektri transiidi eest ning elektrivõrguga liitumise tasudest.

Teine olulisim tegevusala on bilansiteenus, mille osakaal on 12% tuludest. Vastavalt seadusele peab iga turuosalise energiabilanss olema tasakaalus igal tunnil. Enamus turuosalistest ostab bilansi tasakaalustamise teenust sisse bilansihalduritelt. Elering omakorda osutab bilansihalduritele nende energiabilansi tasakaalustamise teenust. Bilansiteenusel ei ole praktiliselt mõju ettevõtte kasumile, sest bilansiteenuse hind arvutatakse nii, et sellest teenitav tulu kataks ära selle osutamiseks vajalikud kulud.

Muudest tuludest on olulisimad reguleerimisteenuse vahendamine naaberelektrisüsteemidele ning Eleringile kuuluvatele mastidele paigaldatud kiudoptilise sidekaabli rent telekommunikatsioonifirmale.

Tulude jagunemine 2012. aastal

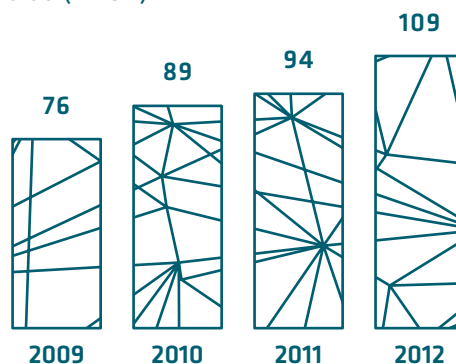

Tarbimise kasv mõjutas majandustulemusi

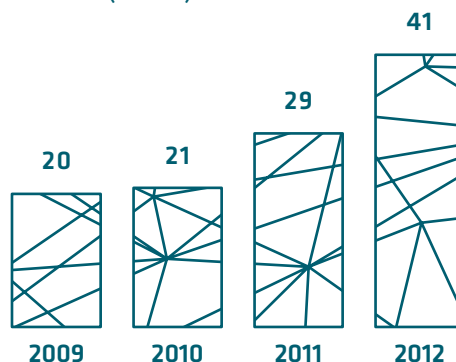
Elering lõpetas majandusaasta tuludega 109,5 miljonit eurot (2011. aastal 94,4 miljonit eurot), ärikuludega 68,2 miljonit eurot (2011. aastal 65,8 miljonit eurot), ärikasumiga 41,3 miljonit eurot (2011. aastal 28,6 miljonit eurot) ning puhaskasumiga 34,9 miljonit eurot (2011. aastal 20,5 miljonit eurot).

Tulude suurenemise peamised põhjused olid kodumaise elektri ülekandemahtude suurenemine, võrgutariifide tõus ning piiriülese ülekandevõimsuse oksjonitulu kasv. Ärikulude suurenemise peamiseks põhjuseks oli vahendatud reguleerimisteenuse kulude kasv, mis oli seotud suurema teenuste mahuga, ning kulumi kasv, mis tulenes mahukatest investeeringutest tulevast varade kasvust. Finantskulude vähenemine on tingitud peamiselt kapitaliseeritud intresside kasvust. Vastavalt rahvusvaheliste raamatupidamise eeskirjade IFRS nõuetele tuleb teatavate (peamiselt kauakestvate) investeeringute soetamiseks vajaliku võõrkapitali intressikulu lisada investeeringu soetusmaksumusele ja seega ei kajastu see kasumiaruandes intressikuluna.

Tulud (MEUR)

Ärikasum (MEUR)

Rahavoog äritegevusest oli 44,8 miljonit eurot (2011. aastal 38,3 miljonit eurot), sealjuures varade soetamiseks kulus 79,7 miljonit eurot (2011. aastal 69,2 miljonit eurot). Vahe kaeti depositeid ja raha vähendamise arvelt (29,6 miljonit eurot) ja laenuga Põhjamaade Investeerimispanngalt (5,0 miljonit eurot) ning muudest allikatest (0,2 miljonit eurot).

Oleme säilitanud kõrge krediitireitingu

Reitinguagentuur Moody's kinnitas Eleringi pikaajaliste võlakohustuste krediitireitingu kõrgel tasemel A3 väljavaatega stabiilne.

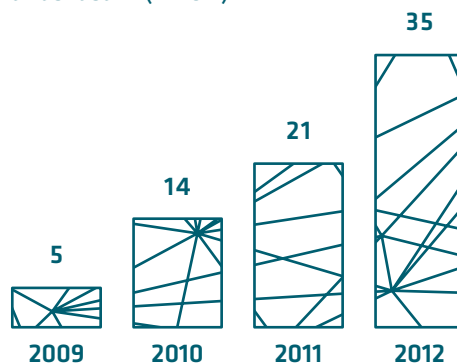
Laenulepingutest tulenevalt on Eleringil kohustus hoida järgmisi suhtarve nõutud piirides:

	Nõue	Tegelik
Omakapital/Varad	>30%	44%
Netovõlg/EBITDA	<7,0	3,3

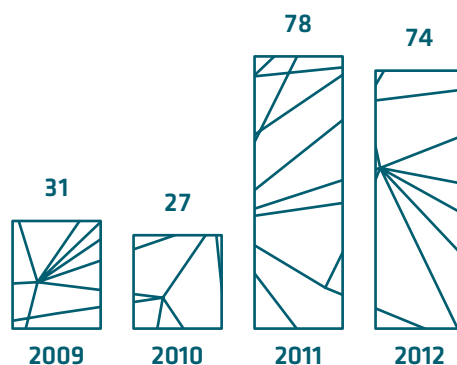
Tulevaste investeringute finantseerimiseks sõlmis Elering 15 miljoni euro suuruse laenulepingu Põhjamaade Investeerimispanngaga. Kokku on ettevõttel välja võtmata laenulepinguid kogusummas 110 miljonit eurot, Euroopa Liidu välja võtmata abi 35 miljonit eurot ning kasutamata arvelduskrediiti 20 miljonit euro ulatuses. Elering on valmis tulevaste investeringute finantseerimiseks.

Elering sõlmis Põhjamaade Investeerimispanngaga 15 miljoni euro suuruse laenulepingu

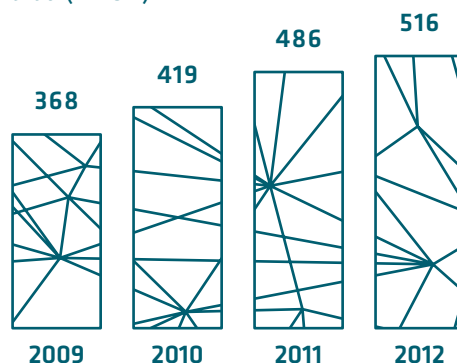
Puhaskasum (MEUR)

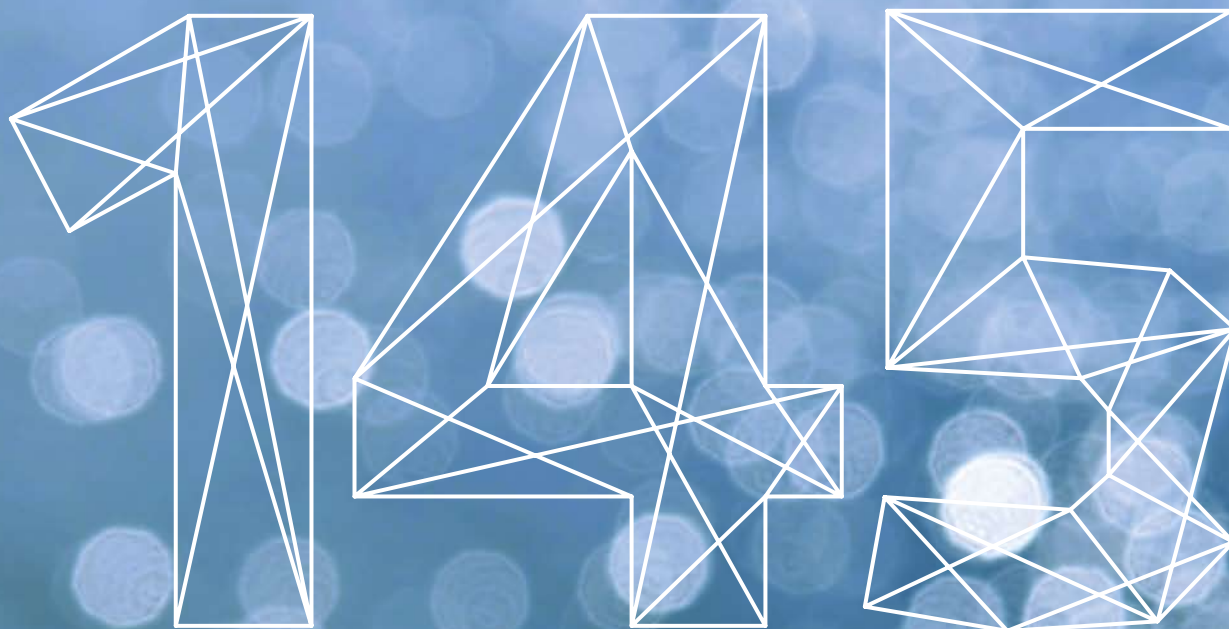

Investeeringud põhivarasse (MEUR)

Varad (MEUR)

kilomeetrit EstLink 2 merekaablit
paigaldati Soome lahe põhja 2012.
aasta sügisel.

KALLE KILK
juhatuse liige

Elektrivõrgu arendamine 2012. aastal

2012. aastal jätkus Eleringil aasta võrra varem alanud suuremamahuline investeringute elluviimine – aasta jooksul investeeriti 74 miljonit eurot ehk ligikaudu samapalju kui aastal 2011. Sarnaselt aastaga 2011 moodustas sellest olulise osa ehk kokku 35 miljonit eurot suurprojektide EstLink 2 ning avariireservelektrijaama ehitus. Samas sai edukalt teostatud ka palju muid elektrisüsteemi varustuskindlust parandavaid ehitustöid.

2012. aasta jooksul investeeriti 74 miljonit eurot

Eesti ning Soome vahelise alalisvooluühenduse EstLink 2 osas jõuti suure sammu võrra edasi, kui heitlikke sügisilmastid trotsides suudeti paigaldada Soome lahe põhja 145 kilomeetri pikkune merekaabel. Eesti maismaale jääva maakaabli paigaldamise ettevalmistamiseks ehitati valmis maa-alune torustik. Seega saab sobivate ilmastikuolude saabudes Nexansi poolt valmis tehtud ning Eestisse transporditud maakaabli torudesse paigaldada ning ära ühendada. Ka konverterjaamade, millest üks asub Eestis Püssis ning teine Soomes Anttilas, ehitustööd edenesid tempoga, mis tagab nende valmimise 2014. aasta alguseks. Valdav enamus konverterite juures vajalikest seadmetest on valmis ning 2013. aasta jooksul seisab ees veel nende paigaldamine.

Kiisale rajatava avariireservelektrijaama, mille ülesanne on kindlustada tarbijate elektriga varustus elektrisüsteemi avariide korral, esimese etapi ehitusega jõuti 2012. aastal seisu, et seda on võimalik juba häälestama ning testima hakata. See etapp elektrijaamast peab olema kasutusvalmis 2013. aasta märtsi

Kiisa avariireservelektrijaama esimene etapp valmib 2013. aasta kevadel

lõpuks. Teise etapi ehituse osas ollakse veel faasis, kus põhirõhk on üldehitustöödel, kuna etapi valmimistähtaeg on mõnevõrra hiljem – 2014. aasta septembris.

Tavapäraste elektrivõrgu arendus- ja renoveerimistööde osas kujunes aasta samuti edukaks. Näiteks viidi tähtjast oluliselt varem lõpule Aruküla 330/110 kV alajaama ehitustööd. Aruküla alajaam on üks kolmest sõlmajaamast, millele toetub Tallinna ja Harjumaa elektrivarustus ning mis oli veel viimasena uuendamatana. Kuna alajaama renoveerimise käigus vahetati välja vana 220 kV pingesüsteem 330 kV vastu ja ehitati selle toitmiseks uus 330 kV liin, siis lisaks uute seadmetega kaasaskäivale paremale elektrivõrgu töökindlusele suurenes ka võrgu ülekandevõime, mis võimaldab paremini rahuldada piirkonna kasvavat tarbimise nõudlust. Samuti parandab see elektrituru toimimist, kuna väheneb vajadus teatud olukordades EstLink 1 kaudu liikuva elektrikoguse piiramiseks.

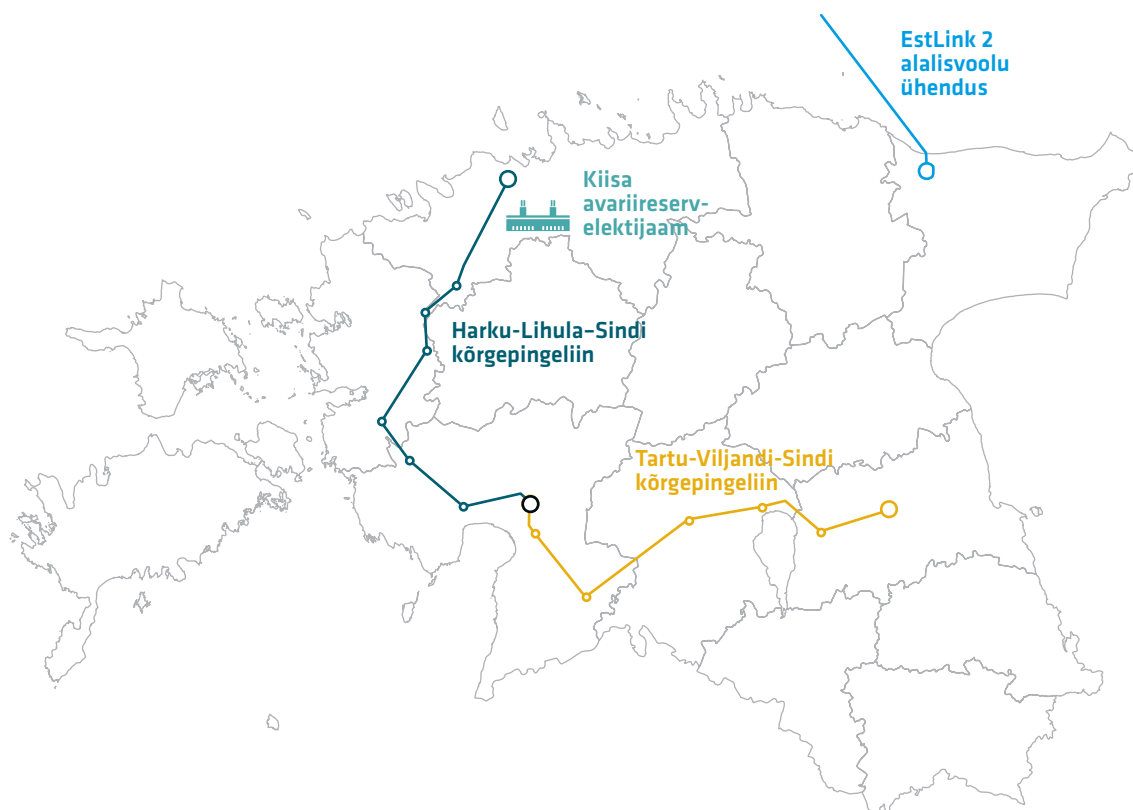
Tartu-Viljandi-Sindi 330/110 kV elektriliini ehitustöödel valmis hoolimata väga vihase aastaga kaasaskäivate ülekeerulistest ehitustingimustest tähtaegselt löik Tartust Viljandini. Tsirguliinas valmis vana ja äärmiselt suurte ülalpidamiskuludega 110 kV alajaama jaotla asemel uus ning märgatavalt kuluefektiivsem jaotla. Ahtme alajaam, milles paiknesid Eleringi hetke kõige vanemad töösolevad seadmed, uuendati samuti täielikult. Tapa alajaamas lõppesid osalise renoveerimisega seotud tööd, Balti alajaamas valmis võrguühendus tuulepargi liitmiseks elektrivõrguga.

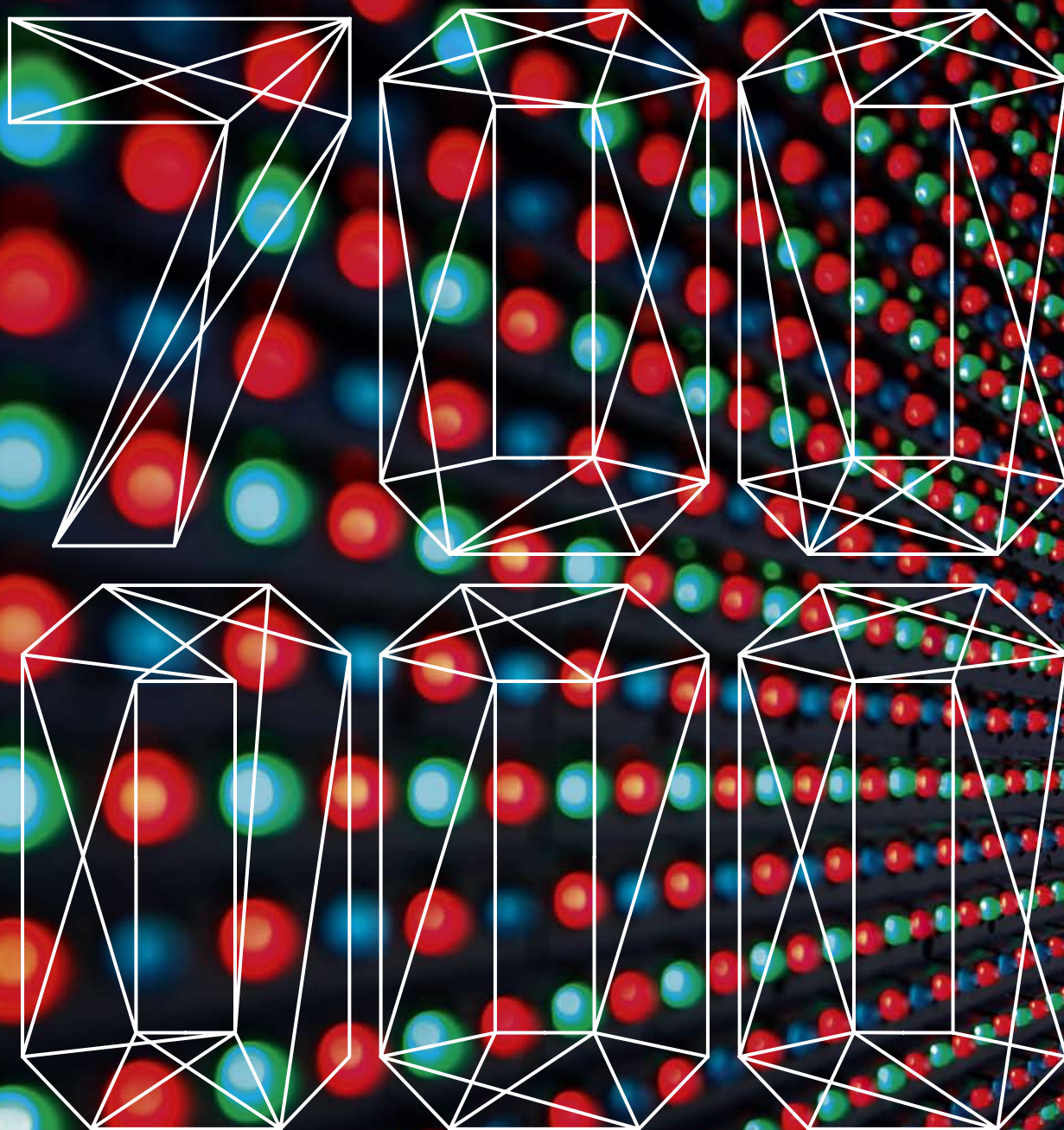
Väiksematest elektrivõrgu renoveerimistöödest väärivad esiletõomist tegevused õhuliinide seisukorra parandamiseks ning häirete vähendamiseks. Liinide osalise renoveerimise raames vahetati 48 kilomeetri ulatuses juhet suurema ristlõikega juhtmete vastu, 21 kilomeetri ulatuses uuendati vananenud piksekaitsetross, 10 kilomeetri ulatuses asendati isolaatoreid ning ligi 50 kilomeetri ulatuses paigaldati traaversitele linnutõkked isolaatorite mustumise ning ülelöövide vältimiseks. Kiudoptilist piksekaitsetrossi ja kaablit paigaldati 58 kilomeetri ulatuses.

Investeeringute ja hooldustööde eesmärk on eelkõige Eleringi elektrivõrgu toimimine ilma tarbijaid häirivate katkestusteta. Võrreldes 2010. ja 2011. aastaga, mil esines üle keskmise palju tormi, äikest, tehnilisi rikkeid ning inimtegevusest tulenevaid katkestusi, kujunes 2012. aasta märgatavalt rahulikumaks. Tänu sellele kujunesid palju paremaks ka sellised elektrivõrgu töökindlusnäitajad nagu klientidele andmata jäänud energia kogus ja seadmete väljalülitumise arv.

Siiski, analüüsid eelnevate aastate töökindlusstatistikat, koostati ja viidi eelarvesse sel aastal tegevuskava, mis aitab vähendada elektrivõrgu mõjutatavust välistest faktoritest ning tänu sellele saavutada stabiilsem ja parem ülekandeteenuse kvaliteet. Tegevuskava põhjal forsseeritakse elektriliinide trasside laiendamisega seotud tegevusi just eelkõige prioriteeditabeli alusel ehk liinide osas, millele kukkuma puu tõttu oleks reaalne oht suurema arvu tarbimiskohtade varustamisele. Juba aastal 2012 alustati liinitrasside laiendamise tempo kiirendamisega ja liinikoridorides raadati metsa ligikaudu 250 hektari ulatuses. Tänu sellele pikenes 330 kV pingega liinidel koridoride osa, kus liinid on kaitsevööndi seest peale kukkuda võivate puude eest kaitstud, ligi 100 kilomeetri ning 110 kV liinidel 60 kilomeetri võrra. Lisaks on elektrivõrgu töökindluse parandamise plaani osaks suurema hulga liinide osaline renoveerimine ning üksikseadmete vahetuste teostamine mitmetes alajaamades, kus alajaama tervikuna renoveerimist pole lähiajal küll ette näha, kuid on tuvastatav mõnest konkreetsest seadmest tulenev selge risk kliendi toitekatkestuse tekkimiseks.

Liinitrasside laiendamine tagab stabiilse ja parema ülekandeteenuse kvaliteedi

Eesti tarbimiskoha elektritarbimise
andmeid vahendab 2012. aastal avatud
elektrituru infosüsteem Andmeladu.

INGRID ARUS
elektriturude osakonna juhataja

Elektrituru arengud 2012. aastal

2012. aastal oli Eleringi põhitähelepanu elektrituru arendamisel suunatud ettevalmistustele elektrituru täielikuks avamiseks 2013. aasta algusest. Elering vastutas avatud elektriturul turuosaliste vahelist andmevahetust toetava platvormi – Andmelao arendusprojekti juhtimise ja rakendamise eest.

Regionaalsel tasandil oli Eleringi tegevuse fookuses Venemaa, Valgevene ja Euroopa Liidu vahelise tehnilise koostöölepingu (EURUBY) läbirääkimistel osalemine ja selle raames põhimõtete väljatöötamine, kuidas liita kaks väga erinevate reeglite alusel töötavat turupiirkonda – Venemaa energiaturg ja Euroopa Liidu energiaturg.

Andmelao sünd

Andmelao loomise eesmärgiks oli ja on toetada avatud elektriturul toimuvaid protsesse, eelkõige tarnijavahetust, samuti mõtteandmete liikumist võrguettevõtjalt Andmelattu ja sealt elektrienergia müüjani. Viimane on eriti tähtis, sest alates 2013. aasta jaanuarist võib kliendil olla kaks erinevat lepingupartnerit – võrguettevõtja ja elektrienergia müüja.

Arutelu andmevahetuse teemal sai alguse juba 2007. aastal, mil turuosalisel hakkasid üha enam teadvustama endale vastavat vajadust ja seadusandlusest tulenevaid kohustusi. Esiialgu, reguleeritud turu tingimustes ei olnud see keeruline, kuid kuna vabaturule üleminek oli ette teada, oli mõistlik kogu teemaga

põhjalikumalt tegelema hakata. Eelkõige tähendas see turuosaliste rollide ning äriprotsesside defineerimist ja sealt edasi kogu infovahetuse määratlemist, mis on vajalik turu efektiivse toimimise tagamiseks.

Samal ajal käivitusid ka teised tegevused, eelkõige kolmanda energiapaketi väljatöötamine Euroopa Liidus, mis tähendas eeskätt võrguettevõtjate tegevuse lahtisidumist vertikaalselt integreeritud energiakontsernidest. Sama muudatus toimus ka Eestis Eleringi eraldumisega Eesti Energiast ja toonane andmevahetuse projekt jäi enne finišisse jõudmist katki. Töö ei läinud aga kindlasti tühja, kuna tekkis tunduvalt selgem arusaam sellest, mida tuleb avatud turu tarbeks teha.

2009. ja 2010. aastal oli põhiteemadeks elektrituru osaline avanemine ja elektribörsi käivitamine Eestis. Rakendus päev-ette kui ka päevasisene turg Põhja- maade elektribörsi Nord Pool Spot (NPS) Eestisse laie-

nemisel. 2011. aastal tõusis aga elektriturul peateemaks turu 100-protsendilise avanemise ettevalmistamine aastaks 2013. See tõi Eleringi tagasi efektiivse andmevahetuse teema juurde.

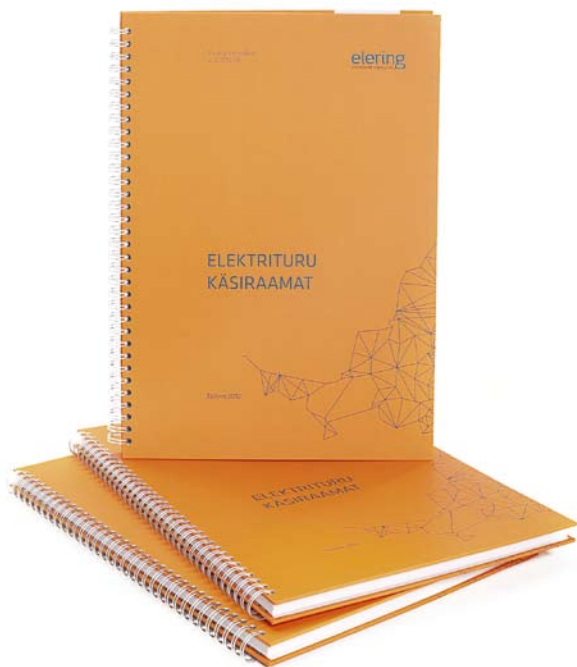
Andmelao eesmärgiks on tagada avatud elektriturul efektiivne andmevahetus

Andmelao projektiga alustasime koos võrguettevõtjatega 2011. aasta mais ning Andmelao IT-süsteemi sisuline arendustöö tehti ära 2012. aasta jooksul. Süsteemi kasutusse võtmine on toimunud etappide kaupa alates mõõtepunktide sisestamisest võrguettevõtjate poolt augustis 2012, lõpetades igapäevaste andmevoogude liikumise arendustööga, mis sai valmis 2012. aasta novembris.

Praegu saame kinnitada, et Andmelao esimene etapp on kokkulepitud funktsionaalsuses töösse rakendatud. Edasiste arendustena näeme eelkõige ette juurdepääsu võimaldamist kolmandatele osapooltele (nt hinnavõrdlusportaalid, tarbija poolt volitatud isikud), samuti elektrienergia võrgu- ja müügiteenuse koondamist ühele arvele, seda ka olukorras, kus lepingupartnerid on erinevad.

Valmis elektrituru käsiraamat

Elektriturgude vaates oli 2012. aastal märgilise tähendusega Elektrituru käsiraamatu ilmumine Eleringi toimetiste sarjas. Käsiraamatus on käsitletud kõiki Eleringi vastutusel olevaid valdkondi, mis on seotud elektrituruga ja seal toimuvate protsessidega. Käsiraamat annab ülevaate energiapoliitika kujunemisest Euroopa Liidus ja Eestis, Eesti elektrisüsteemist, selle osadest ja toimimisest, elektriturust laiemalt ning kauplemise reeglitest siinsel elektriturul. Samuti hõlmab see teemasid elektrisüsteemi toimimiseks olulisest elektribilansi tagamisest.

Käsiraamatut on plaanis tulevikus ajakohastada, seda vastavalt uuenenud ja/või täiustatud protsessidele elektriturul.

Kolmandate riikide piir

2011. aasta lõpus moodustatud ENTSO-E ja Venemaa süsteemioperaatori ekspertgrupp kutsuti kokku vaid ühel korral. Pärast esimest kohtumist sai Euroopa Komisjon liikmesriikidelt mandaadi, mille põhjal alustati läbirääkimisi praegu kehtiva tehnilise koostöölepingu (EURUBY) laiemapinnalisemaks kasutamiseks. Lepingu läbirääkimiste käik on olnud vaevaline,

Loome eeldused Venemaa sünkroonlast väljumiseks

etapina Balti riikide Venemaa sünkroonlast väljumist võimaldava lepinguna, siis Venemaa eesmärk on lepingu sõlmimisel siduda Balti riigid veel tugevamalt sünkroonlasele.

sega põhjusel, et Venemaa ja Euroopa Liidu liikmesriikide, eelkõige Eesti, Läti, Leedu ootused on erinevad. Kui Euroopa Liit näeb lepingut eelkõige vahe-

Süsteemihaldurite esindajad on lepingu läbirääkimistesse kaasatud tehniliste ekspertidena, seda nii operatiivjuhtimise kui ka turureeglite harmoniseerimise osas. Läbirääkimised jätkuvad ja mõlemad osapooled on väljendanud lootust, et leping hakkab kehtima 2014. aasta alguses. Seda loomulikult juhul, kui leitakse koostöövorm, mis on aktsepteeritav mõlemale osapoolle.

Kolmandate riikide piiril kehtivate kaubandusreeglite osas muudatusi 2012. aastal ei toimunud. Selles valdkonnas on tähtis edasi liikuda ühiste põhimõtete väljatöötamisega regionaalsel tasandil. Balti riigid pakuvad ühise virtuaalse hinnapiirkonna loomist kolmandate riikide piirile, kus oma pakkumisi saavad esitada kolmandate riikide turuosalised. Ülekandevõimsused arvutatakse ja jaotatakse erinevate süsteemide vahel

Virtuaalse hinnapiirkonna loomine kolmandata riikide piirile

vastavalt elektrienergia füüsilistele voogudele, mis baseeruvad süsteemide prognoositud töörežiimidel. Sealjuures võetakse arvesse kõik tekkida võivad pudelikaelad süsteemide vahel, eelkõige Eesti-Läti piiril.

NPS Eesti hinnapiirkonna 2012. aasta kokkuvõte

NPS Eesti hinnapiirkonna keskmine hind alanes mullu 9,6 protsenti 39,20 euronit, kuid jäi vastupidiselt 2011. aastale süsteemihinnast ja ka Soome hinnast kõrgemaks. Kui vaadata erinevate hinnapiirkondade hindu, siis läbi aasta olid hindu enim mõjutanud teguriteks hüdroreservuaaride kõrge täituvus Põhjamaades, ülekandevõimsuste puudujääk Soome ja Rootsi vahel, Läti ja Leedu suur nõudlus Eesti hinnapiirkonnast ning samuti NPS ELE hinnapiirkonna loomine Eesti-Läti piiril, mille avamine tõi esile Läti ja Leedu varasema mõju Eesti hinnale. Aasta lõpus mõjutas hinda hüdroenergia ülejääk Lätis. Samuti pudelikaelad Eesti ja Soome vahel ning suvisel ajal ka Eesti-Läti piiril.

NPS Eesti 2012	2012	2011
Börsilt ostetud elektri osakaal siseriiklikust tarbimisest	37,6%	33,2%
Vabatarbijaid	213	201
NPS Eesti ja NPS ELE hinnapiirkonnast ostetud elektrienergia kogus	6,0 TWh	4,6 TWh
Eesti turuosaliste poolt ostetud elektrienergia kogus	3,0 TWh	2,6 TWh
NPS Eesti ja NPS ELE hinnapiirkonnas müüdüd elektrienergia kogus	4,9 TWh	5,8 TWh
Eesti turuosaliste poolt ostetud elektrienergia kogus	4,1 TWh	5,3 TWh
Ülekoormustulu EstLink 1 merekaabli omanikele	12,94 MEUR	19,58 MEUR
Ülekoormustulu NPS Eesti ja NPS ELE hinnapiirkondade vaheliselt energiaoksjonilt *	6,52 MEUR	-
Ülekoormustulu Eesti-Läti piiril korraldatavalt võimsusoksjonilt *	1,54 MEUR	0,4 MEUR

* jaotatakse Eleringi ja Läti süsteemihalduri AST vahel

Erinevate piirkondade hinnavõrdlus

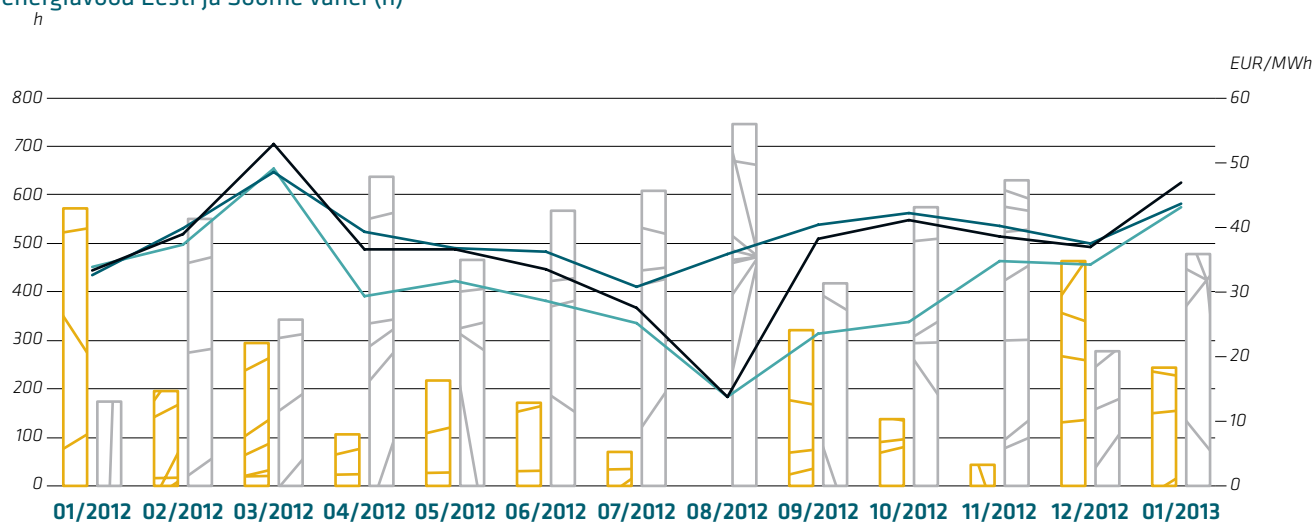
2012 (EUR/MWh)	Keskmine hind	Max päeva hind	Min päeva hind	2011 keskmine hind*
NPS süsteem	31,20	96,15	7,85	47,15
NPS Eesti	39,20	76,49	22,50	43,37
NPS Soome	36,64	101,26	7,38	49,44
NPS ELE*	42,63	84,94	25,20	-
NPS Leedu*	45,50	123,38	16,62	-
Baltpool*	43,74	72,11	18,15	45,26

* NPS ELE ja Leedu hinnapiirkonnad avati 18. juunil 2012 ning samaaegselt lõpetas tegevuse Baltpooli hinnapiirkond.

2012. aasta 18. juunil käivitus Eesti-Läti piiril NPS ELE hinnapiirkond, kus saavad kaubelda Läti ja Leedu turuosalised, kelle käsutuses on 80% turule antud ülekandevõimsusest. Eesti ja Läti põhivõrguettevõtjad teenisid NPS ELE piirkonna käivitamisest kuni 2012. aasta lõpuni ülekandevõimsuse mittepiisavuse ehk hinnaerinevuste tõttu ülekoormustulu kokku 6,5 miljonit eurot. See summa jaguneb võrdseks mõlema süsteemi põhivõrguettevõtjate vahel.

Ülejäänud 20% Eesti-Läti piiri ülekandevõimsusest jaotatakse võimsusoksjonil, kus võimsuste müügist kogutud tulu on mõeldud edasisteks investeeringuteks põhivõrguettevõtjate poolt, et vähendada ülekandevõimsuste puudujääki samas piirkonnas, või katta vastukaubandusest tekkinud kulutusi.

Keskmine NPS süsteemi, Eesti ja Soome hind (EUR/MWh) vs energiavood Eesti ja Soome vahel (h)

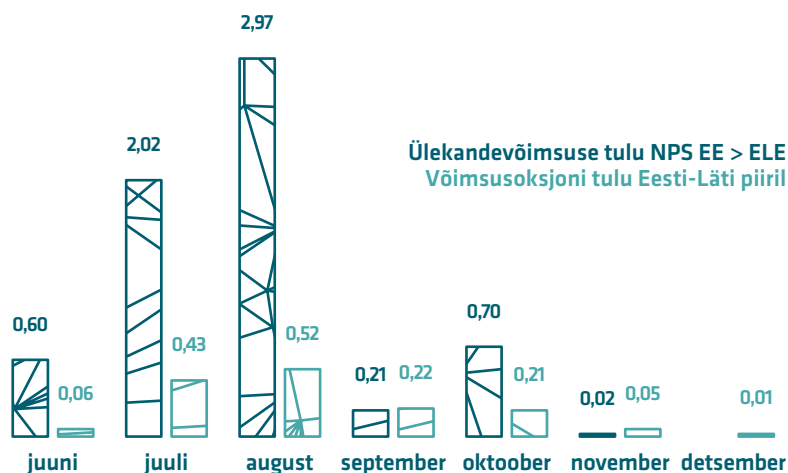

NPS Soome hind | NPS Eesti hind | NPS süsteemi hind | Võimsusvood Eestist Soome | Võimsusvood Soomest Eestisse

2012. aastal laekus võimsusoksjoni tuluna kokku 1,54 miljonit eurot, võrreldes 0,4 miljoni euroga aasta varem. Kõrgeim hind, mida turuosalistel tuli suunal Eestist Lähti ülekandevõimsuse eest ühes tunnis tasuda, oli juuli kolmandal nädalal makstud 5,88 eurot megavati kohta.

NPS ELE piirkonna käivitamise kõrval oli oluliseks sündmuseks füüsilise elektriga kauplemise riskide maandamiseks mõeldud finantsinstrumendi CfD (*Contract for Difference*) turu käivitamine Eestis 2012. aasta novembris NAS-DAQ OMX-i poolt. See peaks lisama kindlust turuosaliste jaoks, kes saavad võimaluse elektrienergia hinnaliikumistega seotud riskide maandamiseks.

Ülekandevõimsuse ja võimsusoksjoni tulu NPS Eesti ja NPS ELE vahel (MEUR)

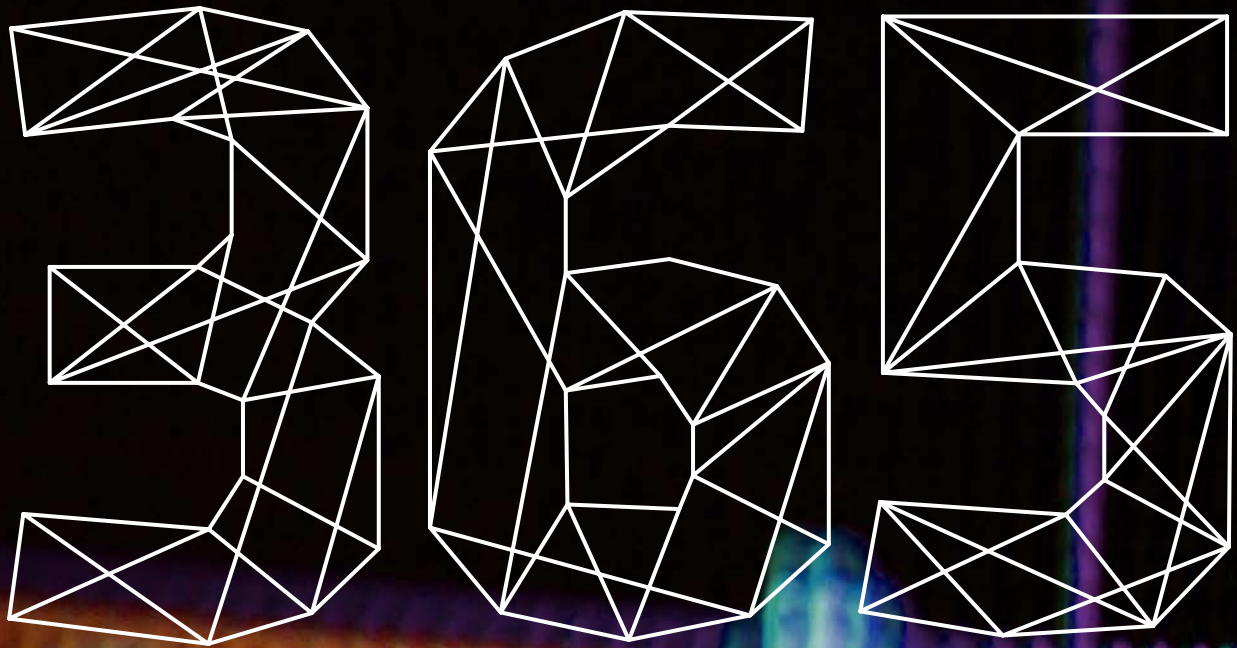
Tähtsamad märksõnad elektrituru arendamisel 2013. aastal

Regionaalses vaates on turu arendamisel olulisemateks tegevusteks NPS Läti hinnapiirkonna plaanitav käivitamine tänavu suvel, NPS-i päevasise kauplemise turuplatvormi arendamine Baltimaades ja reeglite uuendamine riikidevaheliste ühendusvõimsuste jaotamisel.

EURUBY lepingu raames jätkuvad kõnelused BRELL-i koostöölepingu uuendamiseks ja turupiirkondade toimimispõhimõtete ühtlustamiseks.

Elering käivitab avatud turgu toetava tegevusena Andmeloa uued arendused ning jätkab infosüsteemi peenhäälestamist.

CfD turu käivitamine annab võimaluse hinnariskide maandamiseks

päeva aastas valvab Elering
Eesti elektrisüsteemi.

MÄRT ALLIKA
juhtimiskeskuse juhataja

Eesti elektri- süsteemi reaalajas juhtimine

Eleringile kuuluv Eesti-sisene elektriülekanne võrk ja piiriülelised ühendused naaberriikidega moodustavad lahutamatu osa Eesti elektrisüsteemist. Elering kui elektrisüsteemihaldur vastutab Eesti elektrisüsteemi kui terviku töökindla talitluse planeerimise eest ja elektrisüsteemi reaalajas juhtimise eest. Eleringi poolt nende ülesannete edukas täitmine tagab Eesti tarbijatele igal ajahetkel nõuetekohase kvaliteediga elektri.

Elektrisüsteemi töökindla talitluse planeerimisel lähtutakse eesmärgist koostada võimalikult täpne kava elektrisüsteemi talitluse reaalajas juhtimiseks. Selle kava koostamisel analüüsitakse erinevate võrguelementide ja tootmiseadmete plaaniliste katkestuste lubatavust, võimalike avariide mõju, tuuleparkide toodangu mõju, tarbimise muutuseid, arvestatakse piiriüleste liinide ülekandevõimsustega ning võimsuse transiitvoogudega. Planeeritud talitus peab vastama töö- ja varustuskindluse nõuetele, tagama optimaalsed võrgukaod ja võimaldama anda elektrituru käsutusse maksimaalselt võimaliku piiriülese ülekandevõimsuse.

Uued tehnilised lahendused

Seoses elektrituru avanemisega ja taastuvenergeetika, eriti tuuleparkide osakaalu suurenemisega elektrienergia tootmises Eestis, muutub prognooside tegemine järjest keerulisemaks. See tähendab, et elektrisüsteemi talitluse planeerimine ja juhtimine eeldab uusi tehnilisi lahendusi. Seoses sellega võttis Elering aastal 2012 kasutusele koormuse prognoosisüsteemi ning tuuleelektrijaamade toodangu prognoositeenuse. Need matemaatilistel mudelitel põhinevad süsteemid võimaldavad parandada elektrisüsteemi talitluse planeerimise ja reaajas juhtimise kvaliteeti. Muuhulgas kasutatakse prognoosisüsteemi elektrisüsteemi talitluskindluse analüüsil, elektrivõrgu seadmete planeeritud katkestuste lubatavuse hindamisel ning turule antavate ülekandevõimsuste arvutamisel.

2013. aasta 1. jaanuarist tuleb kõik võrgukaod osta elektribörsilt

prognoosimiseks. 2012. aasta oli viimane aasta, millal Elering ostis kadusid reguleeritud hinnaga kahepoolse lepingu alusel ning 2013. aasta 1. jaanuarist tuleb kõik võrgukaod osta elektribörsilt. Suurem osa kadusid ostetakse Eleringi poolt elektribörsilt päev-ette ning päeva sees teostatakse korrigeerimine – kadude katteks ostetakse elektrienergiat kas täiendavalt juurde või müüakse ülejääk elektribörsil.

Elektrisüsteemi töökindel talitus on tagatud

Eesti elektrisüsteemi talitluse reaajas juhtimises oli 2012. aasta küllaltki sarnane varasemate aastatega. Seoses Eleringi oluliste liinide ja sõlmajaamade (näiteks Aruküla, Paide, Eesti elektrijaama alajaam, Eesti elektrijaama ja Püssi alajaama vaheline 330 kV liin) renoveerimistöödega oli põhivõrgus vaja teha mitmeid keerulisi ja küllaltki pikaajalisi alajaamade seadmete

ning oluliste elektriülekandeliinide katkestusi. Katkestuste ajal elektrisüsteemi töökindla talitluse tagamine oli ülesanne, mida oli märksa keerukam täita võrreldes töökindla talitluse tagamisega tavaolukorras. Tänu kvaliteetsele planeerimisele ning kõikide osapoolte heale koostööle õnnestus kõik vajalikud tööd edukalt läbi viia.

Eesti elektrisüsteemi töökindla talitluse tagamisel on väga oluline tihe koostöö naaberriikide elektrisüsteemihaldurite vahel, sest elektrisüsteemi töös võivad tekkida olukorrad, millede efektiivne lahendus saab olla võimalik ainult rahvusvahelises koostöös. Probleemne koht oli 2012. aastal endiselt Eesti/Venemaa ja Läti vaheliste piiriüleste liinide ristlõige, kus eriti suvel esines korduvalt ülekoormust. Selliste olukordade lahendamiseks ja elektrisüsteemi töökindla talitluse tagamiseks oli vaja Eesti ja Läti süsteemihaldurite vahelises koostöös teha nn vastukaubandust ehk aktiveerida reservvõimsuseid viimaks nende elektriülekandeliinide võimsusvood lubatud piiridesse. Ülekoormus oli põhiliselt tingitud Läti ja Leedu elektrisüsteemide suurest defitsiidist ja tootmise ebasoodsast jagunemisest meie sünkroonala riikide elektrisüsteemides. Kokku oli aasta jooksul vaja teha vastukaubandust Eesti/Venemaa ja Läti vaheliste piiriüleste liinide ülekoormuste kõrvaldamiseks 17 korral.

Lisaks nendele juhtumitele tuli Eesti ja Soome süsteemihaldurite vahelises koostöös teha vastukaubandust põhiliselt Eesti ja Soome vahelise alalisvooluühenduse EstLink 1 rikete tõttu kuuel korral. Valdavalt kasutati 2012. aastal reservvõimsuseid siiski Eesti elektrisüsteemi bilansi kõrvalekallete tasakaalustamiseks, mis olid tingitud genereerimise ja tarbimise mitteplaneeritud muutustest.

Töökindluse tagamiseks on oluline tihe koostöö naaberriikide süsteemi- halduritega

Piiriüleste ülekandevõimsuste tase jäi samaks

Elektrituru käsutusse antud piiriülesed ülekandevõimsused Eesti-Soome ja Eesti-Läti vahel olid ligikaudu samal tasemel, mis eelmistel aastatel.

Kaubanduslikud elektrienergia vood Eesti ja Soome vahel olid 71,8% tundidest Soomest Eestisse, 26% tundidest Eestist Soome ja 2,2% tundidest võimsuse ülekannet ei toimunud. Samas võis ühe päeva jooksul võimsusvoo suund riikidevahelises ühenduses EstLink 1 mitmeid kordi muutuda.

Kaubanduslikud elektrienergia vood Eesti ja Läti vahel olid 94,4% tundidest Eestist Lätisse ja 5,6% tundidest Lätist Eestisse. Eriti just suvekuudel oli perioode, kus kogu ülekandevõimsus oli 100% ulatuses ära kasutatud. Need vähesed tunnid, kus elektrienergia liikus Lätist Eestisse langesid reeglina ajale kui Daugava jões oli suurvee periood ja Läti hüdroelektrijaamade tootmine oli oluliselt suurem kui tavaliselt.

Investeeringutega seotud uued väljakutsed

2013. aastal on elektrisüsteemi juhtimise valdkonnas olulisemateks tegevusteks teise Eesti ja Soome vahelise alalisvooluühenduse EstLink 2 tulekuks ettevalmistumine. Peale EstLink 2 valmimist on Eesti ja Soome vaheline ülekandevõimsus 1000 MW senise 350 MW asemel. Selliste võimsusvoogude juhtimine elektrisüsteemis, mille aasta keskmine tarbimine on veidi üle 900 MW, saab kindlasti olema üks olulisimaid uusi ülesandeid.

Teiseks uueks ülesandeks on Kiisa avariireservelektrijaama juhtimine. Tegemist on esimese elektrijaamaga, mille reaajas juhtimine hakkab toimuma Eleringi juhtimiskeskusest, mitte elektrijaama töötajate vahendusel.

Eesti elektrisüsteemi tarbimise ja tootmise põhinäitajad 2012. aastal

Eesti maksimaalne netotarbimine	1572 MW	06.02.2012 kell 10:00-10:05
Eesti minimaalne netotarbimine	477 MW	25.06.2012 kell 04:15-04:20
Eesti keskmine netotarbimine	929 MW	
Eesti maksimaalne netootmine	1964 MW	08.02.2012 kell 17:55-18:00
Eesti minimaalne netootmine	565 MW	29.04.2012 kell 08:10-08:15
Eesti keskmine netootmine	1192 MW	
Tuuleparkide maksimaalne tootmine	205 MW	07.11.2012 kell 15:10-15:15

* Netotarbimine näitab tarbimist ilma elektrijaamade omatarbeta ja netootmine elektrijaamade toodangut ilma omatarbeta.

Eleringi juhtimiskeskus valmistub Kiisa avariireservelektrijaama ja EstLink 2 valmimiseks

Bilansienergia tarded

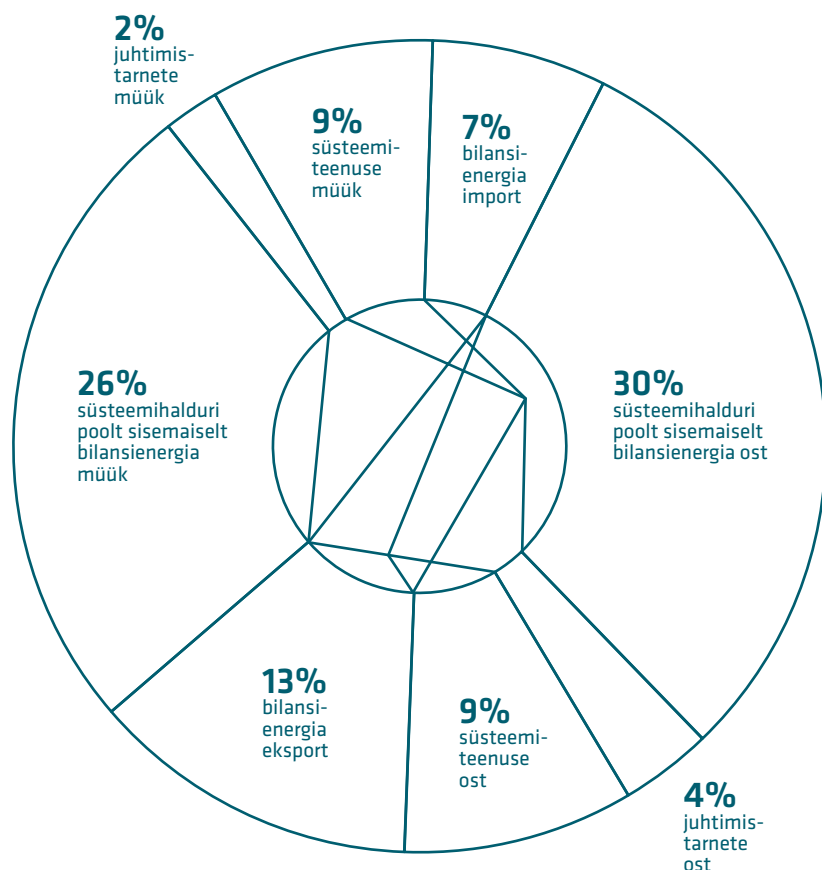
2012. aasta kokkuvõttes müüdi Eestis bilansienergiat 62% tundidest süsteemist välja ning koguliselt ületas bilansienergia eksport importkoguseid ligi kaks korda - piiriülel eksportiti bilansienergiat 109 GWh ulatuses ning bilansienergiat imporditi Lätist 59 GWh ulatuses.

Eesti võimsusbilansi tagamiseks osteti süsteemi balansseerimiseks ülesreguleerimistarneid ja avariireserveid käivituse tarneid kokku 32 GWh ulatuses ning müüdi allareguleerimistarneid 20 GWh ulatuses.

2012. aastal kasvas mitmekordselt süsteemiteenuste maht tingituna nii reguleerimisteenuse pakkumisest EstLink 1 kaabli kaudu Soome süsteemihaldurile, kuid ka reguleerimisteenuse märgatavas mahus vahendamisest Leedu süsteemihaldurile. Lisaks sisaldavad süsteemiteenuste tarned nii Eesti-Läti ristlõikel ülekoormuse tõttu tehtud vastukaubandustarneid (kokku 3,76 GWh ulatuses) kui ka EstLink 1 katkestuse tõttu tehtud vastukaubandustarneid (kokku ligi 24 GWh ulatuses). Süsteemiteenuseks tehtud reguleerimised ei kajastu bilansienergia hinnas.

Siseriiklikult müüs Elering bilansienergiat kokku 255 GWh ja ostis bilansienergiat 218 GWh ulatuses. Sisemaine bilansienergia ost/müük sisaldab bilansienergia koguseid, ülekandevõrgu kadude bilansienergiat ning EstLink 1 kaabli katkestustel tekkinud bilansienergiat.

Bilansienergia tarned 2012. aastal

Bilansienergia hinnad

2012. aastal kujunes kõrgeimaks bilansienergia müügihinnaks 168,82 EUR/MWh, mille põhjustas kõrge ülesreguleerimistarne hind 3. veebruaril.

Madalaimaks bilansienergia ostuhinnaks oli 2012. aastal 1,90 EUR/MWh, mis tulenes 17. juunil Eesti bilansi tasakaalustamiseks tehtud allareguleerimise hinnast.

Võrreldes aastataguse perioodiga olid Eesti bilansienergia hinnad keskmiselt odavamad, kuna süsteemis oli rohkem bilansienergia ülejääki.

	Keskmine hind	MAX hind	MIN hind
Bilansienergia hinnad 2012 (EUR/MWh)			
Bilansienergia müügihind	41,75	168,82	9,50
Bilansienergia ostuhind	39,26	95,80	1,90
Bilansienergia hinnad 2011 (EUR/MWh)			
Bilansienergia müügihind	47,43	131,75	7,64
Bilansienergia ostuhind	42,95	95,81	0,00

erinevat uuringuprojekti
oli töös 2012. aastal.

Mitte-
konventsionaalsete
mõõtemuundurite
kasutatavus

Smart grid
teenuste turu
arendamine

Elektri-
transpordi
mõju
elektri-
süsteemile

Maagaasi laiema
kasutatavuse
uuringud

BALMOREL
mudeli
funktsionaalsuste
arendamine

LNG
terminali
teostatavus-
uuringud

Energiaturu
stsenaariumide
kvantitatiivuuring

Tarbimismustrite
ja tarbimise
juhtimise
võimaluste
analüüs

Kesk-Euroopa
sagedusalaga
ühinemise
teostatavus-
uuring

Elering energeetika kompetentsikeskusena

Kooskõlas Eleringi visiooniga otsime ja arendame uusi tegevussuundi Eesti energiamajanduse innovaatilisemaks ja konkurentsivõimelisemaks muutmisel läbi energeetika kompetentsikeskuse väljakujundamise. Kompetentsikeskus hõlmab aktiivset osalemist teadus- ja arendustegevuse projektides, energeetikaalase hariduse edendamist ja üldise teadlikkuse tõstmist energeetika sõlmküsimumustest.

Kompetentsikeskus tähendab meie jaoks:

- Eleringi uuringute plaani elluviimist koostöös partneritega;
- osalemist rahvusvahelistes teadus- ja arendustegevuse projektides;
- sisemise pädevuse tõstmist laiemalt energiamajanduse küsimustes, sealhulgas maagaasi valdkonnas;
- energeetikaalase hariduse edendamist läbi Eleringi stipendiumide ja praktikaprogrammi;
- iga-aastase energeetika varustuskindluse aastaseminari korraldamist;
- Eleringi toimetiste sarja arendamist.

Koostöö edendamine teadusasutustega

Näeme Eleringi kui energeetika kompetentsikeskust osana ülikoole, riigiasutusi, teiste riikide süsteemihaldureid ja muid partnereid hõlmavast võrgustikust. Peamised koostöövormid teadus- ja arendustegevuse osas said alguse 2011. aastal raamlepinguga Tallinna Tehnikaülikooliga ning 2012. aastal Tartu Ülikooliga. Samuti alustas Elering 2012. aastal koostöös teiste osapooltega Eesti energiamajanduse arengukava uuendamist. Jätkasime ka aktiivset osalemist ja kaasa-rääkimist nii Euroopa põhivõrguhaldurite organisatsiooni ENTSO-E teadus- ja arenduskomitees kui ka Balti ja Läänemere regiooni koostöögruppides.

Osalemine ENTSO-E teadus- ja arendustegevuse komitee töös annab võimaluse aktiivselt kaasa rääkida Euroopa energiamajanduse tuleviku arendussuundade prioritseerimisel, mis fikseeritakse komitee poolt regulaarselt koostatavas ENTSO-E teadus- ja arendustegevuse kavas. Kava on oluliseks sisendiks ka Euroopa Komisjonile teadus- ja arendustegevuse toetusmeetmete välja töötamisel ja rakendamisel.

Teeme koostööd Tallinna Tehnikaülikooliga ja Tartu Ülikooliga

Peamine toetusmeede üle-euroopalises koostöös ellu viidavate uuringute teostamiseks on hetkel 7. raamprogramm. Eleringi potentsiaalse osalusega raamprogrammist kaasrahastatavad ja lähiaastatel rakenduvad projektid puudutavad elektritarbimise juhtimist, „tarkade“ alajaamade arendamist ning elektrivõrgu suuremat paindlikkust ja tõhusamat juhtimist võimaldavate tehnoloogiate testimist.

2012. aastal alustatud uuringud

Alljärgnevas tabelis on toodud Eleringi olulisemad uurimisprojektid (teadus- ja arendustegevus ning muud tehnilised uuringud), mis teostati või algatati 2012. aastal, ning nende kulud. Aruandeaastale järgnevatest kuludest on näidatud ainult sellised, mis on kinnitatud Eleringi uuringute plaanis.

Projekt	Maksumus (EUR)	
	2012	2013 ja hiljem
BALMOREL mudeli funktsionaalsuste arendamine	6500	19 800
Smart Grid teenuste turu arendamine	2000	200 000
Energiaturu stsenaariumide kvantitatiivuuring	82 500	82 500
Tarbimismustrite ja tarbimise juhtimise võimaluste analüüs	47 000	83 800
Mittekonventsionaalsete mõõtemuundurite kasutatavus	25 000	-
Elektritranspordi mõju elektrisüsteemile	14 100	98 400
Tehnilise teostatavuse uuring Balti riikide Euroopa elektrituruga ühendamise alternatiivide kohta	103 200	374 700
Maagaasi laiemal kasutatavuse uuringud	5600	40 000
LNG terminali teostatavusuuringud	29 400	30 000

Elektrituru modelleerimiseks on Eleringis kasutusel turumudel Balmorel. Mudeli funktsionaalsuse arendamiseks teostatakse aastatel 2012-2013 sisendandmete kasutajaliidese arendus, liidestamine võrgu planeerimise mudeliga ja soetatakse uus väljundandmete kasutajaliides. 2012. aastal sõlmiti Eleringi ning Läti ja Leedu põhivõrgu ettevõtjate vahel koostöömemorandum Balmoreli juurutamiseks ja arendamiseks ka meie Balti naabrite juures.

Smart grid teenuste turu tekkeks ja arenemiseks algatatakse 2013. aastal projekt smart grid standardite ja vajaliku infotehnoloogilise keskkonna loomiseks. Kulude katteks taotletakse kuni 75% ulatuses toetust Norra finantsmehhanismist. Projekti maksumusele lisandub teiste projekti partnerite osalus.

Eleringi panus 2012. aastal alguse saanud Energiamaajanduse arengukava uuendamise protsessis väljendub peamiselt energiaturu sektorite (elekter, kütused, soojus, transport) pikaajaliste arengustsenaariumide kirjeldamises ning stsenaariumidele kvantitatiivse mõjuanalüüsi teostamises. Uuringu käigus analüüsitakse mõjusid infrastruktuurile ja turule. Projekti teostatakse koostöös Taani konsultatsioonibürooga Ea Energy Analyses.

Suurtarbijate tarbimismustrite ja tarbimise juhtimise võimaluste analüüsi käigus antakse ülevaade erinevate tarbijagruppide käitumisest, mida saab üldistada süsteemile ning mille alusel uurida uusi võimalusi elektrivõrgu arendamiseks. Saadud tulemuste ja teadmiste baasil on võimalik tagada nii elektrisüsteemi kui ka elektrituru efektiivsem planeerimine ja toimimine.

Elektritranspordi projekti eesmärgiks on uurida suuremahulise elektritranspordi mõju Eesti elektrisüsteemile ja üldiselt energiamaajandusele. Põhjuse selleks annavad peamiselt kaks arendatavat elektritranspordisüsteemi – elektriautod ja plaanitav Euroopa riikidevaheline kiirraudtee projekt. 2013. aastal jõuab lõpule tehnilise ja sotsiaalmajandusliku teostatavuse uuring, mis käsitleb

võimalikke ühendamisvõimalusi Balti riikide integreerimiseks Euroopa Liidu elektrienergia siseturuga. Projekti kuludest 50% katab Euroopa Liit, uurimisprojekte kirjeldavas tabelis näidatud maksumusele lisanduvad Läti ja Leedu süsteemihaldurite kulud.

Gaasituru kompetentsi tõstmine

Kuna Elering on võtnud suunaks ka gaasituru kompetentsi väljaarendamise, siis kuuluvad uuringute plaani ka järgmised projektid:

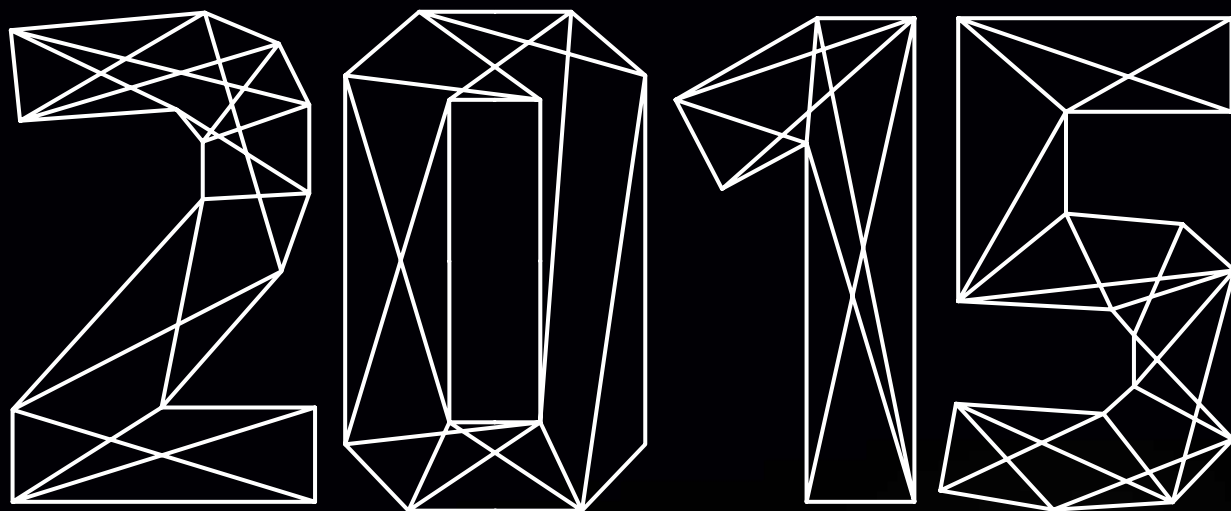
- LNG kasutatavus katlamajades – Tallinna Tehnikaülikooli teadlaste poolt Elering AS-i ja Eesti AGA AS-i tellimisel koostatud uurimistöökohaselt on olemas nii tehnilised kui majanduslikud eeldused põlevkiviõli asendamiseks väikekatlamajades veeldatud maagaasiga (LNG);

- Laevanduses LNG kasutamise soodustamise võimaluste uuring ning võimalike soodustamise meetmete ettepanekute väljatöötamine;
- Maa(bio)gaasile ülemineku võimaluste kaardistus ja valmisolek turuosaliste poolt avalikku teenust osutavates sõidukites minna üle metaankütustele.

2012. aastal viidi läbi Muugale kavandatava veeldatud maagaasi (LNG) terminali esmased teostatavusuuringud. Taani konsultatsiooniettevõtte Ramboll Oil & Gas A/S koostas Muuga sadamasse plaanitava Tallinna LNG terminali esmase teostatavusanalüüsi, mille kohaselt kujuneks Tallinna terminali koguinvesteering ligikaudu kolmandiku võrra odavamaks kui mistahes muusse asukohta rajatav sarnase terminali investeering. Planeeritava terminali ülesanne on varustuskindluse tagamine Balti riikides ja Soomes, mis seni on sõltuvuses ühest gaasitarnijast, ning kommertsnõudluse rahuldamine. Samuti teostati LNG terminali põhivõrguga ühendamise trassivariantide analüüs. 2013. aastal on kavas teostada koostöös partneritega riskianalüüs LNG meritsi transportimise ja laevadel kütusena kasutamise kohta.

Valitsuse otsusele tuginevalt kasutas Elering 2012. aastal 108 119 eurot gaasialast kompetentsi arendavate uuringute ja analüüside teostamisele.

Planeeritav LNG terminal tagaks alternatiivse tarneahela ja varustuskindluse regioonis

aasta 1. jaanuar on kuupäev, mis ajaks
peab maagaasi tootmine ja müük Eestis
olema täielikult eraldatud.

JANEK PARKMAN
maagaasi ärisuuna juht

Maagaasi ärisuuna arengud 2012. aastal

Jätkuna 2011. aastal alustatud gaasiturude arendamise tegevustele, panustas Elering ka 2012. aastal koostöös majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumiga Eesti maagaasiturude edasisele liberaliseerimisele. Märgilise tähendusega oli 2012. aastal Riigikogus vastu võetud maagaasiseaduse parandused, mille kohaselt tuleb Eestis 1. jaanuariks 2015 eraldada maagaasi tootmine ja müük täielikult maagaasi ülekandest. See nõue tuleneb III energiapaketi raames püstitatud eesmärgist vähendada ühe turuosalise domineerivat mõju ja vältida sellest tulenevaid turumoonutusi. Samuti tagab see otsus aluseelduste olemasolu gaasiturude arendamise jätkamiseks.

Lisaks laiemale mõjule maagaasiturule võib sellel otsusel olla ka spetsiifilisem mõju Eleringi äritegevusele. Nimelt näeb Elering, et maagaasi ülekandevõrkude ostuga võiks ka Eleringist saada sarnaselt Taanile või Suurbritanniale elektri ja gaasi ühendussüsteemihaldur. See võimaldaks kasutada Eleringi kogemust elektrisüsteemi haldamisel ja elektriturude arendamisel ka maagaasisektoris. Tekkiv sünergia, ühendatud kompetentsid ning ühendussüsteemide kompleksne haldamine toovad säästu nii inim- kui rahalistes ressurssides ja väljenduvad lõppkokkuvõttes madalamates võrgutades tarbijatele. Elering valmistub alustama 2013. aastal Eesti Gaasiga läbirääkimisi maagaasi ülekandevõrkude ostmiseks äriolulistel tingimustel.

Kavandatava LNG terminali paiknemine Muuga sadamas

Elektri ja gaasivõrgu ühine haldamine tooks sünergia ja säästu

Kuivõrd Balti regiooni maagaasiturv vajab tõeliseks arenguhüppeks uute gaasitarnijate turuletulekut ja see on võimalik vaid uute ühenduste tekkega, siis tegeles Elering 2012. aastal koos majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumiga aktiivselt regiooni gaasitaristu investeerimiskava ettevalmistamisega. Eesti-Soome toruühendus, regionaalne LNG terminal, Läti gaasihoidla laiendamine ja Leedu-Poola toruühendus on kantud Euroopa Liidu ühishuviprojektide nimekirja, mis annab võimaluse nende projektide toetamiseks Euroopa Liidu vahenditest. 2012. aasta jooksul

analüüsi neid ja teisi gaasitaristu projekte ning püüti leida parim tehniline ja majanduslik lahendus, mis rahuldaks kogu regiooni arenguvajadusi. 2012. aasta lõpul valminud Euroopa Komisjoni analüüsist regionaalse LNG terminali soodsaima asukoha suhtes selgus, et nii Muuga, Paldiski kui ka Soomes Inkoos asuvad projektid sobiksid lahendama regiooni gaasituru vajadusi. 2013. aastal seisab Eesti ja Soome valitsustel ees nendest kolmest parima kandidaadi väljavallimine ja esitamine 2014. aastal avatavasse taotluste vooru.

Koos regionaalse LNG terminali arendamisega tuleb Balti riikidel ja Soomel tänavu jätkata 2012. aastal alustatud ning välja töötada kogu regioonis rakendatav uus turumudel. See peaks määratlema õiglaselt iga regiooni riigi panuse uude, loodavasse gaasitaristusse ning välja selgitama iga riigi tarbijate saadava sotsiaalmajandusliku kasu. Kogu regiooni hõlmav kaasajastatud tariifimudel koos kulude õiglasema jaotusega tarbijagruppide vahel peab tagama uue gaasitaristu tekke ning edasise majandamise kõigi regiooni riikide ühistes huvides.

1000

töötundi panustasid Eleringi töötajad
2012. aastal heategevus- ja toetus-
projektidesse.

Ühiskondlik vastutus

Elering ja ühiskond

Elering kui vastutustundlik ettevõtte lähtub oma tegevuses ühiskonna heaolu suurendamise ja terve elukeskkonna edendamise põhimõtetest. See ei tähenda pelgalt keskkondliku jalajälje mõõtmist ja vähendamist, vaid ka põhitegevusega seotud keskkonnanohu toetamist ning säästlikku majandamist ja juhtimist.

Teeme koostööd partnerite ja alltöövõtjatega, kes järgivad oma tegevuses keskkonnanõudeid ning kasutavad loodust ja ümbritsevat keskkonda hoidvaid lahendusi. Ka Eleringi töötajad panustavad looduskeskkonna

kestvuse tagamisse ning 2012. aasta sügisel võeti koostöös Eestimaa Looduse Fondiga ette talgud Matsalu Rahvuspargis, kus aidati võsast puhastada mitu hektarit puisniite ja karjamaasid.

Püüame oma eeskuju ja tegevusega ärgitada ka kõiki oma koostööpartnereid ning avalikkust laiemalt Eestimaad hoidma ja kogukonda toetama. Üks peamisi väljundeid selleks on toetuste andmise korraldus, mis on selgelt suunatud nii energeetikavaldkonna hariduse edendamisele kui elukeskkonda toetavate innovaatiliste lahenduste ja tehnoloogiate väljatöötamisele.

Antud toetused

Toetuste maksmine ja annetuste tegemine Eleringi poolt toimub kooskõlas Riigivaraseaduse ja ettevõtte siseregulatsioonidega. Toetused peavad aitama kaasa Eleringi tegevus- ja finantseesmärkide saavutamisele, et oleks tagatud Eesti tarbijatele energia varustuskindlus igal ajahetkel.

Elering annab ühiskondlikult vastutustundliku ettevõttena toetusi energiavarustuskindluse tagamiseks, energeetikaalase hariduse edendamiseks ning üldise energeetikaalase teadlikkuse tõstmiseks läbi:

- energeetika valdkonnaga seotud üliõpilastele stipendiumide maksmise;
- energeetika valdkonnas õppe-, teadus- ja arendustegevuse edendamise;
- energeetikaalaste ürituste korraldamise toetamise ja energeetikaalase teabe levitamise.

2012. aastal antud energeetikaalased toetused:

- Tallinna Tehnikaülikooli Elektroenergeetika instituudi õpiku „Elektrisüsteemi stabiilsus“ väljaandmise toetamine;
- Üle-euroopalise elektriala tudengite assotsiatsiooni EESTEC Tallinnas 29.03-6.04.2012 läbi viidud aastakongressi korraldamise toetamine;
- Tallinna Tehnikaülikooli poolt kaheksandat korda korraldatud konverentsi "2012 Electric Power Quality and Supply Reliability" toetamine, mis on Põhja- ning Baltimaade regioonis ainuke elektrikvaliteedi ja varustuskindluse probleeme käsitlev selletaoline üritus;
- Eesti Elektroenergeetika Seltsi juubeliraamatu väljaandmise toetamine.

2012. aastal algatas Elering oma stipendiumiprogrammi. Eleringi energeetikastipendium on ettevõtte poolt välja antav 10-kuune stipendium kahele energeetikavaldkonna üliõpilasele. Eleringi stipendiumiprogrammi raames saavad toetust magistrandid ja doktorandid energeetikaga seotud aktuaalse teema

2012. aastal algatas Elering energeetika-üliõpilastele suunatud stipendiumiprogrammi

uurimiseks. 2012. aasta stipendiaadite uurimisteemadeks olid elektritarbimise juhtimise võimaluste arendamine ning elektritranspordi mõjude analüüs Eesti elektrisüsteemile.

Elering võib anda toetusi ka ettevõtte investeeringutest mõjutatud kogukondade elukeskkonna parendamiseks. 2012. aastal sõlmiti leping Eestimaa Looduse Fondiga, et toetada Raasiku valda metsloomade haigla rajamist. Elering toetab projekti, andes ettevõttele kuuluva vana alajaama kinnistu koos sellel oleva hoonega tasuta Eestimaa Looduse Fondi kasutusse.

Toetuse andmise eesmärk on parandada keskkonda läbi kinnistule rajatava metsloomade haigla, mis täidab Läänemere idakaldal unikaalset keskkonnakaitse eesmärki. Aruküla sobib metsloomade haigla asukohaks väga hästi, kuna suurem osa vigastatud

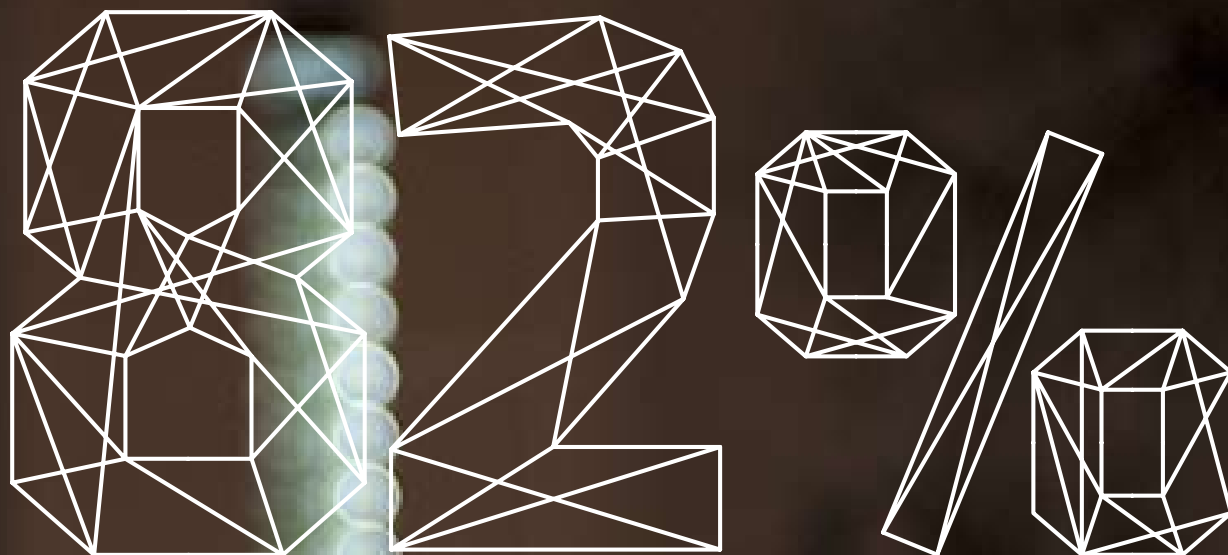
2012. aastal sõlmiti leping Raasiku valda metsloomade haigla rajamise toetamiseks

metsloomadest leitakse Tallinna ja Harjumaa piirkonnast. Eleringi endise alajaama hoone on piisava suurusega, kuid see on vaja ümber ehitada. Projekt on läbi räägitud kohalike elanikega, kes on haigla suhtes positiivselt meelestatud. Algatust on toetanud Raasiku vallavalitsus ja volikogu.

Ülevaade Eleringi poolt antud toetustest on leitav Eleringi kodulehelt.

Eleringi töötajatest on kõrgharidusega.
Viies on ühendanud töö õpingutega.

KALLE KUKK
strateegiajuht

Hea ühingu- juhtimise tava

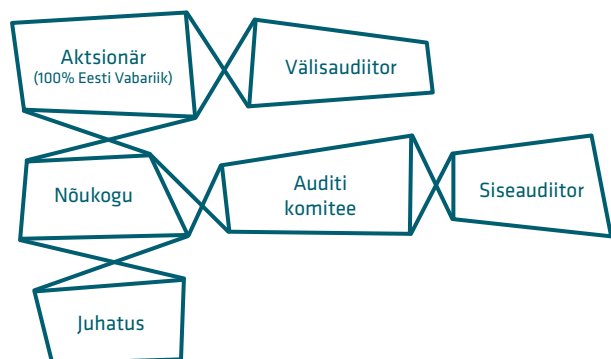
Elering on pühendunud ühingujuhtimise heade tavade järgimisele ning soovime selles pidevalt edasi areneda. Peame seda eelduseks oma strateegiliste eesmärkide saavutamisel ja organisatsiooni kultuuri kujundamisel.

Kinnitame, et:

- ühingu riskijuhtimine ja sisekontrollisüsteem toimivad ning on tõhusad;
- ühingu finantsaruandlus ja majandusaasta aruanne põhinevad toimival riskijuhtimisel ja sisekontrollisüsteemil.

Elering avaldab oma hea ühingujuhtimise aruande veebilehel www.elering.ee.

Juhtimine

Elering on täielikult riigile kuuluv ettevõtte, mida üldkoosolekul esindab majandus- ja kommunikatsiooniminister. Ühingu omaniku pädevus hõlmab põhikirja muutmist, aktsiakapitali suurendamist ja vähendamist, nõukogu liikmete valimist ja tagasikutsumist, audiitorite valimist, erikontrolli määramist, majandusaasta aruande kinnitamist ja kasumi jaotamist, ettevõtte ühinemise, jagunemise, ümberkujundamise ja/või lõpetamise otsustamist.

Nõukogu

Omaniku huvid on ettevõttes tagatud nõukogu liikmete näol (Rahandusministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindajad). Nõukogu annab juhatusesele suunised ettevõtte juhtimise korraldamiseks ning teostab järelevalvet ettevõtte juhatuse tegevuse üle. Nõukogu määrab kindlaks, vaatab korrapäraselt üle ning hindab ühingu strateegia, üldise tegevuskava, riskijuhtimise põhimõtted ja aastaeelarve.

Nõukogu koosneb kolmest kuni viiest liikmest. Omaniku esindaja otsustab nõukogu liikmete arvu ning valib nõukogu liikmed. Antud hetkel koosneb Eleringi nõukogu viiest liikmest. Põhikirjas on toodud nõukogu liikme valiku piirangud. Nõukogu liikmed valib ja kutsub tagasi omaniku esindaja ehk majandus- ja kommunikatsiooniminister. Nõukogu liikmete tasud on määratud majandus- ja kommunikatsiooniministri käskkirjaga.

Nõukogu liikmed:

- **Ando Leppiman**, nõukogu esimees, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi energeetika osakonna juhataja (kuni 23. märtsini 2012)
- **Timo Tatar**, nõukogu esimees, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi energeetika osakonna juhataja (alates 23. märtsist 2012)
- **Heiki Tammoja**, Tallinna Tehnikaülikooli elektroenergeetika instituudi direktor
- **Thomas Auväärt**, Rahandusministeeriumi finantsturgude poliitika osakonna juhataja
- **Jüri Raatma**, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi nõunik
- **Aivar Sõerd**, Riigikogu liige

Nõukogu otsusega on kinnitatud auditi komitee, mille ülesandeks on riskijuhtimise, sisekontrolli ning finantsaruandluse üle järelevalve teostamine. Auditi komitee on nõukogu nõuandev organ raamatupidamise, auditorskontrolli, riskijuhtimise, sisekontrolli ja -auditeerimise, järelevalve teostamise ja eelarve koostamise valdkonnas ning tegevuse seaduslikkuse osas.

Auditi komitee koosneb viiest liikmest. Auditi komitee liikmed valitakse ja kutsutakse tagasi nõukogu otsusega. Auditi komitee liikmed valitakse tähtajaliselt kolmeks aastaks. Auditi komitee liikmed valivad endi seast esimehe, kes korraldab auditi komitee tegevust. Auditi komitee esimeheks ei või olla nõukogu esimees. Nõukogu liikmed saavad lisatasu auditi komitees osalemise eest.

Auditi komitee esimees on Thomas Auväärt. Auditi komitee liikmed on Ando Leppiman / Timo Tatar, Heiki Tammoja, Jüri Raatma ja Aivar Sõerd.

Juhatus

Eleringi juhatusel on täielik otsustusvabadus ning igapäevaseid juhtimisotsuseid tehakse iseseisvalt ilma omaniku ja nõukogu sekkumiseta. Juhatus vajab nõukogu nõusolekut tehinguteks ja toiminguteks, mis väljuvad ühingu igapäevase majandustegevuse raamest. Juhatus tagab nõukogu liikmete piisava informeerituse ettevõtte majanduslikust olukorrast ning majandustegevusega seotud olulisematest asjaoludest ning informeerib nõukogu vastavalt vajadusele majandustegevuse olulisematest asjaoludest.

Juhatus koosneb kolmest liikmest. Juhatusel valitakse nõukogu poolt viieks aastaks. Juhatusel esimees korraldab juhatuse tööd ning ettevõtte igapäevast juhtimist ja majandustegevust. Juhatusel liikmetega sõlmib nõukogu poolt volitatud isik lepinguid, milles nähakse täpsemalt ette juhatuse õigused ja kohustused ettevõtte suhtes.

Juhatusel liikmele võib tasu maksta üksnes temaga sõlmitud juhatuse liikme lepingu alusel. Juhatusel liikmele võib ka maksta täiendavat tasu, arvestades tema töö tulemuslikkust, kuni nelja kuutasu ulatuses. Preemiat võib maksta aastatulemuste alusel või muudel alustel

nõukogu otsusest lähtuvalt. Juhatuse liikmete tasud on fikseeritud ja sätestatud juhatus liikme lepingus. Pikaajalisi preemiasüsteeme Eleringis loodud ei ole. Juhatus liikmele võib maksta lahkumishüvitist üksnes tagasikutsumisel nõukogu algatusel enne tema volituste tähtaja möödumist kolme kuutasu ulatuses.

Juhatus liikmed:

- **Taavi Veskimägi**, juhatus esimees
- **Peep Soone**, juhatus liige
- **Kalle Kilik**, juhatus liige

Sõltumatuse tagamiseks esitatakse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile juhatus liikmete huvide deklaratsioon. Samuti deklareeritakse seotud osapooltega teostatud tehingud majandusaasta aruande kinnitamisel ja auditeerimisel.

Töötajad

2012. majandusaasta keskmine töötajate arv oli Eleringis 145, neist 74% mehi ja 26% naisi. Naiste osakaal töötajaskonnas on viimaste aastatega järjekindlalt tõusnud. Tööandjana iseloomustab Eleringi madal tööjõu voolavus (2012. aastal 5%) ning töötajate kõrge keskmine staaž (15 aastat seisuga 31.12.12). Töötajate taolise püsivuse taga pole ainult pühendumine oma erialale, vaid ka tööandja tugi erialasele arengule, pühendumist ja tulemuslikkust soodustava kultuuri edendamine ning tervislike taastumisvõimaluste pakumine. Head ühistunnet loovad ka ühised sündmused alates metsatalgutest kuni ettevõtte piduliku aastapäevani. Viimasel tunnustame oma parimaid kolleege „Aasta parima“ tiitliga.

Ettevõtte edu järjepidevuse tagamiseks on kriitilise tähtsusega järelkasv ja töötajate areng. Teeme koostööd Eesti ülikoolidega ning pakume üliõpilastele põhjalikku praktikaprogrammi. Valdav enamus (82%) meie töötajast on kõrgharidusega ning mitmed ühendavad töö õpingutega. 2012. aasta lõpu seisuga õppis ligi viiendik Eleringi töötajatest samaaegselt kõrgkoolide kraadiõppes. Samuti korraldame koostöös Tallinna Tehnikaülikooliga energeetikaalaseid täiendkursuseid meie insenertehnilistele töötajatele.

Töötajate keskmine vanus aasta lõpu seisuga oli 42 eluaastat. Üheks ettevõtte tugevuseks on kindlasti ka erinevate vanusegruppide esindatus koosseisus.

Riskijuhtimine ja sisekontrollisüsteem

Ettevõtte sisekontrollisüsteemi toimimise eest vastutab juhatus. Sisekontrollisüsteemi toimimise tagamiseks luuakse põhikirjast tulenevalt siseaudiitori ametikoht või korraldatakse siseaudiitori teenuse ostmise auditiitorühingult. Juhatus on sõlminud siseaudiitori teenuse ostmiseks lepingu PricewaterhouseCoopers Advisorsiga. Eleringi riskijuhtimine on kooskõlas ERM (*Enterprise Risk Management*) põhimõtetega.

Riskijuhtimise eesmärgid Eleringis on:

- hallata ja kirjeldada riskijuhtimise protsesse ettevõttes;
- defineerida riskijuhtimise protsessi osapoolte rollid ja vastutused;
- kindlustada, et kõik riskid on tuvastatavad, hinnatavad ja et neile on võimalik reageerida;
- võimaldada juhtidel paremini mõista ja juhtida riske.

Riskijuhtimise poliitika põhimõtted peavad Eleringis kindlustama, et:

- ettevõtte kultuur, protsessid ja struktuur soosivad ettevõtte strateegiliste eesmärkide saavutamist ning samal ajal riskide tuvastamist, juhtimist, jälgimist ja võimaluse korral maandamist;
- ettevõtte riskide jälgimine ja juhtimine ning sisekontrollisüsteem põhinevad vabatahtliku hea ühingujuhtimise tava propageeriva organisatsiooni COSO (*Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission*) poolt välja töötatud rahvusvaheliselt aktsepteeritud riskijuhtimise mudelil "*Enterprise Risk Management (ERM) Model*";
- ettevõtte riskide juhtimisel on arvesse võetud kõik asjasse puutuvad õigusaktid, standardid, regulatsioonid ja lepingulised kohustused, samuti ühiskonnast lähtuvad nõuded ja ootused;
- ettevõttes parandame pidevalt riskijuhtimist puudutavaid tegevusi.

Võrdne kohtlemine

Eleringil süsteemihaldurina on vastavalt Elektrituru-seadusele süsteemivastutus. Süsteemivastutus on kohustus tagada igal ajahetkel süsteemi varustus-kindlus ja bilanss. Süsteemihaldur teostab oma õigusi ja täidab kohustusi võrdse kohtlemise põhimõttest lähtudes.

Põhivõrguettevõtja ei või elektrienergiat toota ega müüa, välja arvatud süsteemivastutuse kohustuste täitmiseks. Elektrienergiat võib toota avariireservelektrijaamas süsteemi või süsteemiga elektrilises ühenduses oleva teise riigi elektrisüsteemi tootmisvõimsuse või ülekandevõimsuse ootamatu väljalülitumise korral või kui on ohustatud süsteemi varustuskindlus või kui see on vajalik avariireservelektrijaama perioodiliseks katsetamiseks.

Põhivõrguettevõtja ei või samal ajal olla jaotusvõrguettevõtja ega kuuluda ühte kontserni ettevõtjaga, kes tegutseb elektrienergia tootmise või müügiga seotud tegevusaladel. Elering ei ole ühes kontsernis ühegi elektriettevõtjaga. Samuti ei oma Elering valitsevat mõju teise elektriettevõtja üle ega oma teine elektriettevõtja valitsevat mõju Eleringi üle.

Kõik Eleringi tugifunktsioonid (infotehnoloogia, raamatupidamine, personal, õigus, avalikud suhted, asjaajamine) on turuosalistest lahutatud. Ettevõtte ostab sisse õigus-, auditi-, kommunikatsiooniteenuseid ja vastavalt vajadusele konsultatsioone.

Elering on oma ülesannete tõhusaks täitmiseks kehtestanud sisekorrad ning tulenevalt õigusaktidest koostanud Põhivõrguga liitumise tingimused, Võrguteenuste osutamise tüüptingimused, Bilansilepingu tüüptingimused ning Elektrienergia allika päritolunistuste väljastamise tingimused ja korra. Tüüptingimused on avalikud ja kinnitatud Konkurentsiameti poolt.

Elektrisüsteemi juhtimine toimub vastavalt Eesti elektrisüsteemi juhtimise korrale ning kooskõlas Elu-tähtsa teenuse tagamise toimepidevuse plaaniga.

Bilansivastutuse kohustuste täitmine toimub vastavalt Bilansihalduse korrale ja Bilansilepingu tüüptingimustele. Eleringile kui süsteemihaldurile edastatava teabe konfidentsiaalsus on sätestatud Bilansilepingu tüüptingimustes. Bilansienergia hinna arvutamise aluseks on Konkurentsiameti poolt kinnitatud Bilansienergia hinna arvutamise ühtne meetodika.

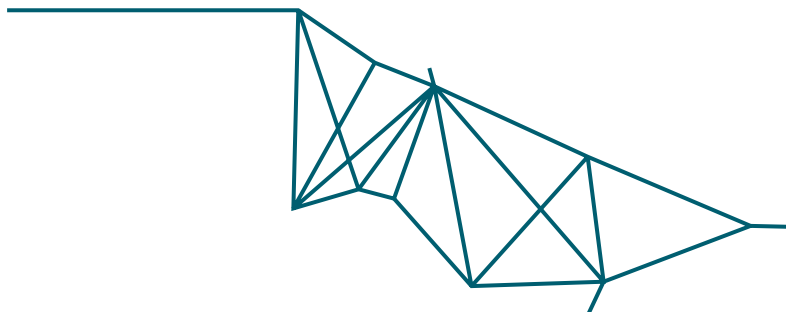
Reguleerimisvõimsuse ostmine toimub kahepoolsete lepingute alusel kooskõlas Elektrituru-seaduses sätestatud tingimustega: oma kohustuste täitmiseks vajaliku elektrienergiat ja reguleerimisvõimsust ostes ning asjakohaseid teenuseid kasutades järgib süsteemihaldur vabaturupõhimõtteid ja turuosaliste võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtet ning väldib põhjendamatute piirangute kehtestamist.

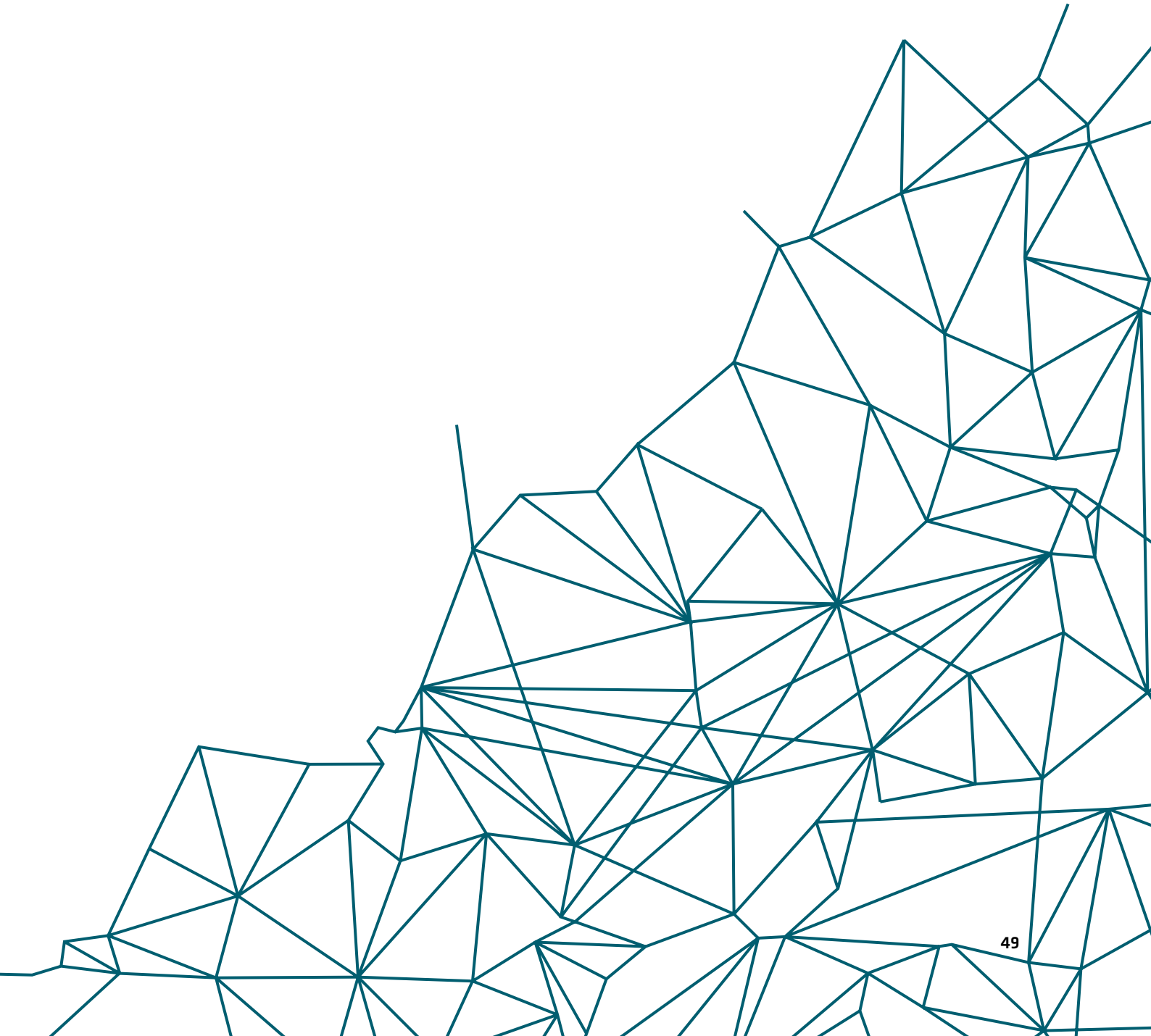
Põhivõrguga liitumise tasude kujundamine ning liitumislepingute koostamine ja sõlmimine, samuti võrguga liitmisest keeldumise õigus on sätestatud Liitumise korras ja Põhivõrguga liitumise tingimustes.

Võrguühenduse kasutamise tasu kujundamine ning võrgulepingute koostamine, samuti võrguteenuse osutamisest keeldumise ja võrguteenuse osutamise katkestamise alused on reguleeritud Võrguteenuse osutamise korra ja Võrguteenuste osutamise tüüptingimustega.

Teenuste ja tööde ostmine, sealhulgas turuosalistelt, toimub riigihangete seaduse ja Hangete läbiviimise korra alusel.

Eleringi veebilehel on eraldi välja toodud andmete loetelu, mis kuuluvad õigusaktidest tulenevalt avaldamisele. Veebilehel on esitatud majandusaasta aruanded, majandustulemused, tegevusnäitajad, põhitegevus, struktuur, strateegia, uudised ja teated ning muu informatsioon, mis on investoritele ja üldsusele vajalik. Veebilehte on võimalik lugeda ka inglise keeles. Veebilehel www.elering.ee olevat informatsiooni (sh uudiseid ja teateid) uuendatakse pidevalt.

Raamatupidamise aastaruanne

Finantsseisundi aruanne.....	52
Koondkasumiaruanne	53
Rahavoogude aruanne.....	54
Omakapitali muutuste aruanne	55
Raamatupidamise aastaaruande lisad	56
Lisa 1 Elering AS ja selle äritegevus.....	56
Lisa 2 Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest	56
Lisa 3 Arvestuspõhimõtete kasutamisel rakendatud olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused	64
Lisa 4 Uued arvestuspõhimõtted.....	65
Lisa 5 Finantsriskide juhtimine	65
Lisa 6 Raha ja raha ekvivalendid.....	70
Lisa 7 Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades.....	71
Lisa 8 Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	72
Lisa 9 Materiaalne põhivara	73
Lisa 10 Immateriaalne põhivara	74
Lisa 11 Võlakohustused.....	75
Lisa 12 Võlad tarnijatele ja muud võlad.....	76
Lisa 13 Tulevaste perioodide tulud ja sihtfinantseerimine	77
Lisa 14 Omakapital	77
Lisa 15 Müügitulu	78
Lisa 16 Muud äritulud	79
Lisa 17 Kaubad, toore, materjal ja teenused	79
Lisa 18 Mitmesugused tegevuskulud	80
Lisa 19 Tööjõukulud.....	80
Lisa 20 Muud ärikulud.....	81
Lisa 21 Finantstulud ja -kulud	81
Lisa 22 Kasutusrent	81
Lisa 23 Saldod ja tehingud seotud osapooltega	83
Lisa 24 Tingimuslikud kohustused ja siduvad tulevikukohustused ..	84
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	85
Kasumi jaotamise ettepanek	87
Tegevjuhtkonna allkirjad 2012. aasta majandusaasta aruandele.....	87
Elering AS müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le.....	88

Finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes

Lisa 31/12/2012 31/12/2011

VARAD

Käibevara

Raha ja raha ekvivalendid	6	12 957	23 550
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	7	11 000	30 000
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	8	24 700	18 671
Käibevara kokku		48 657	72 221

Põhivara

Müügiootel finantsvarad	2	1 946	0
Materiaalne põhivara	9	461 003	410 434
Immateriaalne põhivara	10	4 123	3 723
Põhivara kokku		467 072	414 157

VARAD KOKKU

515 729

486 378

KOHUSTUSED

Lühiajalised kohustused

Võlad tarnijatele ja muud võlad	12	24 319	35 348
Lühiajalised kohustused kokku		24 319	35 348

Pikaajalised kohustused

Võlakohustused	11	227 013	221 639
Tulevaste perioodide tulud	13	24 487	24 077
Sihtfinantseerimine	13	14 774	15 045
Pikaajalised kohustused kokku		266 274	260 761

KOHUSTUSED KOKKU

290 593

296 109

OMAKAPITAL

Aktsiakapital	14	149 890	149 890
Kohustuslik reservkapital	14	4 515	3 490
Jaotamata kasum	14	70 731	36 889
OMAKAPITAL KOKKU		225 136	190 269

KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU

515 729

486 378

Lisad lehekülgedel 56 kuni 84 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Koondkasumiaruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Müügitulu	15	108 932	94 156
Muud äritulud	16	551	247
Kaubad, toore, materjal ja teenused	17	-37 374	-37 339
Mitmesugused tegevuskulud	18	-3 605	-3 177
Tööjõukulud	19	-4 250	-3 949
Põhivara kulum	9,10	-22 845	-21 245
Muud ärikulud	20	-118	-126
Ärikasum		41 291	28 567
Finantstulud	21	385	661
Finantskulud	21	-6 809	-8 727
Kasum enne tulumaksustamist		34 867	20 501
Aruandeaasta kasum		34 867	20 501
Aruandeaasta koondkasum		34 867	20 501

Lisad lehekülgedel 56 kuni 84 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes

Lisa 1.01.2012- 1.01.2011-
31.12.2012 31.12.2011

RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST

Kasum enne tulumaksu		34 867	20 501
Korrigeerimised:			
▪ Kasum materiaalse põhivara müügist	16	-40	-22
▪ Materiaalse põhivara kulum ja väärtuse langus, immateriaalse põhivara amortisatsioon	9,10	22 845	21 244
▪ Kasutatud toetused	13	-325	-105
▪ Intressikulud	21	6 806	8 724
▪ Intressitulu	21	-385	-661
▪ Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	8	-6 138	3 293
▪ Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	12	-3 129	-10 985
Liitumis- ja muude teenustasude tulevaste perioodide tulu muutus	13	410	1 747
Rahavood äritegevusest		54 911	43 737
Makstud intressid	21	-10 487	-6 056
Saadud intressid	21	418	640
RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST KOKKU		44 842	38 323

RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST

Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetused	9,10	-77 708	-69 225
Üle 3-kuuliste deposiitide netomuutus	7	19 000	-30 000
Põhivara sihtfinantseerimiseks saadud välisabi	13	54	0
Laekunud materiaalse põhivara müügist		165	60
Tasutud müügioteel finantsvarade soetamisel	2	-1 946	0
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST KOKKU		-60 435	-99 165

RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST

Saadud pikaajalised pangalaenud	11	5 000	0
Tagasimakstud pangalaenud	11	0	-187 000
Emiteeritud võlakirjad	11	0	221 438
Sissemaks aktsiakapitali	14	0	9 890
RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST KOKKU		5 000	44 328

Raha ja raha ekvivalentide netomuutus		-10 593	-16 514
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	6	23 550	40 064
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	6	12 957	23 550

Lisad lehekülgedel 56 kuni 84 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Omakapitali muutuste aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Aksiakapital</i>	<i>Kohustuslik reservkapital</i>	<i>Jaotamata kasum</i>	<i>Kokku</i>
Saldo seisuga 1.01.2011	140 000	2 814	17 064	159 878
Sissemakse osakapitali	9 890	0	0	9 890
Aruandeaasta koondkasum	0	0	20 501	20 501
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	676	-676	0
Saldo seisuga 31.12.2011	149 890	3 490	36 889	190 269
Aruandeaasta koondkasum	0	0	34 867	34 867
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	1 025	-1 025	0
Saldo seisuga 31.12.2012	149 890	4 515	70 731	225 136

Täpsem informatsioon aktsiakapitali ja muude omakapitali kirjete kohta on esitatud lisan 14.

Lisad lehekülgedel 56 kuni 84 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Raamatupidamise aastaruande lisad

Lisa 1

ELERING AS JA SELLE ÄRITEGEVUS

Elering AS (endine Elering OÜ), edaspidi „Ettevõte,” 31. detsembril 2012.a. lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Ettevõtte on registreeritud Eesti Vabariigis ja juriidiline aadress on Kadaka tee 42, 12915 Tallinn, Eesti. Ettevõtte põhitegevus on elektri ülekanne Eesti Vabariigis. Ettevõtte majandustegevust reguleerivad Eesti Vabariigi ja Euroopa Liidu seadused. Konkurentsiamet teostab järelevalvet Ettevõtte võrgutegevuse ning bilansiteenuse osutamise üle, sh kinnitab võrgutariifid ning vastavate lepingute tüüptingimused.

Ettevõtte ainuaktsionär on Eesti Vabariik.

Juhatus kinnitas käesoleva raamatupidamise aastaruande 11.03.2013. Vastavalt Eesti Vabariigi Äriseadustikule esitatakse majandusaasta aruanne heakskiitmiseks Ettevõtte nõukogule ja kinnitamiseks aktsionäride üldkoosolekule.

Lisa 2

ÜLEVAADE OLULISTEST ARVESTUSPÕHIMÕTETEST

Koostamise alused

Käesolev raamatupidamise aastaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt („IFRS”), lähtudes soetusmaksumuse printsiibist. Käesoleva raamatupidamise aastaruande koostamisel kasutatud peamised arvestuspõhimõtted on esitatud alljärgnevalt. Neid arvestuspõhimõtteid on rakendatud järjepidevalt kõikidele aruandes esitatud perioodidele, välja arvatud juhul, kui on viidatud teisiti.

Segmendiaruandlus

Ressursside jaotamise ja tegevussegmentide tulemuste hindamise eest vastutab juhatus. Juhatus on otsustanud, et Ettevõtte tegevused moodustavad ühe tegevussegmenti. Juhatusel pole läbi vaadatud Ettevõtte sisemised aruanded koostatud samade raamatupidamis põhimõtete alusel ning vormis, mida on kasutatud käesolevas raamatupidamise aastaruandes.

Arvestus- ja esitusvaluuta

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes, mis on ettevõtte arvestus- ja esitusvaluuta.

Välisvaluuta ümberarvestus

Välisvaluutas toimunud tehingud arvestatakse ümber arvestusvaluutasse tehingupäeval kehtivate Euroopa Keskpanka valuutakursside alusel. Valuutakursi kasumid ja -kahjumid, mis on tekkinud nende tehingute kajastamisest ning monetaarsete varade ja kohustuste valuutakursside ümberarvestamisest aastalõpu vahetuskursi alusel, kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes.

Finantsvarad

Finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval, s.t päeval, mil Ettevõtte võtab endale kohustuse teatud finantsvara ostuks või müügiks. Finantsvarade kajastamine lõpetatakse siis, kui õigus saada investeeringutest tulenevaid rahavooge on lõppenud või üle antud ning Ettevõtte on üle andnud kõik olulised omandiga seotud riskid ja hüved.

Sõltuvalt finantsvarade omandamise eesmärgist ja samuti juhtkonna kavatsustest jaotatakse finantsvarad vastavalt IAS 39-le esmasel arvelevõtmisel järgmistesse kategooriatesse:

- õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad;
- laenu- ja nõuded;
- lunastustähtajani hoitavad investeeringud;
- müügiototel finantsvarad.

31. detsembri 2012 seisuga puudusid Ettevõttel muud finantsvarade liigid, välja arvatud need, mis on liigitatud laenu- ja nõuete kategooriasse ja müügiototel finantsvarade kategooriasse (31.12.2011 seisuga laenu- ja nõuete kategooriasse). Samuti ei olnud Ettevõttel bilansipäeva seisuga tuletisinstrumente.

Laenu- ja nõuded

Laenu- ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul, välja arvatud need, mida Ettevõtte kavatses lähitulevikus müüa. Finantsvarad, mida ei kajastata õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, võetakse algselt arvele õiglasest väärtuses, millele liidetakse tehingukulud. Laenu- ja nõuded kajastatakse peale esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksimumes, kasutades sisemise intressimäära meetodit, välja arvatud juhul, kui tasumine toimub 30 päeva jooksul.

Ettevõtte hindab iga aruandeperioodi lõpus, kas finantsvara väärtuse languse kohta esineb objektiivseid tõendeid. Finantsvara väärtus on langenud ja allahindlusest tulenev kahjum on tekkinud vaid juhul, kui on olemas objektiivsed tõendid väärtuse languse kohta ühe või mitme sündmuse tõttu pärast vara esmast arvelevõtmist („kahjujuhtum“) ja sellel kahjujuhtumil (või -juhtumitel) on mõju finantsvara või finantsvarade rühmast saadavatele tulevastele hinnangulistele rahavoogudele, mida on võimalik usaldusväärselt hinnata. Kriteeriumid, mida Ettevõtte kasutab, otsustamaks, et vara väärtuse languse kohta on objektiivseid tõendeid, on: võlgniku olulised finantsraskused; tõenäosus, et võlgnik läheb pankrotti või teeb läbi saneerimise; ning oluline lepingu rikkumine, näiteks maksetähtajast mittekinnipidamine enam kui 90 päeva.

Kahjumi suurus on vahe nõude bilansilise väärtuse ja varast tulevikus hinnanguliselt laekuvate rahavoogude nüüdisväärtuse vahel, mis on diskonteeritud, kasutades vara esialgset sisemist intressimäära. Vara bilansilist maksumust vähendatakse allahindluse konto kaudu ja kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse kasumiaruandes.

Lootusetud nõuded kantakse bilansist välja koos nõudele tehtud allahindlusega allahindluse kontrol.

Laenude ja nõuete kategoorias on Ettevõttel kajastatud järgmised finantsvarad: "Raha ja raha ekvivalendid", "Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades" ning "Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded".

Müügiootel finantsvarad

Müügiootel finantsvarad on tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mida Ettevõtte kavatses kohe või lähitulevikus müüa või mida ei ole klassifitseeritud mõnda eespool loetletud kategooriasse. Müügiootel finantsvarasid kajastatakse pikaajaliste finantsinvesteeringutena, välja arvatud juhul, kui finantsvara aegub või Ettevõtte kavatses selle müüa 12 kuu jooksul aruandeperioodi lõpust. Müügiootel finantsvarad võetakse algselt arvele õiglases väärtuses, millele liidetakse tehingukulud. Müügiootel finantsvarasid kajastatakse peale esmast arvelevõtmist õiglases väärtuses, kasum/kahjum müügiootel finantsvarade õiglase väärtuse muutusest kajastatakse koondkasumiaruandes. Õiglase väärtuse määramise aluseks on üldjuhul finantsvara turuhind aktiivsel turul või kui see puudub, siis väärtus, mis on leitud kasutades üldtunnustatud väärtuse hindamise tehnikaid. Müügiootel finantsvarad, mille õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärset hinnata, kajastatakse soetusmaksumuses miinus võimalikud allahindlused väärtuse langusest.

Müügiootel finantsvarana on kajastatud AS Nord Pool Spot aktsiad. Norras registreeritud Nord Pool Spot AS grupi tegevusalaks on peamiselt elektribörside korraldus Põhjamaades, Suurbritannias ning Baltikumis. Investeering tehti pikaajalise strateegilise eesmärgiga osalemaks Põhja-Balti regiooni elektriturule arengut puudutavate otsuste tegemisel.

Bilansipäeva seisuga ei ole Ettevõttel jooksvat finantsinformatsiooni AS Nord Pool Spot kohta; samuti ei kaubelda aktsiatega finantsturgudel ega pole tehtud ühtegi aktsiate ostu-müügi tehingut pärast Ühingu poolset aktsiate omandamist. Samuti ei ole tõenäoline, et tulevikus tekiks aktiivne kauplemine nende aktsiatega või et firma hakkaks avaldama perioodiliselt informatsiooni tuleviku prognoosidest. Seetõttu ei ole nende aktsiate õiglane väärtus usaldusväärset mõõdetav. Ettevõtte juhtkond otsustas kajastada neid aktsiaid edaspidi soetusmaksumuses.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse kassas olevat sularaha, nõudmiseni hoivuseid pankades ja muid lühiajalisi, kuni 3-kuulisi üllikviidseid investeeringuid. Raha ja raha ekvivalente kajastatakse korregeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Ettemaksed

Ettemaksed kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Ettemakse liigitatakse pikaajaliseks, kui ettemaksega seotud kaupu või teenuseid saadakse pikema kui üheaastase perioodi jooksul või kui ettemakse on seotud varaga, mida liigitatakse pikaajaliseks esmasel arvelevõtmisel. Varade omandamisega seotud ettemaksed klassifitseeritakse ümber vara soetusmaksumuseks siis, kui Ettevõtte on saavutanud vara üle kontrolli ja on tõenäoline, et Ettevõtte saab vara kasutamisest tulevast majanduslikku kasu. Muud ettemaksed kajastatakse kasumiaruandes kuluna siis, kui ettemaksetega seotud kaubad

või teenused on kätte saadud. Juhul, kui esineb märke selle kohta, et ettemaksega seotud varasid, kaupu või teenuseid ei saada kätte, hinnatakse ettemakse alla ja sellega seotud kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse kasumiaruandes.

Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivarana käsitatakse materiaalselt vara, mida kasutatakse äritegevuses ning mille eeldatav kasulik tööiga on üle ühe aasta. Materiaalselt põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes jääkväärtuses, mis on saadud vara ajaloolise soetusmaksumuse vähendamisel akumuleeritud kulumi ja väärtuse languse võrra. Vara ajalooline soetusmaksumus sisaldab kulutusi, mis on otseselt seotud vara omandamisega. Ostetud põhivara soetusmaksumus sisaldab lisaks ostuhinnale ka kulutusi transpordile ja paigaldamisele ning muid soetuse ja kasutuselevõtuga otseselt seotud väljaminekuid. Soetusmaksumus sisaldab ka laenukasutuse kulutusi, mis on tekkinud vara soetamisega otseselt seotud või üldistelt võlakohustuselt, mis finantseerivad kriteeriumitele vastavate varade ehitust.

Hilisemad kulutused lisatakse vara bilansilisele maksumusele või kajastatakse vajadusel eraldiseisva varana ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara kriteeriumitele. Asendatud komponendi jääkväärtus kantakse maha. Muid hooldus- ja remondikuludid kajastatakse kuluna kasumiaruandes nende tekkimise perioodil.

Kui materiaalne põhivara koosneb oluliselt erineva kasuliku tööeaga koostisosadest, võetakse osad arvele iseseisvate põhivaraobjektidena.

Maad ei amortiseerita. Muude materiaalse põhivara objektide kulumi arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit, kajastamaks soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahet kuluna varade hinnanguliste eluigade jooksul:

<i>Kasulik eluiga aastates</i>	
Ehitised	25-40
Rajatised – elektriliinid	30-60
Muud rajatised	10-30
Masinad ja seadmed – elektriülekaneseadmed	7-25
Muu materiaalne põhivara	3-20

Varaobjekti lõppväärtus on hinnanguline summa, mida Ettevõtte saaks praegu vara realiseerimisest, millest on maha arvatud vara realiseerimisega seotud müügikulud, juhul kui vara oleks nii vana ja sellises olukorras, nagu ta on eeldatavasti oma kasuliku eluea lõpus. Varade lõppväärtusi ja kasulikke eluigasid vaadatakse üle ja vajadusel korrigeeritakse igal bilansipäeval.

Juhtkond hindab igal aruandekuupäeval, kas eksisteerib märke materiaalse põhivara väärtuse võimalikust langusest. Selliste märkide esinemise korral hindab juhtkond kaetavat väärtust, mis on kas vara õiglase väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused või selle kasutusväärtus, olenevalt kumb on kõrgem. Vara hinnatakse alla kaetava väärtuseni ja kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse kasumiaruandes. Vajadusel tühistatakse varasematel aastatel kajastatud kahjum vara väärtuse langusest juhul, kui on toimunud muutus hinnangutes, mida kasutati varaobjekti kasutusväärtuse või õiglase väärtuse (millest on maha arvatud müügikulutused) määramisel.

Müügist ja mahakandmisest saadavad kasumid ja kahjumid, mis leitakse müügist saadud tulu ja vara jääkväärtuse vahena, kajastatakse kasumiaruandes.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara võetakse esmalt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara otstarbekohasesse seisundisse viimiseks, ning laenukasutuse kulutustest, mis on seotud varadega, mille kasutusvalmidusse viimine vältab pikema perioodi jooksul. Pärast esmast arvelevõtmist kajastatakse immateriaalset põhivara soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Omandatud tarkvara litsentse kapitaliseeritakse nende omandamiseks ja tööseisundisse viimiseks tehtud kulutuste põhjal.

Isiklik kasutusõigus

Immateriaalse põhivara kajastamiskriteeriumitele vastavate hoonestusõiguste ja servituutide eest tehtud maksed kajastatakse immateriaalse põhivarana. Maa kasutusõiguste kulutused amortiseeritakse lepinguperioodi jooksul, mis ei ületa 100 aastat.

Immateriaalseid põhivarasid amortiseeritakse lineaarsel meetodil nende kasulike eluigade jooksul:

	<i>Kasulik eluiga aastates</i>
Tarkvara litsentsid	3-5 aastat
Isiklikud kasutusõigused	50-100 aastat

Väärtuse languse korral hinnatakse immateriaalse põhivara jääkmaksumus alla kasutusväärtuseni või õiglase väärtuseni, millest on arvatud maha müügikulutused, olenevalt kumb on kõrgem.

Mittefinantsvarade väärtuse langus

Maa ja amortiseeritavate varade puhul hinnatakse väärtuse langust juhul, kui teatud sündmused või muutused olukorras viitavad sellele, et kaetav väärtus võib olla langenud alla jääkmaksumuse. Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara jääkmaksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on kas vara õiglase väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused või selle kasutusväärtus, olenevalt kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil grupeeritakse varad madalamal tasemel, mille puhul on võimalik eristada rahavoogusid (raha genereerivad üksused). Kord alla hinnatud mittefinantsvarade puhul tuleb igal järgmisel aruandekuupäeval hinnata, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud.

Rendilepingud

Kasutusrent on rent, mille puhul kõik olulised vara omandiõigusega seotud riskid ja hüved jäävad rendileandjale. Saadud või tasutud kasutusrendimakseid kajastatakse kasumiaruandes lineaarselt rendiperioodi jooksul.

Finantskohustused

Finantskohustused liigitatakse järgmistesse kategooriatesse: (a) kauplemiseesmärgil hoitavad, mis hõlmab ka tuletisinstrumente ja (b) muud finantskohustused. Ettevõttel on ainult „Muude finantskohustuste“ kategoorias olevaid finantskohustusi.

Muud finantskohustused võetakse esmalt arvele nende õiglases väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulutused, ning kajastatakse hiljem korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende

nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas. Pikaajalisi kohustusi kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Soetusmaksumuse ja lunastusmaksumuse vahe kajastatakse kasumiaruandes intressikuluna laenukohustuste lepinguperioodi jooksul, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Tingimustele vastavate varade laenukasutuse kulutused kapitaliseeritakse varade soetusmaksumusse.

Laenulepingute sõlmimisel makstavaid teenustasusid kajastatakse laenukasutuse kuludena selles ulatuses, mille osas on tõenäoline, et Ettevõtte laenu välja võtab. Sellised teenustasud kajastatakse finantsseisundi aruandes tulevaste perioodide kuludena alates perioodist, kui laenu väljavõtmine aset leiab.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansipäevast või kui Ettevõttel ei ole tingimusteta õigust kohustuse tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansipäeva. Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal on õigus tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu ning see õigus on selgunud bilansipäevaks.

Tasaarveldamine

Finantsvarasid ja -kohustusi tasaarveldatakse ja netosumma kajastatakse bilansis ainult siis, kui eksisteerib seaduslik õigus kajastatud summade tasaarveldamiseks ja eksisteerib kavatsus tasaarveldamiseks netobaasil või samaaegselt vara realiseerimiseks ja kohustuse maksmiseks.

Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Eraldised kohustuste või kulude katteks on mittefinantskohustused, mille realiseerumise aeg või summa ei ole kindlad. Neid kajastatakse tekkepõhiselt siis, kui Ettevõttel on minevikus aset leidnud sündmusest tulenev (juriidiline või faktiline) kohustus ja on tõenäoline, et selle kohustuse täitmine nõuab majanduslikke hüvesid sisaldavatest ressurssidest loobumist, ja kohustuse summa on usaldusväärselt hinnatav.

Muud võimalikud või eksisteerivad kohustused, mis tulenevad minevikus aset leidnud sündmusest ja mille realiseerumine ei ole tõenäoline või mille suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärtusega mõõta, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

Arendusväljaminekud

Arendusväljaminekud on kulutused, mida tehakse uurimistulemuste rakendamisel uute konkreetsete toodete või protsesside väljatöötamiseks. Arendusväljaminekuid kapitaliseeritakse juhul, kui on täidetud kõik IAS 38-s esitatud kajastamiskriteeriumid. Kapitaliseeritud arendusväljaminekuid amortiseeritakse toodete eeldatava kasutamisperioodi jooksul. Uuringutega seotud kulutusi, mida tehakse uue teadusliku või tehnilise informatsiooni kogumiseks, ja koolituskulud ei kapitaliseerita.

Aktsiakapital

Aktsiakapital kuulub omakapitali hulka. Ettevõttel puuduvad eelisaktsiad. Lisakulutused, mis on otseselt omistatavad uute aktsiate emiteerimiseks, kajastatakse omakapitali vähendamisena. Kui saadud tasu õiglane väärtus on suurem kui nominaalväärtus, kajastatakse see vahe ülekursina omakapitalis.

Dividendid

Dividende kajastatakse kohustusena ja nad arvatakse maha omakapitalist perioodil, mil need kuulutatakse välja ja kiidetakse heaks. Dividendid, mis kuulutatakse välja pärast bilansipäeva ja enne raamatupidamise aastaaruande avaldamist, avalikustatakse aastaaruande lisades.

Kohustuslik reservkapital

Vastavalt äriseadustikule on moodustatud kohustuslik reservkapital. Reservkapital moodustatakse iga-aastastest puhaskasumi eraldistest. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid aktsionäridele.

Tulude arvestus

Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasest väärtuses, milles on maha arvatud käibemaks ja allahindlused.

Tulu kaupade müügist kajastatakse hetkel, mil kõik kaupade omandiga seotud riskid ja hüved on läinud üle, tavaliselt kaupade väljasaatmise hetkel.

Tulu teenuse müügist kajastatakse tekkepõhiselt vastavate teenuste osutamisel.

- Liitumistasude kajastamine. Elektrivõrguga liitumisel peavad kliendid tasuma liitumistasu, mille määramise aluseks on võrguga liitumiseks ehitatavale infrastruktuurile tehtavad tegelikud kulutused. Tulu liitumistasudest kajastatakse tulevaste perioodide tuluna ja kajastatakse ühtlaselt tuluna kliendisuhete hinnangulise kestvuse jooksul. Liitumistasusid amortiseeritakse 20 aastase perioodi jooksul. Tulevaste perioodide tulud liitumistasudest kajastatakse finantsseisundi aruandes pikaajalise kohustusena.
- Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Sihtfinantseerimise kajastamine

Tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse selle õiglasest väärtuses, kui eksisteerib piisav kindlus, et Ettevõtte vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ning sihtfinantseerimine leiab aset. Kulude kompenseerimiseks ette nähtud sihtfinantseerimise tulu kajastatakse vastavate kulude kajastamise perioodil.

Varade sihtfinantseerimisi kajastatakse brutomeetodil, mille kohaselt võetakse sihtfinantseerimine finantsseisundi aruandes arvele tema soetusmaksumuses, mitterahalise sihtfinantseerimisena saadud vara aga õiglasest väärtuses. Varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse finantsseisundiaruandes kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustus tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Põhivõrguettevõtjate omavahelise hüvitamise mehhanism

Põhivõrguettevõtjate omavahelise hüvitamise mehhanism (ITC) on EL määruse nr 838/2010 kohaselt ette nähtud piiriüleste energiavoogude kompenseerimise mehhanism, milles osalevad üle 30 riigi põhivõrguettevõtjad. Mehhanism töötab põhimõttel, et riigi põhivõrguettevõtja hüvitab ITC fondi kaudu teistele põhivõrguettevõtjatele piiriülestest energiavoogudest põhjustatud lisakulud juhul, kui vastav riik on aruandeperioodil eksportinud või importinud elektrit ning saab fondist hüvitist, kui riiki on läbinud teiste riikide turuosaliste põhjustatud transiidivoog. Vastavat arvestust peetakse selleks volitatud administraatorite poolt Šveitsis, kes esitavad andmed

mehhanismi liikmetele igakuiselt maksmisele kuuluvate netosummadena. Nimetatud netosummad kajastab Ettevõtte koondkasumiaruandes vastavalt sellele kas tegu on netotuluga või netokuluga ridadel „Müügitulu“ või „Kaubad, toore, materjal ja teenused“.

Toetused elektritootjatele

Vastavalt seadusele peab Ettevõtte osalema seaduses sätestatud tingimustele vastavate elektritootjate (eelkõige taastuvaid energiaallikaid kasutavate elektrijaamade) toetamise skeemis. Ettevõtte kogub toetusi tarbijatelt ning jaotusvõrguettevõtjatelt ja maksab need tingimustele vastavatele elektritootjatele välja.

Vastavalt hetkel kehtivatele põhimõtetele koostab Ettevõtte hinnangu toetuste suuruse kohta järgmise kalendriaasta jooksul, lähtudes hinnangutest, millised on nende tootjate poolt toodetava elektri hulk ning milline on lõpptarbijatele osutatavate võrguteenuste maht Eestis. Ettevõtte kasutab seda hinnangut, et määrata järgmise kalendriaasta toetusesumma tarbitava võrguteenuse ühe kWh (kilovatt-tunni) kohta, võttes arvesse ka erinevused prognoositud ja tegelike makstud toetuste summade vahel eelmisel perioodil (novembrist oktoobrini).

Klientidelt küsitakse tasu vastavalt prognoositud tasumäärale kilovatt-tunni (kWh) kohta. Erinevatel põhjustel erineb klientidelt saadud taastuvenergia tasu alati väljamakstud toetuste summast. Väljamakstavast summast rohkem või vähem kogutud tasude summad kajastatakse bilansis kas real „Võlad tarnijatele ja muud võlad“ (ülejäägi korral) või real „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“ (puudujäägi korral). Need saldod võetakse arvesse järgmise perioodi tasumäära arvestamisel, nagu eelpool kirjeldatud. Toetuste kogumine ja maksmine ei mõjuta Ettevõtte koondkasumit. Vaata ka lisa 8 ja 12.

Hüvitised töötajatele

Palk, riikliku pensioni sissemaksed, tasuline igaaastane puhkus, haiguspuhkus ja preemiad koos sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksudega kajastatakse kasumiaruandes sellel aastal, mil Ettevõtte töötajad osutasid nendega seotud teenuseid. Bilansipäevaks tasumata summad kajastatakse kohustusena.

Kui aruandeperioodi jooksul on töötaja osutanud teenuseid, mille vastutasuks on põhjust eeldada hüvitise maksmist, moodustab Ettevõtte prognoositava hüvitiste summa ulatuses kohustuse (viitvõla), millest arvatakse maha kõik juba tasutud summad.

Ettevõtte tulumaks

Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis Ettevõtte aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimiselt. Alates 1.01.2008 on dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks 21/79. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat Ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud Ettevõtetel erinevusi vara maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasi-lükkunud tulumaksunõudeid ega -kohustusi. Finantsseisundi aruandes ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisades.

Muud maksuliigid Eestis

Ettevõtte kulused mõjutavad järgmised maksuliigid.

Maksuliik	Maksumäär
Sotsiaalmaks	33% töötajatele tehtud väljamaksetelt ja erisoodustustelt
Töötuskindlustusmaks	1,4% töötajatele tehtud väljamaksetelt,
Erisoodustuste tulumaks	21/79 töötajatele tehtud erisoodustustelt
Maamaks	1-2,5% maa maksustatavalt väärtuselt aastas
Aktsiisimaks elektrilt	4,47 eurot/MWh elektrienergia kohta
Ettevõtja tulumaks ettevõtlusega mitteseotud kuludelt	21/79 ettevõtlusega mitteseotud kuludelt

Lisa 3

ARVESTUSPÕHIMÕTETE KASUTAMISEL RAKENDATUD OLULISED RAAMATUPIDAMISLIKUD HINNANGUD JA EELDUSED

Ettevõtte kasutab hinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summasid ning varade ja kohustuste bilansilist maksumust järgmisel majandusaastal. Hinnanguid ja eeldusi vaadatakse pidevalt üle ja need põhinevad juhtkonna kogemusel ja muudel teguritel, kaasa arvatud eeldatavatel tulevastel sündmustel, mida peetakse mõistlikuks antud olukorras. Lisaks hinnangutele kasutab juhtkond eeldusi ka arvestuspõhimõtete rakendamise protsessis. Eeldused, millel on kõige olulisem mõju raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summadele, ja hinnangud, mis võivad põhjustada olulisi korrigeerimisi varade ja kohustuste bilansilises maksumuses järgmisel majandusaastal, hõlmavad:

Tulude kajastamine (liitumistasud)

Ettevõtte kajastab kõik liitumis- ja muud teenustasud (lisa 13) tuluna hinnangulise kliendisuhete kestvuse jooksul, kuna Ettevõttel on kohustus tagada elektritarne lõpptarbijale, pidada kinni teatud kvaliteedistandarditest, mis puudutavad elektrivarustuse kättesaadavust, ning tagada püsiv ühendus. Uuel ühendusel ei ole seetõttu iseseisvat väärtust ilma jätkuva võrguühendusega.

Juhtkonna hinnangul on kliendisuhete kestvuse perioodiks 20 aastat. Aruandeaastal kajastati tuluna liitumis- ja muud teenustasusid kokku summas 1 280 tuhat eurot (2011: 1 222 tuhat eurot). Kui kliendisuhete periood oleks 25% võrra pikem, väheneks aastane tulu liitumistasudelt 256 tuhat eurot (2011: 244 tuhat eurot).

Materiaalse põhivara kasulikud eluead

Materiaalsete põhivara (lisa 9) objektide hinnangulised kasulikud eluead põhinevad juhtkonna hinnangutel vara kasutamise perioodi kohta. Majanduslike eluigade hinnang põhineb ajaloolisel kogemusel ning võtab arvesse kasutatavust äritegevuses ja varade füüsilist seisundit. Eelnev kogemus on näidanud, et kasulikud eluead on mõnikord olnud pikemad kui esialgselt hinnatud. Aruandeaastal oli kulum 21 547 tuhat eurot (2011: 20 934 tuhat eurot). Kui amortisatsioonimäärasid suurendatakse/vähendatakse 20% võrra, suureneks/väheneks amortisatsioonikulu aastas 4 309 tuhande euro (2011: 4 187 tuhat eurot) võrra.

Lisa 4

UUED ARVESTUSPÕHIMÕTTED

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Uued või muudetud standardid ja tõlgendused, mis on muutunud Ettevõttele kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2012, ei mõjutanud finantsaruandeid ja ei oma tähtsust Ettevõtte äritegevuse seisukohalt.

Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Ettevõttele.

Lisa 5

FINANSTRISKIDE JUHTIMINE

Ettevõttes teostatakse riskijuhtimise funktsiooni vastavalt rahvusvaheliselt tunnustatud Enterprise Risk Management Model'i metoodikale, mis on välja töötatud Treadway komisjoni toetavate organisatsioonide komitee (COSO) poolt. Ettevõtte riske hinnatakse neljas kategoorias: strateegia-, tegevus-, finants-, ja väliste riskide suhtes. Finantsrisk hõlmab tururiski (sh valuutarisk, intressimäär risk), krediidiriski ja likviidsusriski. Finantsriskide juhtimise funktsiooni peamised eesmärgid on kehtestada riskidele avatud positsioonide piirmäärad ja seejärel tagada, et avatus riskidele jääb nende piirmäärade raamesse. Riskijuhtimist jälgitakse juhatuse tasemel ning tulemustest kantakse ette auditikomiteele. Ettevõtte likviidsus-, intressi-, krediidi- ja valuutariske juhitakse Ettevõtte finantsosakonnas.

Alljärgnevas tabelis on toodud Ettevõtte finantsvarade ja finantskohustuste klassid vastavalt IAS 39 mõõtmiskategooriatele:

Finantsvarad

Laenud ja nõuded:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31/12/2012</i>	<i>31/12/2011</i>
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 6)	12 957	23 550
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisa 7)	11 000	30 000
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (lisa 8)	24 574	17 085
Finantsvarad kokku	48 531	70 635

Finantskohustused

Muud finantskohustused:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31/12/2012</i>	<i>31/12/2011</i>
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 12)	21 329	34 401
Võlakohustused (lisa 11)	227 013	221 639
Finantskohustused kokku	248 342	256 040

Krediidirisk

Ettevõtte on avatud krediidiriskile, mis on risk, et finantsinstrumendi üks pool võib põhjustada finantskahju teisele poolele kohustuse täitmatajätmise tõttu. Avatus krediidiriskile tuleneb Ettevõtte müügitegevusest krediidingimustel ja vastaspooltega tehtavate muudest tehingutest, mille tulemusena Ettevõtte kajastab finantsvarasid. Ettevõtte riskijuhtimise põhimõtete kohaselt on Ettevõtte lühiajaliselt vabu rahalisi vahendeid lubatud paigutada järgmistesse finantsinstrumenditesse: krediidasutuste üleöödeposiidid; krediidasutuste tähtajalised deposiidid. Lühiajaliselt vabade rahaliste vahendite paigutamisel juhindutakse järgmistest printsiipidest: likviidsuse tagamine, kapitali säilitamine, tulu teenimine.

Krediidiriskile avatud finantsvarad olid bilansipäevadel järgmised:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31/12/2012</i>	<i>31/12/2011</i>
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 6)	12 957	23 550
Lühiajalised finantsinvesteringud (lisa 7)	11 000	30 000
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (lisa 8)	24 574	17 085
Finantsseisundi aruandes kajastatud varade avatus krediidiriskile kokku	48 531	70 635

Ettevõtte struktureerib enda poolt võetavat krediidiriski taset, kehtestades tehingupartneritele või tehingupartnerite rühmadele aktsepteeritavad riski piirangud või abinõud krediidiriski maandamiseks. Investeeringuobjektide ehitajatele seatakse hankel osalemiseks nõuded omakapitali suurusel ning nõutakse pangagarantiid, mille suurus sõltub lepingu mahust. Ettevõtte on kehtestanud kriteeriumid krediidasutustele finantsvarade hoidmiseks. Nimetatud kriteeriumid sätestavad maksimaalsed lubatavad limiidid sõltuvana krediidasutuse krediidireitingust ning omakapitalist. Krediidiriski taseme piirangud kinnitatakse regulaarselt juhtkonna poolt. Selliseid riske jälgitakse jooksvalt ning aruanne esitatakse juhatusele kaks korda aastas.

Ettevõtte raamatupidamisosakond koostab laekumata nõuete aruande iganädalaselt ning esitab selle Ettevõtte finantsjuhile. On kehtestatud tingimused, mille korral antakse võla sissenõudmine üle inkassofirmale. Informatsioon krediidiriski kohta on avalikustatud lisa 8.

Krediidiriski kontsentratsioon

Ettevõtte on avatud krediidiriski kontsentratsioonile. Juhtkond jälgib ja avalikustab krediidiriskide kontsentratsiooni aruannete põhjal, kus on loetletud riskid seoses vastaspoolega, mille puhul nõuete saldode kogusumma ületab 5% Ettevõtte omakapitalist. Seisuga 31.12.2012 oli Ettevõttel üks vastaspool (jaotusvõrguettevõtja), (31.12.2011: üks vastaspool), mille puhul nõuete saldode kogusumma oli 19 404 tuhat eurot (31.12.2011: 13 614 tuhat eurot) ehk 79% ostjate vastu nõuete ja muude nõuete brutosummast (31.12.2011: 83%).

Tururisk

Ettevõtte on avatud tururiskile. Tururisk tuleneb peamiselt avatud positsioonidest välisvaluutades ning intressikandvates varades ja kohustustes. Juhtkond kehtestab aktsepteeritavate avatud positsioonide piirmäärad, mida jälgitakse igapäevaselt. Selle meetodi kasutamine ei välista aga täielikult kahjumeid, vaid ainult piirab nende maksimaalset ulatust.

Sensitiivsus allpool loetletud tururiskide suhtes põhineb ühe teguri muutusel, eeldades, et kõik ülejäänud tegurid jäävad konstantseks. Praktikaks on see ebatõenäoline ja muutused mõnedes tegurites võivad olla omavahel seotud, näiteks intressimäära muutused ja valuutakursside muutused.

Valuutarisk

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus vahetuskursi muutuste tõttu. Kuna enamike Ettevõtte tehingute ja saldode alusvaluutaks on euro, ei ole Ettevõtte avatud olulisele valuutariskile. Ettevõttes on seatud eraldi piirmäärad avatud valuutapositsioonidele sõltuvalt valuutast ning kestvusest. Tehingud muudes valuutades on ebaolulise suurusega: seisuga 31.12.2012 kui ka 31.12.2011 ei olnud Ettevõttel finantsinstrumente muudes valuutades.

Intressimäära risk

Seisuga 31.detsember 2012 moodustasid 98% (seisuga 31.detsember 2011 100%) Ettevõtte pikaajalistest võlakohustustest korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud fikseeritud intressimääraga pikaajalised võlakirjad ja 2% korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud ujuva intressimääraga pikaajaline pangalaen. Pikaajalised võlakirjad emiteeriti 12.07.2011 seitsmeaastase tähtajaga nominaalväärtuses 225 miljonit eurot. Võlakirjade kupong on fikseeritud 4,625% p.a ning intressimaksed toimuvad üks kord aastas.

Kuni 13.07.2011 oli Ettevõttel pankade sündikaadilt saadud laen. Valuutaks oli euro ja intressimääraks Euribor + 300 baaspunkti.

Ettevõtte võttis välja 1. osa laenust Põhjamaade Investeeringuspangalt 17.12.2012. Tagastamise tähtaeg on 2025, intress on ujuv ning laen hakkab amortiseeruma alates aastast 2015.

Ettevõtte intressikandvateks finantsvaradeks on üleöödeposiidid ja tähtajalised deposiidid.

Üleöödeposiitidel fikseeritakse intress iga päev, tähtajalistel deposiitidel fikseeritakse intress kogu deposiidi perioodiks.

Ujuva intressimääraga finantsinstrumentid (alates 17.12.2012 Põhjamaade Investeeringuspangalaen ja kuni 13.07.2011: sündikaadilaen) tekitavad Ettevõttele rahavoogude intressimäärariski, st riski, et turuintressimäärade suurenedes kasvavad Ettevõtte intressikulud. Samas, lühiajaliste deposiitide puhul mõjutab turuintressimäärade muutus Ettevõtte intressitulu vabade vahendite investeerimisel uutesse deposiitidesse. Ettevõtte on seadnud minimaalseks fikseeritud intressiga võlakohustuste piirmääraks 60% kõigist võlakohustustest. Fikseeritud intressimääraga finantsinstrumentid tekitavad õiglase väärtuse intressimäärariski. Kuna ettevõtte ei kajasta intressikandvaid finantsinstrumente õiglases väärtuses, ei mõjuta turuintressimäärade muutus olemasolevate varade ega kohustuste bilansilist väärtust ega nendest tulenevat intressitulu ega -kulu.

Alljärgnevas tabelis on esitatud kokkuvõtlikult Ettevõtte avatus intressimäära riskidele 2012 ja 2011. aastal. Tabelis on esitatud finantsvarade ja -kohustuste kogusummad bilansilises maksumuses, esitatuna kas lepingujärgse intressi ümberarvestuse tähtaja või maksetähtaja järgi, olenevalt kumb toimub varem.

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Nõudmiseni ja kuni 1 kuu</i>	<i>1 kuni 12 kuud</i>	<i>Üle 5 aasta</i>	<i>Kokku</i>
31.12.2012				
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 6)	12 957	0	0	12 957
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisa 7)	0	11 000	0	11 000
Pikaajalised võlakohustused (lisa 11)	0	-4 925	-222 088	-227 013
Intressi muutustele avatud netopositsioon seisuga 31.12.2012	12 957	6 075	-222 088	-203 056

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Nõudmiseni ja kuni 1 kuu</i>	<i>1 kuni 12 kuud</i>	<i>Üle 5 aasta</i>	<i>Kokku</i>
31.12.2011				
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 6)	23 550	0	0	23 550
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisa 7)	0	30 000	0	30 000
Pikaajalised võlakohustused (lisa 11)	0	0	-221 639	-221 639
Intressi muutustele avatud netopositsioon seisuga 31.12.2011	23 550	30 000	-221 639	-168 089

Ettevõttel ei olnud muid intressimäära muutusele avatud riskiga finantsinstrumente.

Ettevõtte ei olnud 31.12. 2012. ega 31.12.2011 seisuga avatud olulisele intressimäära riskile, kuna 98% (31.12.2011: 100%) intressikandvatest finantskohustustest moodustasid fikseeritud intressimääraga võlakohustused. Ettevõttel oli 2011. aastal ujuva intressimääraga sündikaatlaen, mis oli refinantseeritud 12.07.2011 fikseeritud intressimääraga võlakirjadega.

Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et Ettevõttel võib tekkida raskusi finantskohustuste täitmisel. Ettevõttel on igapäevane vajadus vabade rahaliste vahendite järele. Likviidsusriski juhib Ettevõtte finantsosakond. Ettevõtte eesmärk on saavutada stabiilne finantseerimisbaas, mis koosneb peamiselt kohustustest pankade ees ja võlakirjadest. Finantsosakond jälgib likviidsuspositsiooni ning teostab regulaarset likviidsuse stressitesti erinevate stsenaariumite korral, mis hõlmavad nii tavapäraseid kui ka keerulisemaid turutingimusi.

Alljärgnevas tabelis esitatakse kohustused seisuga 31.12.2012 ja 31.12.2011 nende lepinguliste tähtaegade järgi. Likviidsustabelis avaldatud summad on lepingulised diskonteerimata rahavood.

Kui võlgnetav summa ei ole fikseeritud, määratakse avalikustatav summa kindlaks aruande kuupäeval esinevate tingimuste alusel. Maksed välisvaluutas arvestatakse ümber, kasutades bilansipäeva seisuga kehtivat valuutakurssi.

Finantskohustuste likviidsusanalüüs seisuga 31.12.2012 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Nõudmiseni ja kuni 1 kuu</i>	<i>1 kuni 12 kuud</i>	<i>12 kuud kuni 5 aastat</i>	<i>Üle 5 aasta</i>	<i>Kokku</i>
Kohustused*					
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 12)	16 363	32	0	0	16 395
Võlakohustused (lisa 11)	0	10 475	37 018	245 386	292 879
Tulevased maksed kokku	16 363	10 507	37 018	245 386	309 274

* koos intressidega

Finantskohustuste likviidsusanalüüs seisuga 31.12.2011 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Nõudmiseni ja kuni 1 kuu</i>	<i>1 kuni 12 kuud</i>	<i>12 kuud kuni 5 aastat</i>	<i>Üle 5 aasta</i>	<i>Kokku</i>
Kohustused*					
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 12)	29 436	61	0	0	29 497
Võlakohustused (lisa 11)	0	10 406	36 151	251 344	297 901
Tulevased maksed kokku	29 436	10 467	36 151	251 344	327 398

* koos intressidega

Likviidsuse tagamiseks ning rahavoogude paremaks juhtimiseks on Ettevõtte sõlminud arvelduskrediidi lepingu summas 20 000 tuhat eurot ning hoiab raha likviidsetes pangadeposiitides. 31.12.2012 seisuga oli Ettevõttel vabu rahalisi vahendeid (raha ja raha ekvivalendid ja üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid) mahus 23 957 tuhat eurot (31.12.2011 seisuga 53 550 tuhat eurot). Lisainformatsioon on lisades 6 ja 7.

Lisaks oli Ettevõttel 31.12.2012 seisuga kasutamata laenulimiit summas 110 000 tuhat eurot (31.12.2011 100 000 tuhat eurot). Euroopa Liit eraldas Ettevõttele tagastamatut finantsabi Eesti ja Soome vahelise elektrilise ühenduse Estlink 2 ehitamiseks 50 000 tuhande euro ulatuses, millest 15 000 tuhat eurot maksti välja aastal 2010. Ülejäänud osa on Ettevõttel õigus võtta välja aastatel 2012-2014 vastavalt projekti valmimise etappidele.

Kapitali juhtimine

Ettevõtte peamiseks eesmärgiks kapitaliriski juhtimisel on tagada Ettevõtte jätkusuutlikkus, et kindlustada tulu aktsionäridele ja tagada kindlustunne kreditoridele ning säilitada seejuures optimaalne kapitali struktuur vähendamaks kapitali hinda. Selleks, et säilitada või parandada kapitali struktuuri on Ettevõttel võimalik reguleerida aktsionäridele makstavaid dividende, tagastada aktsionäridele osa sissemakstud aktsiakapitalist, emiteerida uusi aktsiaid või võlakirju ning võtta uusi laene.

Vastavalt majandusharus levinud praktikale kasutab Ettevõtte kapitali struktuuri jälgimiseks omakapitali ja varade suhet, mis saadakse jagades omakapitali kogusumma varade kogusummaga bilansipäeva seisuga. Alates 2011. aastast on Ettevõtte eesmärgiks säilitada omakapitali ja varade suhe vahemikus 35%-45%. Omakapitali osakaal koguvaredest moodustas 44% seisuga 31.12.2012 ja 39% seisuga 31.12.2011.

tuhandetes eurodes

31/12/2012 31/12/2011

Omakapital	225 136	190 269
Varad kokku	515 729	486 303
Omakapitali ja varade suhe	44%	39%

Finantsinstrumentide õiglane väärtus

Õiglane väärtus on summa, mille eest võib finantsinstrumenti vahetada huvitatud osapoolte vahelises jooksvas tehingus, mis ei ole sundmüük või likvideerimine ning mida väljendab kõige paremini aktiivne noteeritud turuhind.

Finantsinstrumentide hinnangulised õiglased väärtused on määratud kindlaks Ettevõtte poolt, kasutades kättesaadavat turuinformatsiooni selle olemasolu korral ja asjakohaseid hindamismetodoloogiasid. Kindlasti on vaja ka kasutada hinnanguid turuandmete tõlgendamiseks, et määrata kindlaks õiglane väärtus.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarad

Ostjate vastu nõuete ja muude finantsnõuete bilansilised maksumused on ligilähedased nende õiglastele väärtustele.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud kohustused

Tarnijatele võlgnevuste ja muude võlgade bilansilised maksumused on ligilähedased nende õiglastele väärtustele.

Fikseeritud intressimääraga pikaajaliste võlakohustuste hinnanguline õiglane väärtus määratakse kindlaks, kasutades nende börsil noteeritud võlakirjade turuhinda. Ujuva intressimääraga pikaajaliste laenukohustuste õiglane väärtus määratakse kindlaks, kasutades hindamistehnikaid, mis põhinevad eeldatavatel rahavoogudel, mis on diskonteeritud sarnase krediidiriski ja järelejäänud lunastustähtajaga instrumentide turuintressimääradega.

Võlakohustuseks seisuga 31.12.2012 olid võlakirjad, mille turuväärtus ilma kogunenud intressita oli 251 739 tuhat eurot (nominaal 225 000 tuhat eurot) ja pangalaen, mille turuväärtus ilma kogunenud intressita oli 4 578 tuhat eurot (nominaal 5 000 tuhat eurot). Ainukeseks võlakohustuseks 31.12.2011 olid võlakirjad, mille turuväärtus ilma kogunenud intressita oli 227 624 tuhat eurot (nominaal 225 000 tuhat eurot)

Lisa 6

RAHA JA RAHA EKVIVALENDID

tuhandetes eurodes

31/12/2012 31/12/2011

Arvelduskontod pankades	861	465
Lühiajalised deposiidid	12 096	23 085
Kokku raha ja raha ekvivalendid	12 957	23 550

Hoiused ja kuni 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades

tuhandetes eurodes

31/12/2012 31/12/2011

Hoiused ja deposiidid pankades:

• mis omavad Moody'se krediitreitingut Aa2	0	10 000
• mis omavad Moody'se krediitreitingut Aa3	38	0
• mis omavad Moody'se krediitreitingut A1	0	11 148
• mis omavad Moody'se krediitreitingut A2	10 821	0
• mis ei oma Moody'se krediitreitingut*	2 098	2 402
Kokku hoiused ja deposiidid pankades	12 957	23 550

* Kaks krediitreitinguta pank, milles Ettevõtte raha hoidis, on Moody'se krediitreitinguga A1 ja A2 rahvusvaheliste pankade Eestis registreeritud tütarfirmad.

Lisa 7

ÜLE 3-KUULISE TÄHTAJAGA DEPOSIIDID PANKADES

tuhandetes eurodes

31/12/2012 31/12/2011

Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	11 000	30 000
Kokku üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	11 000	30 000

Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades

tuhandetes eurodes

31/12/2012 31/12/2011

Hoiused ja deposiidid pankades:

• mis omavad Moody'se krediitreitingut Aa2	0	4 000
• mis omavad Moody'se krediitreitingut Aa3	6 000	0
• mis omavad Moody'se krediitreitingut A1	0	18 000
• mis omavad Moody'se krediitreitingut A2	5 000	0
• mis ei oma Moody'se krediitreitingut*	0	8 000
Kokku üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	11 000	30 000

* Kaks krediitreitinguta pank, milles Ettevõtte raha hoiab, on Moody'se krediitreitinguga A1 ja A2 rahvusvaheliste pankade Eestis registreeritud tütarfirmad.

Üle 3-kuuliste tähtajaliste hoiuste efektiivsed intressimäärad olid aruandeaastal vahemikus 0,37%-1,88%. Hoiuste tähtajad olid aruandeperioodi jooksul 98-201 päeva (2011. aastal 1,4%-1,88% ja 122-188 päeva).

Lisa 8

NÕUDED OSTJATE VASTU JA MUUD NÕUDED

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31/12/2012</i>	<i>31/12/2011</i>
Nõuded ostjate vastu		
Ostjatelt laekumata arved	24 524	16 386
▪ sh ebatõenäoliselt laekuvate nõuete allahindlus	-7	-12
Muud nõuded	50	699
▪ sh taastuvenergia toetused elektrienergia tootjatele	0	587
▪ sh muud nõuded	45	75
▪ sh intressinõuded	5	37
Finantsvarad kokku finantsseisundi aruande saldol "nõuded ostjate vastu ja muud nõuded"	24 574	17 085
Maksunõuded	3	1 438
▪ sh tagastatav käibemaks	0	1 435
Ettemaksud	123	148
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded kokku	24 700	18 671

Ostjate vastu nõuete krediitkvaliteedi analüüs:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31/12/2012</i>	<i>31/12/2011</i>
Ostjatelt laekumata arved, mille tähtaeg ei ole veel saabunud		
▪ Jaotusvõrgud	21 053	14 641
▪ Muud kliendid	3 417	1 709
Ostjatelt laekumata arved kokku, mille tähtaeg ei ole veel saabunud	24 470	16 350
Ostjatelt laekumata arved, mille laekumistähtaeg on möödas, kuid mis ei ole (IAS 39) ebatõenäoliselt laekuvad		
▪ laekumistähtajast on möödas 1 kuni 90 päeva	54	36
Ostjatelt laekumata arved, mille laekumistähtaeg on möödas, kuid mis ei ole ebatõenäoliselt laekuvad	54	36
Ostjatelt laekumata arved, mis on ebatõenäoliselt laekuvad		
▪ laekumistähtajast on möödas üle 90 päeva	7	12
Ostjatelt laekumata arved kokku, mis on ebatõenäoliselt laekuvad	7	12
Ostjatelt laekumata arved kokku, mille laekumistähtaeg on möödas	61	48
Nõuded ostjate vastu kokku	24 524	16 386

Aruandeaastal on maha kantud lootusetud nõuded, mis olid seisuga 31.12.2012 tasumata ja mille maksetähtaeg oli 31.12.2011 ja varasem, summas 7 tuhat eurot.

Andmed seotud osapooltele esitatud nõuete kohta on avalikustatud lisas 23.

Lisa 9

MATERIAALNE PÕHIVARA

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Maa</i>	<i>Ehitised</i>	<i>Rajatised</i>	<i>Masinad ja seadmed</i>	<i>Muu</i>	<i>Lõpetamata ehitus</i>	<i>Kokku</i>
Materiaalne põhivara 1.01.2011							
Soetusmaksumus 1.01.2011	4 247	16 835	235 498	201 518	49	0	458 147
Akumuleeritud kulum	0	-2 878	-66 046	-52 134	-21	0	-121 079
Jääkmaksumus 1.01.2011	4 247	13 957	169 452	149 384	28	0	337 068
Lõpetamata ehitus	0	0	0	0	0	17 167	17 167
Ettemaksud	126	0	0	0	0	0	126
Materiaalne põhivara kokku 1.01.2011	4 373	13 957	169 452	149 384	28	17 167	354 361
Liikumised 1.01.2011-31.12.2011							
Lisandumised	592	0	0	64	5	74 703	75 364
Ümberliigitatud lõpetamata ehitusest	0	537	1 593	15 492	0	-17 622	0
Kapitaliseeritud laenukulutused (lisa 21)	0	0	0	0	0	1 868	1 868
Müük ja mahakandmine jääkväärtuses	0	0	0	-37	0	0	-37
Ettemaksud	-126	0	0	0	0	0	-126
Arvestatud kulum	0	-485	-9 794	-10 643	-12	0	-20 934
Vara väärtuse langus	0	0	-31	-31	0	0	-62
Liikumised kokku 1.01.2011-31.12.2011	466	52	-8 232	4 845	-7	58 949	56 073
Soetusmaksumus 31.12.2011	4 839	17 326	236 957	216 322	54	0	475 498
Akumuleeritud kulum	0	-3 317	-75 737	-62 093	-33	0	-141 180
Jääkmaksumus 31.12.2011	4 839	14 009	161 220	154 229	21	0	334 318
Lõpetamata ehitus	0	0	0	0	0	76 116	76 116
Materiaalne põhivara kokku 31.12.2011	4 839	14 009	161 220	154 229	21	76 116	410 434
Liikumised 1.01.2012-31.12.2012							
Lisandumised	387	0	0	0	0	68 162	68 549
Ümberliigitatud lõpetamata ehitusest	0	784	5 795	23 256	0	-29 835	0
Kapitaliseeritud laenukulutused (lisa 21)	0	0	0	0	0	4 140	4 140
Müük ja mahakandmine jääkväärtuses	-2	0	0	-123	0	0	-125
Arvestatud kulum	0	-515	-10 049	-10 970	-13	0	-21 547
Vara väärtuse langus	0	0	-274	-175	0	0	-449
Liikumised kokku 1.01.2012-31.12.2012	385	269	-4 528	11 988	-13	42 467	50 568
Materiaalne põhivara 31.12.2012							
Soetusmaksumus 31.12.2012	5 224	18 064	240 959	237 383	54	0	501 684
Akumuleeritud kulum	0	-3 786	-84 266	-71 166	-46	0	-159 264
Jääkmaksumus 31.12.2012	5 224	14 278	156 693	166 217	8	0	342 420
Lõpetamata ehitus	0	0	0	0	0	118 583	118 583
MATERIAALNE PÕHIVARA KOKKU 31.12.2012	5 224	14 278	156 693	166 217	8	118 583	461 003

Lõpetamata ehitus sisaldab peamiselt Eesti ja Soome vahelise alalisvooluühenduse Estlink 2, avariireservi elektrijaama, alajaamade ja elektrienergia ülekandeliinide ehitust. Lõpetamisel kantakse nende varade maksumus masinate ja seadmete, ehitiste ja rajatiste soetusmaksumusse hulka.

Lõpetamata ehituse lisandumised sisaldavad kapitaliseeritud laenukulutusi aruandeaastal summas 4 140 tuhat eurot (2011: 1 868 tuhat eurot). Kapitaliseerimismäär oli 4,9% (2011: 5,2%).

Informatsioon materiaalse vara kasutusrendi kohta on toodud lisas 22.

Lisa 10

IMMATERIAALNE PÕHIVARA

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Omandatud tarkvara, litsensid</i>	<i>Maa kasutusõigus</i>	<i>Kokku</i>
Immateriaalne põhivara 1.01.2011			
Soetusmaksumus 1.01.2011	215	1 195	1 410
Akumuleeritud amortisatsioon	-52	-45	-97
Jääkmaksumus 1.01.2011	163	1 150	1 313
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	1 787	0	1 787
Immateriaalne põhivara kokku 1.01.2011	1 950	1 150	3 100
Liikumised 1.01.2011–31.12.2011			
Lisandumised	794	15	809
Kapitaliseeritud laenukulutused (lisa 21)	63	0	63
Amortisatsioonikulu	-237	-12	-249
Liikumised kokku 1.01.2011–31. 12.2011	620	3	623
Immateriaalne põhivara 31.12.2011			
Soetusmaksumus 31.12.2011	2631	1 210	3 841
Akumuleeritud amortisatsioon	-289	-57	-346
Jääkmaksumus 31.12.2011	2 342	1 153	3 495
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	228	0	228
Immateriaalne põhivara kokku 31.12.2011	2 570	1 153	3 723
Liikumised 1.01.2012–31.12.2012			
Lisandumised	1 196	34	1 230
Kapitaliseeritud laenukulutused (lisa 21)	20	0	20
Amortisatsioonikulu	-835	-14	-849
Liikumised kokku 1.01.2012–31.12.2012	381	20	401
Immateriaalne põhivara 31.12.2012			

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Omandatud tarkvara, litsensid</i>	<i>Maa kasutusõigus</i>	<i>Kokku</i>
Soetusmaksumus 31.12.2012	4 074	1 244	5 318
Akumuleeritud amortisatsioon	-1 123	-72	-1 195
Jääkmaksumus 31.12.2012	2 951	1 172	4 123
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	0	0	0
IMMATERIAALNE PÕHIVARA KOKKU 31.12.2012	2 951	1 172	4 123

Lisa 11

VÕLAKOHUSTUSED

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31/12/2012</i>	<i>31/12/2011</i>
Pikaajalised võlakohustused		
Pikaajaline pangalaen	4 925	0
Emiteeritud võlakirjad	222 088	221 639
Pikaajalised võlakohustused kokku	227 013	221 639

Ettevõtte laenukohustuste alusvaluutad on järgmised:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31/12/2012</i>	<i>31/12/2011</i>
Võlakohustused eurodes	227 013	221 639
Võlakohustused kokku	227 013	221 639

Laenukapitali keskmine efektiivne intress oli 2012. aastal 4,8% (2011 aastal 5,1%).

Ettevõtte on finantseerimiseks kasutanud järgmiseid vahendeid:

17. detsembril 2012 võttis Ettevõtte 1. osa laenust summas 5 000 tuhat eurot Põhjamaade Investeeringuspangalt. Tagastamise tähtaeg on 2025, intress on ujuv ning laen hakkab amortiseeruma alates aastast 2015.

Ettevõtte emiteeris 12.07.2011 eurovõlakirju seitsmeaastase tähtajaga nominaalväärtuses 225 miljonit eurot, millega refinantseeriti sündikaatlaen. Võlakirjade kupong on fikseeritud 4,625% ning intressimaksud toimuvad üks kord aastas. Võlakirjade väljalaskehind oli 98,812% nominaalist ja korralduskulud 479 tuhat eurot.

Kuni 13.07.2011 oli Ettevõttel pankade sündikaadilt saadud laen summas 187 miljonit eurot. Valuutaks oli euro ning intressimääraks oli Euribor + 3,00%.

31.12.2012 ja 31.12.2011 olid Ettevõttel kehtivad laenulepingud mille väljavõtmata laenulimiit 31.12.2012 seisuga oli 110 000 tuhat eurot. (31.12.2011: 100 000 tuhat eurot). Õigus võtta välja osa või kõik Euroopa Investeeringuspanga poolt antud laenust (75 000 tuhat eurot) kehtib 36 kuu jooksul lepingu allkirjastamise kuupäevast 18.11.2010. Vastavalt Põhjamaade Investeeringuspangaga 20.10.2010 sõlmitud lepingule on võimalik välja võtta osa või kõik laenusummast

(25 000 tuhat eurot) perioodil 08.07.2011-31.12.2014 ja vastavalt Põhjamaade Investeeringis-pangaga 26.04.2012 sõlmitud lepingule on võimalik välja võtta osa või kõik laenusummast (15 000 tuhat eurot) perioodil 01.01.2014-31.12.2014 . Kolme laenulepingu puhul määratakse intressimäär vahetult enne laenusumma väljavõtmist.

Arvelduskrediit

Aruandeaastal kasutas Ettevõtte arvelduskrediidi lepingut limiidiga 20 miljonit eurot ujuva intressimääraga. Perioodil kuni 13.07.2011 kasutas Ettevõtte nelja arvelduskrediidilepingut limiitide kogusummaga 20 miljonit eurot, kõik ujuva intressimääraga.

31.12.2012 ja 31.12.2011 seisuga Ettevõtte ei kasutanud arvelduskrediiti.

Lisa 12

VÕLAD TARNIJATELE JA MUUD VÕLAD

<i>tuhandetes eurodes</i>	31/12/2012	31/12/2011
Võlad tarnijatele	10 496	20 067
Võlad ostetud materiaalse ja immateriaalse põhivara eest	1 374	9 305
Taastuenergia toetused elektrienergia tootjatele	4 397	0
Muud võlad	128	125
Finantskohustused kokku finantsseisundi aruande saldol "Võlad tarnijatele ja muud võlad" ilma kogunenud intressideta	16 395	29 497
Kogunenud intressid	4 934	4 904
Finantskohustused kokku finantsseisundi aruande "Võlad tarnijatele ja muud võlad"	21 329	34 401
Maksuvõlad		
Käibemaks	2 152	0
Sotsiaalkindlustusmaks	172	169
Üksikisiku tulumaks	94	91
Töötuskindlustusmaks	16	18
Kohustusliku kogumispensioni sissemaksed	8	6
Ettevõtte ja erisoodustuste tulumaks	4	4
Aktsiisimaks	110	99
Maksuvõlad kokku	2 556	387
Viitvõlad - töötajate hüvitised		
Palgad	198	184
Preemia	85	90
Puhkusetasu	90	90
Sotsiaalkindlustuse ja töötuskindlustuse maks	60	62
Viitvõlad - töötajate hüvitised kokku	433	426
Muud võlad	1	134
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	24 319	35 348

Andmed seotud osapooltele võlgade kohta on esitatud lisas 23.

Lisa 13

TULEVASTE PERIOODIDE TULUD JA SIHTFINANTSEERIMINE

Liitumis- ja muudest teenustasudest

<i>tuhandetes eurodes</i>	2012	2011
Tulevaste perioodide tulud liitumis- ja muudelt teenustasudelt perioodi algul	24 077	22 330
Saadud liitumis- ja muud teenustasud	1 690	2 969
Tuludena kajastatud liitumis- ja muud teenustasud	-1 280	-1 222
Tulevaste perioodide tulud liitumis- ja muudelt teenustasudelt perioodi lõpul	24 487	24 077

Sihtfinantseerimisest

<i>tuhandetes eurodes</i>	2012	2011
Sihtfinantseerimise ettemaksed perioodi algul	15 045	15 149
• sh pikaajalised ettemaksed	15 045	15 149
Saadud toetused	54	0
Kasutatud toetused	0	-98
Arvestatud tuludesse (lisa 16)	-325	-6
Sihtfinantseerimise ettemaksed perioodi lõpul	14 774	15 045
• sh pikaajalised ettemaksed	14 774	15 045

Lisa 14

OMAKAPITAL

Ettevõtte aktsiakapital koosneb 149 890 aktsiast nimiväärtusega 1 000 tuhat eurot (31.12.2010: üks osa nimiväärtusega 140 000 tuhat eurot). Aktsiate eest on täielikult makstud.

2011. aastal suurendati ainuaktsionäri otsusega aktsiakapitali 9 890 tuhande euro võrra, emiteerides 9 890 uut lihtaktsiat. Uute aktsiate eest tasuti septembris 2011.

Aastatel 2012 ning 2011 dividende ei makstud.

Seisuga 31.12.2012 moodustas Ettevõtte kohustuslik reservkapital 4 515 tuhat eurot (31.12.2011: 3 490 tuhat eurot). Seisuga 31.12.2012 on Ettevõttel kohustus kanda täiendavalt kohustuslikku reservkapitali 1 743 tuhat eurot (31.12.2011: 1 025 tuhat eurot).

Seisuga 31.12.2012 oli Ettevõtte jaotamata kasum 70 731 tuhat eurot (31.12.2011: 36 889 tuhat eurot). Alates 1. jaanuarist 2008 on dividendidena jaotatavale puhaskasumile kohaldatav

tulumaksumäär 21/79. Seisuga 31.12.2012 on võimalik jaotada 54 500 tuhat eurot netodividendidena (31.12.2011: 28 333 tuhat eurot) ja vastav tulumaks oleks 14 487 tuhat eurot (31.12.2011: 7 531 tuhat eurot).

Lisa 15

MÜÜGITULU

Müügitulu analüüs tegevusvaldkondade lõikes

<i>tuhandetes eurodes</i>	2012	2011
Bilansi- ja reguleerimisteenuste müük		
Bilansienergia	12 792	15 314
Reguleerimisteenused	254	260
Bilansi- ja reguleerimisteenuste müük kokku	13 046	15 574
Võrguteenuste müük		
Ülekandetasud*	84 727	75 147
Müügitulu liitumistasudest (lisa 13)	1 280	1 222
Muud võrguteenused*	5 559	565
Võrguteenuste müük kokku	91 566	76 934
Muude kaupade ja teenuste müük		
Ülekandeseadmete rent (lisa 22)	840	820
Vanametalli müük	181	91
Muude teenuste müük	3 293	697
• sh hoonete rent (lisa 22)	330	317
Muude kaupade müük	6	40
Muude kaupade ja teenuste müük kokku	4 320	1 648
Müügitulu kokku	108 932	94 156

* 2011. aastal kajastas Ettevõtte reaktiivenergia tulu muude võrguteenuste all, 2012. aastal ülekandetasude hulgas. Ülekande-võimsuste oksjoni tulud ja elektrienergia transiidi ülekandetasud olid kajastatud 2011.aastal ülekandetasude hulgas, 2012. aastal muude võrguteenustena. Võrdlusandmed on vastavusse viidud uue esitusviisiga.

Müügitulu analüüs klientide geograafilise asukoha järgi

<i>tuhandetes eurodes</i>	2012	2011
Eesti	99 480	91 284
Norra	3 258	0
Läti	2 111	2 282
Soome	2 032	165
Leedu	580	61
Venemaa	428	364
Muud	1 043	0
Müügitulu kokku	108 932	94 156

Lisa 16

MUUD ÄRITULUD

<i>tuhandetes eurodes</i>	2012	2011
Saadud viivised, trahvid ja hüvitised	186	114
Kasum materiaalse põhivara müügist	40	22
Välismaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	0	105
Põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine	325	6
Muud äritulud kokku	551	247

Lisa 17

KAUBAD, TOORE, MATERJAL JA TEENUSED

<i>tuhandetes eurodes</i>	2012	2011
Ostetud elektrienergia bilansiteenuse osutamiseks		
Ostetud bilansienergia	10 398	9 570
Ostetud võimsuse reguleerimise teenus	2 226	5 602
Bilansiteenuse osutamiseks ostetud elektrienergia kokku	12 624	15 172
Süsteemiteenused		
Ostetud elektrilise võimsuse reservid	4 225	4 210
Reaktiivenergia	423	283
Vastukaubandus	806	503
Süsteemiteenuste kulud kokku	5 454	4 996
Elektrienergia võrgukadude kompenseerimiseks		
Elektrienergia mittetaastuvatest energiaallikatest	10 525	10 438
Elektrienergia kokku võrgukadude kompenseerimiseks	10 525	10 438
Hooldus- ja remonditööd		
Põhitegevuse rajatistele ja seadmetele	4 093	4 362
Tootmishoonetele ja -territooriumitele	457	670
Demontaažitööd ja jäätmete käitlemine	115	56
Muud kulud	277	153
Hooldus- ja remonditööd kokku	4 942	5 241
Muud kulud		
Operatiivkäidu- ja dispetšerjuhtimiskulud	665	601
Muud kulud	3 164	891
Muud kulud kokku	3 829	1 492
Kaubad, toore, materjal ja teenused kokku	37 374	37 339

Lisa 18

MITMESUGUSED TEGEVUSKULUD

<i>tuhandetes eurodes</i>	2012	2011
Transpordi- ja töövahendite kulud	122	97
Valve-, kindlustus- ja töökaitsealased kulud	88	167
Bürookulud	361	495
Teadus- ja arendustegevuse kulud (R&D)	188	28
Uurimistöõde ja konsultatsioonide kulud	450	481
Telekommunikatsioonikulud	938	936
Infotehnoloogia kulud	439	365
Koolitus- ja muud tegevuskulud	1 019	608
Mitmesugused tegevuskulud kokku	3 605	3 177

Lisa 19

TÖÖJÕUKULUD

<i>tuhandetes eurodes</i>	2012	2011
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud	3 043	2 804
Töölepingu lõpetamise hüvitised	4	18
Muud tasud	119	118
Töövõtjatele arvestatud kokku	3 166	2 940
Sotsiaalmaks	1 046	972
Töötuskindlustusmaks	38	37
Tööjõukulud kokku	4 250	3 949
• sh hüvitised juhatuse ja nõukogu liikmetele		
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud	233	205
Erisoodustused	23	29
Sotsiaalmaks	84	77
Hüvitised juhatuse ja nõukogu liikmetele kokku	340	311

Keskmine töötasu kuus oli 1 749 eurot (2011: 1 706 eurot).

Töösuhte lõpetamise hüvitised

Juhatuse liikmetele makstakse teenistuslepingu ennetähtaegse lõpetamise eest hüvitust, mis võrdub kolme kuu teenistustasuga.

Lisa 20

MUUD ÄRIKULUD

<i>tuhandetes eurodes</i>	2012	2011
Ettevõtlusega mitteseotud kulud	62	44
Tasutud viivised, trahvid ja hüvitused	34	24
Netokahjum valuutakursi muutustest	1	0
Tulumaks ettevõtlusega mitteseotud kuludelt	13	1
Muud ärikulud	8	57
Kokku muud ärikulud	118	126

Lisa 21

FINANTSTULUD JA -KULUD

<i>tuhandetes eurodes</i>	2012	2011
Finantstulud		
Intressitulu	385	661
Kokku finantstulud	385	661
Finantskulud		
Intressikulu	-10 966	-10 655
Kahjum valuuta kursi muutustest	-1	-3
Muud finantskulud	-2	0
Kokku finantskulud	-10 969	10 658
Miinus: Kapitaliseeritud finantskulud (lisa 9, 10)	4 160	1 931
Koondkasumiaruandes kajastatud finantskulud kokku	-6 809	-8 727
Neto finantstulud (-kulud)	-6 424	-8 066

Lisa 22

KASUTUSRENT

Ettevõtte kui rendileandja

Kasutusrendi tulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2012	2011
Hooned	330	317
Ülekandeseadmed	840	820
Kasutusrendi tulu kokku (lisa 15)	1 170	1 137

Ülekandeseadmed

Ettevõttel on kasutusrendileping, mille kohaselt renditakse välja liinimastidele kinnitatud kiudoptilise kaabli vabu kiude. See kaabel toimib ka liinide piksekaitsetrossina ja Ettevõtte kasutab kiude oma tehniliseks sideks. Vabad kiud on antud rendile Televõrgu AS'ile. Rendileping sisaldab piirangut, mille kohaselt ei tohi Ettevõtte anda oma ülekandeseadmeid kasutuseks teistele telekommunikatsioonivaldkonnas tegutsevatele ettevõtetele. Leping kehtib kuni 31.3.2025. Iga-aastane rendimaksete suurus sõltub aasta jooksul väljarenditud kiudude hulgast.

Andmed varade (rajatiste) kohta, mis on antud rendile kasutusrendi tingimustel

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31/12/2012</i>	<i>31/12/2011</i>
Soetusmaksumus	5 805	5 961
Akumuleeritud kulum perioodi lõpus	-2 937	-2 601
Jääkmaksumus	2 868	3 360

Arvestatud kulum

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Arvestatud kulum	349	429

Hinnanguline järgmiste perioodide renditulu kasutusrendi lepingutest

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31/12/2012</i>	<i>31/12/2011</i>
sh kuni 1 aasta	848	840
1-5 aastat	3 392	3 360
üle 5 aasta	6 148	6 930
Järgmiste perioodide rendimaksed kokku	10 388	11 130

Ettevõtte kui rentnik

Kasutusrendi kulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Ehitised	36	36
Transpordiseadmed	82	64
Muud masinad ja seadmed	19	60
Kasutusrendikulud kokku	137	160

Kõik rendilepingud, milles Ettevõtte on rentnik, on katkestatavad lühikese etteteatamistähtajaga.

Lisa 23

SALDOD JA TEHINGUD SEOTUD OSAPPOOLTEGA

Üldjuhul seotud osapoolteks loetakse osapooli, kui nad on ühise kontrolli all või kui ühel osapooltel on võime kontrollida teist osapoolt või tal on oluline mõju või ühine kontroll teise osapoolle üle finantsiliste ja tegevusalaste otsuste tegemisel. Iga võimaliku seotud osapoolte suhet käsitledes pööratakse tähelepanu suhte sisule, mitte üksnes juriidilisele vormile.

Ettevõtte majandusaasta aruande koostamisel olid seotud osapoolteks:

- (I) Riik ja riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted
- (II) Juhatus ja nõukogu
- (III) eespool loetletud isikute lähedased pereliikmed ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted

Tasumata saldod seotud osapooltega olid järgmised:

tuhandetes eurodes 31/12/2012 31/12/2011

Nõuded ostjate vastu

Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	20 889	14 412
Nõuded ostjate vastu kokku	20 889	14 412
• sh võrguettevõtjad	19 640	13 775

Võlad tarnijatele ja muud võlad

Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	2 981	12 644
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	2 981	12 644

Tulud ja kulud seotud osapooltega tehingutest:

tuhandetes eurodes *Seotud osapool* 2012 2011

Tulu kaupade ja teenuste müügist	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	86 166	81 994
Kaupade ja teenuste ost	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	24 771	23 693
Investeeringud põhivarasse	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	1 932	1 302

Tehinguid äriühingutega, milles nõukogu ja juhatuse liikmed ja nende lähedased omavad olulist mõjuvõimu ei olnud nii aruandeaastal, kui ka eelmisel aastal.

Tegevjuhtkonnale ja juhatuse liikmetele arvestatud kompensatsioonid on avalikustatud lisas 19.

Nõuded ja kohustused seotud osapooltele on avalikustatud lisades 8 ja 12. Seotud osapoolte vastu olevate nõuete osas ei ole 2012.a nii nagu ka 2011.a moodustatud allahindluseid.

TINGIMUSLIKUD KOHUSTUSED JA SIDUVAD TULEVIKUKOHUSTUSED

Võrgu arenduskohustused

Elektrituruseaduse kohaselt on võrguettevõtjal kohustus arendada võrku viisil, mis tagab oma teeninduspiirkonnas võimaluse järjepidevalt osutada ettenähtud tingimuste kohast võrguteenust.

Siduvad tulevikukohustused investeeringuteks

Seisuga 31.12.2012 oli Ettevõttele materiaalse põhivara suhtes lepingujärgsed siduvad tulevikukohustused kapitalikulusteks summas 232 678 tuhat eurot (31.12.2011: 294 226 tuhat eurot). Neist suurim on Eestit ja Soomet ühendava teise veealuse elektrikaabli Estlink 2 ehitamise lepingud (117 659 tuhat eurot) ning avariireservelektrijaama investeering (93 041 tuhat eurot) aastatel 2013-2014.

Maksualased õigusaktid

Maksuhalduril on õigus kontrollida Ettevõtte maksuarvestust kuni 6 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intress ja trahvid. Ettevõtte juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata Ettevõttele olulise täiendava maksusumma.

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Elering AS-i aktsionärile

Aruanne raamatupidamise aastaaruande kohta

Oleme auditeerinud kaasnevat Elering AS-i (ettevõtte) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2012, koondkasumiaruannet, omakapitali muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta ning lisasid, mis sisaldavad aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat informatsiooni.

Juhatus kohustused raamatupidamise aastaaruande osas

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ning sellise sisekontrolli eest, nagu juhatus peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Vandeauditori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada auditi põhjal arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega. Need standardid nõuavad, et me oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime auditi läbi omandamiseks põhjendatud kindlustunnet, et raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi.

Audit hõlmab raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnäitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali kogumiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Nende protseduuride hulk ja sisu sõltuvad audiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Asjakohaste auditi protseduuride kavandamiseks võtab audiitor nende riskihinnangute tegemisel arvesse raamatupidamise aastaaruande koostamiseks ja õiglaseks esitamiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasuse, juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute põhjendatuse ja raamatupidamise aastaaruande üldise esituslaadi hindamist.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Arvamus

Meie arvates kajastab raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt ettevõtte finantsseisundit seisuga 31. detsember 2012 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Aruanne muude seadusest tulenevate ja regulatiivsete nõuete kohta

Me ei täheldanud auditi käigus vastuolusid kaasneva raamatupidamise aastaaruande ning elektrituruseaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide vahel.

AS PricewaterhouseCoopers

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tiit Raimla', written in a cursive style.

Tiit Raimla
Vandeaudiitor, litsents nr 287

11. märts 2013

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

Elering AS jaotamata kasum seisuga 31.12.2012 oli 70 731 tuhat eurot.

Elering AS juhatus teeb ainuaktsionärile ettepaneku jaotada
Ettevõtte jaotamata kasum järgmiselt:

Kohustuslikku reservkapitali	1 743 tuhat eurot
Jaotamata kasumisse	68 988 tuhat eurot

TEGEVJUHTKONNA ALLKIRJAD 2012.AASTA MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Elering AS 2012.a majandusaasta aruande allkirjastamine 11.03.2013

Taavi Veskimägi
juhatuse esimees

Kalle Kilik
Juhatuse liige

Peep Soone
Juhatuse liige

ELERING AS MÜÜGITULU VASTAVALT EMTAK 2008-LE

Elering AS müügitulu jaguneb suuremate tegevusalade lõikes järgnevalt:

<i>EMTAK* Tegevusala</i>	<i>1.01.2012- 31.12.2012</i>	<i>1.01.2011- 31.12.2011</i>
35121 Ülekande teenus- edastamine põhivõrgu kaudu	94 529	77 314
35141 Elektrienergia müük (bilansienergia)	13 046	15 574
77399 Mujal liigitamata masinate ja seadmete rentimine	840	820
47770 Muude kasutatud kaupade jaemüük	187	131
68201 Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus	330	317

* EMTAK – Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator

elering
ÜHENDAME ENERGIAD

Kadaka tee 42 / 12915 Tallinn
telefon: 715 1222
faks: 715 1200
e-post: info@elering.ee

www.elering.ee

